

प्रवेश सं०

५३८२

विषयः वेद

क्रम सं०

२८८

नाम शाहूरवायन श्रीलक्ष्मी अस्थाय ८-१६

प्रध्यकार

रक्त सं० ५७-१४४

अक्षर सं० (पंक्ति)

रक्ति सं० (पट्टे) १०

खोक सं०

लिपि

आधार

आकारः १०' ३×८

दिन विकरणम्

६०१८९१

३७-१६३८

श्री. प्रमो य० प००--५५ प्रमो श्री० ह०--२२५१--५०,०००

००१८९२

५३८२

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

॥ दीक्षार्थीं कृष्ण ॥
दीक्षार्थीं कृष्ण ॥
दीक्षार्थीं कृष्ण ॥

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

दरयादानसूक्ष्म एमोथायसमाप्तः ॥३॥ ५७ विश्वायकत्रुट्यनमः उव्याख्यानीमिथीमः प्रह
ति विद्वा हस्त्य काहानीचात् सश्विकार्नद्यारथाद्याः ॥ श्रुतमारंप्रात्ननामधेयमन्तर्मि
द्वाच्च व्रजतिनिर्विद्यतिजतिलेखमिद्विर्मल्योद्गुणानावादिभैरत्साहृष्टमागमाद्वया
लीज्ञारव्वाणामुख्यान्नवात्याकागमाहृष्टमुख्येऽस्यः जोड्सीवयोदशाजभाहृष्टं बोलशिरोत्ति
रवेऽनामलाभिमान्त्तमनुयातीत्वात्मानं ॥ नामीर्मलेवावरणास्य रुप्युद्वाणीति
स्त्रैविधानुरूपाचर्षीलोहत्रग्रत्वाद्यामितित्रिवादिवरुणाद्युवमध्यरायनश्रावीराजा
नाविंद्रावरुणमध्यमत्तमस्थानियज्ञतिः ॥२॥ योगर्वद्वान्नामीसानावद्यमुद्वामहृष्टीया
नाइदमिदमितिस्त्रैवियानुरूपाष्ठागाष्ठोपमीहृष्टायद्याः ॥ जिह्वितित्रिवावरुपेवमुष्म
वरमित्कर्मामुद्गुप्ताद्वृत्तविश्वस्त्रैयासूर्वस्त्रैमुक्तानयापत्तिकर्याहृष्टपते विद्यविनि
दास्त्रनियज्ञतिः ॥३॥ नामिवमस्त्रैवाकर्माधार्द्वितिस्त्रैवियानुरूपाद्वृजनिवौविहृष्टनुकी

सं०

रत्तिरित्यास्त्रिवृत्त्वं चाद्यतं च विहरति प्रद्यमो गौस्त्रिवृत्त्वामाद्यनवायमेष्वान्तं एवं द्वये अ-
 यावस्था तिरित्यान्तो स्त्रिवृत्त्वं वित्तीयं चायप्रलोक्य एवं कर्त्त्वं स्त्रिवृत्त्वाम् ॥ साम्याद्य
 रं बाहुं लिप्तं लग्नामवरप्रतिचित्रं रक्षस्त्रिलेतभास्त्राज्ञमेष्वान्तं पादं श्रीधायप्रलोक्य
 ॥ पश्चात् ॥ धूर्ण्डलं इति हि पर्वत्यविश्वायक्षर्विष्टत्यविहरति प्रद्यमानं द्वयपदं च वै चाद्यतं ॥ त्र-
 यमेष्वान्तं लिप्तं लग्नामवस्था वस्थाति वित्तीये न पूर्वं रणाद्वित्तीयं चायप्रणीते ॥ गायनं पूर्वं
 लं उत्तीयेष्वान्तं धायाक्षर्वित्तीयं चायप्रणीते ॥ राज्ञायक्षर्विद्य-
 यामज्ञातागृह्णेविक्रत्यायष्टापद्यं द्विद्वयं द्वयतिरातयां द्वाजिष्ठवदा द्वावृत्यविगतिरातय-
 तः प्रज्ञामद्वयनिर्विपद्वृत्यं जागर्त्यविद्यावृत्यप्रद्यमानं हिपरेन वत्तु रक्षरेणाज्ञायामं ऊर्जा-
 पादवैधया वस्थाति वित्तीयनवत्तु रक्षरेणावैधयावैधयप्रलोक्य इतीयेन च तु रक्षरेण
 रत्तीयेष्वान्तं धायाति वृत्यायनवित्तीयनवत्तु रक्षरेणावैधयप्रलोक्य इतीयाद्यक्षवित्तीयेन गा-
 या ॥

१८ द्विषोषामवस्थायपाकन्त्रयं वृत्त्यीप्लौतिश्चान्यमवस्थाद्वाच्यास्त्रेनगायत्रेणपादे
नद्योषास्त्रेपुरोरथमित्यन्त्याः पादन्त्रेधायावश्यतिश्चान्यीप्राणोतिश्चान्यमवस्थायत्तन्या
प्रवस्त्रिष्ठन्त्रमिष्ठमित्यित्यमायत्पत्तीत्यकार्यायत्वानितित्युलभूत्यापत्तिश्चनि
विद्येत्त्वाभियोगास्त्रेनिविदपरिधनीयायेचायद्वाच्यतिपादधाराक्षवीर्जिपित्तापाद
प्रविष्ठामित्यित्यात्यन्तमित्यत्त्वाभियोगास्त्रिश्चपदानुषुलोचिक्यामाहेयस्यमाद्या
तं हृद्यस्यसमाहरणस्त्राजातोत्तमहेत्वकृत्तरथरत्तेनयित्वैतत्त्वसमन्तरक्षयमित्वा
एत्वीजुपाणसोमन्त्रष्टवित्यर्थान्त्यक्षयत्वा। हृपांतमात्राभियस्यतित्वावियत्तु
पोहात्तुः प्रष्टामपुरावियर्थायषुन्प्रथमस्यव्याघान्त्रेऽप्यतिशेषार्थरुद्गत्वा क्षम्यते
मन्त्रित्यमेष्ठमित्यागतमध्यर्थीवालत्तैर्तीवायवियज्ञत्वा॥ १९ वैत्यायमाद्या इत्यत्

न तिमित्रावस्तुरास्तु सुकृपद्वच्छमित्राक्षमुख्यं स्वामषभित्रिजागतस्यानवैः वमांच्च
इत्यचतुर्वर्षीश्वरं शिस्त्वा तयोद्देश्यापरिध्या द्यपात्तसुतमित्रावस्तुभार्मदत्तादुच्च
मित्रियज्ञतिः ॥७॥ वयमुद्यातस्त्रीपद्माभ्यादिवाद्युतिज्ञात्मणां चित्रिनर्देष्वाद्यपल्ल
मित्रकृमुखं वाऽवृद्धिवाद्यस्त्रावज्ञहति ॥ वोह्मामुहूर्णत्रषुवाचमित्रिज्ञात्मवृष्ट्याम
दर्शेऽवियज्ञतिः ॥८॥ इत्यायमद्यान्तर्मित्रमित्रियनाहृष्टियकावाक्यद्योषः स्तु
त्कर्त्त्वाक्षुर्वेमानाश्रित्मन्त्रितिज्ञागतमित्रियत्वात्मित्रियज्ञतिः ॥९॥ अर्थात् इत्यक्षमा
मेऽप्यदीप्त मानुषेजनहतिस्त्रोवियानुरूपोद्युतमधिमेषु रात्रिपर्यायषु एतद्वन्नीयम
क्ल सुखमुत्तमामुहूर्णवाद्यन्त्रुचमित्रिज्ञात्ममाश्रामित्रियज्ञतिः ॥१०॥ श्रावत्तर्जुमंत
माहन्तर्जुमित्रियज्ञतिमित्रावस्तुरास्तु इत्यन्तिमित्राक्षमुख्यवृत्तलः प्रतामित्रिज्ञत

× अहोति १२

मस्त्यमदेपुत्रवर्पंस्यीतियजति॥१२ अन्नजिवाष्टुष्णान्निष्ठगोपतिमिद्वा लक्षणार्थं सिनश्चास्तु
न ईश्वरमद्विगिन्यकृक्षमुखवैतदर्थे भूत्यामितिजागर्त्तव्यन्तेरस्थाइनिलयड़ति॥१३ इदं च आ
सुतं भिन्नद्विमध्यीव्यक्ताताक्षर्यस्तद्वाहक्तस्योक्तम् रत्नमात्रं शुभमितिजागत्यग्राह
मासमुहूर्नेयाद्यति॥१४ तिपत्रिभिर्येष्टतपाच्चमनतिहृष्टि॥१५ २२२
देतियजति॥१६ ईश्वर्यन्योज्ञमहारेद्वासनुज्ञानं त्रिविद्या
नुसूपार्थं उत्तरात् अुराविपलयिष्युशेषः रक्तश्चाङ्गमुखमुत्तमास्तिव्युत्तुच्चविष्णु
जित्तिजित्तिजागर्त्तनिष्ठाह्वीशतिमैप्त्राव्यतानिष्ठीद्वात्रश्चाव्याप्तिभित्तिवद्वा
स्ययद्यास्त्वं स्तुतिनिष्ठतोक्तमुखमद्वंद्वैश्वर्यत्तिजागर्त्तव्याद्वद्विलयड़ति॥१७ यो
ग्योगेर्द्युजं तिखं ख्वभितिजालक्षणार्थं सिनेष्टाष्टः शुल्काद्याक्तमुखमिमौते रितिजा
गत्तद्यात्तमामुहूर्न्यन्तदस्यदप्यद्विष्णुतिहृष्टि॥१८ अपानारवियड़ति॥१९

द्वाविशंकाशठ

इन्द्रुपुरुषोमधि इंवर्हंविवाकप्योत्तमा निन्वत्तरकृत्तराणाम्यस्थापनः द्वितीय
 हितोममित्वक्तुभूत्वेष्टमद्विजागतीप्राग्निर्पतिभित्तियज्ञनिः त्रितीयालोक
 स्याद्विनिकाः पर्यैपच्चमिज्ञातुर्दः पञ्चशुद्धपग्नायातनिस्त्रिवियानुद्वेष्टप्रथममन्नाद्या
 विश्विं द्वैश्वर्यत्तमेस्त्वात् विपर्यायान् ॥१६॥ अत्रात्मित्तिनामात्मोष्मालेषु पृ
 ष्ठात्माज्ञवत्तुवेति समयावस्था ॥१७॥ तेऽनुद्वेष्टत्तरिप्पावायः प्रात्तरनुवाचकस्तदा भूमिं
 तस्याविकासं यात्यामायद्वाहृत्तं शस्त्रवाहनीनोप्रतिपद्धतियमं प्रेण गीथीपुनराद्य
 यं कवुक्षारमन्त्रिर्वेत्ती शुद्धपतिनितिप्रतिपद्धापारेवतीभुद्वृत्त्याच्छुद्धिगायत्रुद्वृ
 रत्यानुषुल्लाङ्कवेषु जावयोदर्शं शर्तनित्यानिकाहीवत्तान्तान्यागस्तानिविषयसंतुका
 हीवतं शस्त्राकाराधज्ञवियानवेद्विमागस्त्रात्मित्तिपर्वत्तमन्नासीवात्मित्तिनोन्म
 नावद्वृमित्तिविविस्त्रुद्वर्यदीवं मधुमत्तद्व्याख्यानानमकाद्यास्त्रिलोका

152

तथा प्रवयाङ्गलादुत्तमनपांडुं न पादेनोद्योक्ताकोऽहु दिति स्त्रीया एषु दुरुत्तमजावद्दन्म
ति निवचिवैद्यवा जो न मो मित्रश्चेष्टकत्रु मिति प्रगायो महान्यो रिति स्त्रीविश्वस्य देवी म
शयस्थङ्गमावान्यारोषाति च च इति पिण्डाण्डस्यात् अतिव्यस्ताया अतिपिण्डिति पिण्ड
वातिष्ठति पिण्डेवाहावः परिधि ॥ ३५ ॥ यत्र तर्च पिण्डाण्डस्य अतिपिण्डतर्सग्रामास्य
स्त्रीराश्रश्चात् इति पुरोनुवाच । तायहु द्विनामो मालां हिंसा अङ्गानामिति षष्ठ्युच्चा
पिण्डतं प्रवार्त्त्यधर्मसिंहाया दीर्घिनवपष्टकराति दिरोजावतिक्षेप्तुरुष्युना
वायानतिवा ॥ २० ॥ विष्णुहिष्पावमानः स्त्रीधिषाभ्यर्थं च पूर्वादिति धर्मस्याजित्वा चित्तान्वय
शोनिपं विकविस्तानीतिभ्यातिष्ठेत्वामारटएवाज्ञावस्या ॥ २१ ॥ अतिपिण्डिवामारणस्यादीकृ
तस्यात् इति येष्वल्लिखावत् अयेहु व्रवात् अयक्तव्यात्पार्वामारीदिविका तात्पत्रजा
दा ॥ अतिव्यस्तायेष्वल्लिखावत् अतिव्यस्तायेष्वल्लिखावत् ॥

नन्ददत्तस्य हम्मिकहरयो चक्रनां चष्ट्रमारणानीभी विवपनो रेतु संशोधवा अन्त रलीया। स
प्राजापच्चाप तु खेषावायायावाऽग्नयावाकामाद्यपुत्तेषाह विकागो द्वृश्टिपैचप
शावो जावात्तरः वक्तापत्त्वावेकवायर्थ्येषु पुरोत्तराशंकुर्वतिधाहापार्थ्यवायायावेश
नरीयमामनायहित्तरप्तगर्जतिपुरोत्तरावाक्यान्तिस्तुतत्रायाज्ञाः प्राजापच्चस्योपीञ्चके
याचरायज्ञुकुर्वद्वागत्तिपुरोत्तरावक्याः पीवष्ट्रम्भयान्तियन्त्रिप्रत्यायुमाङ्कविवेच्य
द्यस्यातवचामनायस्तुत्तर्यात्माश्रीगत्तमान्त्रिः परेषु धमन्त्रिविपुरोत्तरावाक्यावर्यात्।
त्रघाश्यासतमीदावत्तरायाम्भयस्त्रिकुवर्णान्तिगमाः पैचमुक्तिमारणपुष्टुष्टिलीचा
रत्तरालीत्यातएवत्तर्यात्मान्तिगमाः त्तर्यात्मान्तिगमाः पैचमुक्तिमारणपुष्टुष्टिलीचा
त्रात्मान्तिगमाः त्तर्यात्मान्तिगमाः पैचमुक्तिमारणपुष्टुष्टिलीचा त्रात्मान्तिगमाः पैचमुक्तिमारणपुष्टुष्टिलीचा
वी निष्ठाम्भयेषोवेष्ट्रदेवत्याद्यन्येषोवेष्ट्रवच्छमुविभाकेस्त्रमामान्तिगमा ॥

मन्त्रिकारपै इनय उण वादशाकुरादयविडोउमिसिरायाति कीद्वयायस्त्रिन्देशायतेवताया
नुमत्तयेमायविश्वानरायकायादिनयेविष्वुपत्त्वांवृत्तरवृत्तम्भावः मन्त्रश्रृष्टन्दु नयेप्रबा
स्वा। दृष्टपते द्रुष्टस्त्वेवापित्रनागस्त्वामभव्याश्रम्भद्वयानाश्रम्भमन्तिद्वयेवापुष्मन्यत्वा
श्रमित्यद्वयाचाहानाजवत्तेद्वयेमयःश्रविद्वन्मातवैमन्यास्त्रिवैनस्त्रिधोकाचदका
यानाहिन्दुप्रणाश्रम्भित्तानिष्ठरतिन्प्रमुक्त्वाष्टवीष्यचोद्यमानानिन्गमीत्वलैलवपीन्म
स्थाप्तानुर्बंधयात्माष्टुएपस्त्रानापौस्त्रुपत्रीशालवचर्तिपद्यमित्रितमुक्तडितिन्मैर्णहा
पद्यन्याऽप्तन्वापस्त्रुधम्भेणान्मैत्त्वापद्यनिशिक्तस्त्रुष्टुःप्रथमज्ञां। २७। दविकाहंविष्याच्छ्रवि
पस्त्रुपुरोडाशमन्त्रमायेकाक्षिराकाम्भिनीवासीन्यां आत्रकृहमद्वयेवत्तिविभन्नापअ
अन्तिन्याशस्त्रुहंवीजोहंवीमित्यानाददात्प्रवणेष्पित्तुणीत्यात्मदेविहिषात्प्रेमा
कुक्ष्मैवानामभृत्यप्त्तीहियानोश्रम्भद्विष्यः द्वैलाभ्यस्त्रिवैष्यकिर्त्तन्त्रिवार्भ

राद्योन्निविकितुष्टददुर्भानाददुर्दास्मुष्प्राचींडीवात्महितिंवयैदत्तस्याधीमात्तिः
मंतिःस्याधमेणःभानाप्रजायाउत्तरायशेषात्तद्विष्ट्वनेऽजानाभानापुर्वयज्ञ
मानाददानात्तरस्माउल्यांहृतवक्ष्येत्विदेवीत्यास्त्रद्वीष्मज्ज्ञुष्प्रधिनिगोच्छष्म
रायेवेन्नुष्माययिदिवष्टप्रिव्याचेगदशापोहित्योवोष्टतात्यायानुषधीःस्वक्षिति
विद्याःस्यगावाननाश्रव्यपतिष्ठास्त्रनरीस्तत्यासाक्षर्त्तरात्तीचरवद्याप्लवादि
इचक्षत्तोयुक्तासेनवतिर्नविश्वशीक्षिःर्वत्तत्तोत्तरास्त्रअस्तिःप्रात्युक्तिंसुक्त
मैक्याहित्तिनिःसाविष्टस्थोनाष्टिविद्यविद्यविद्यविद्यतानां।दर्चीवाचेयद्वाग्नुहृती
मानास्त्राणांवाचाविदीद्विशीचावष्टरद्ययेष्टामित्रोवरस्त्रान्तोद्दृश्यतपतिष्ठे
न्नोदेवत्त्वा॒विष्टवर्त्त्वित्तार्यांवाहृवसानीयायांभेत्तादस्त्रापद्यस्त्रानानिष्टु
म्निविन्मथ्युनंवारञ्चारत्त्वप्तिनिवेमाध्यमःलमाप्तिः॥३॥ का नुसुखपक्ष्म

वस्त्रेदेवं दद्वभियमद्वान्तिक्रितगवचान्पृत्तस्यानः सरस्वतीबोरेत्सिसम्मले वन्धोवदुन्नयेत्
 तिमरक्तव्यतीयन्त्रप्रतिपादिकाहित्तोमेवितालिमरक्तव्यैईदृष्टज्ञोवैष्ट्योनतितिरक्तिमस
 ब्रह्मीर्थमहानाम्भः स्तोविद्यायद्यानित्वानष्टुन्नस्याद्योक्तोऽन्नमायाः पंडितः स्त्रा मात्रा भार्व
 वर्षीयपदानिपक्षः पुरोषः ॥
 चहृतेतत्त्विविक्षित्वांत्र व्यासोपिषायत्तयारथिकारयितमरक्तमुवाग्निप्रहणमित्वयसु
 लाश्रम्भाश्रम्भाइतिद्वास्येवाह्यसिवीररुतिवासोनुसूपोयदिक्वाङ्गुष्ठीष्ठित्तिसामप्रग-
 ाउद्दीमदायप्रेद्विष्ठास्त्ररेक्तस्त्रिवाजयमर्यनिनिरत्रहतिनिष्ठेवलोनन्यवित्तिवेद-
 एषमित्तानुवर्तुदुष्टाद्वतः यवित्ताद्वृन्नाइतिनिस्त्रोमहीदावाद्यायित्वाहि वद्वास्त्रद्वाष्ट
 वित्तिवाकोनुवीष्टिवावद्वाणोपशीत्वेविक्तिरात्मायां यीरेवपुर्वीज्ञानीत्वाणि

हिंसाकीरणायमित्राद्युदीस्तोमेतिर्षंनिवैत्यकावमित्येतिष्ठुत्स्तोमशयमद्
दादित्युग्रहचानुपतनः प्रयेति सम्बूद्धेऽप्यूत्तिपन्मत्तवतीयस्यादीर्वस्थी यथा।
ट्याभ्युभूत्वा इदं विष्णुतित्वं इति मत्तवतीयं अवतीते इति वत्तवत्तिस्य स्तोमि।
याच्च शूष्णो मादिद्युतित्वमजग्य एत्याक्षयप्रधावस्यापान्ना हरतितित्वं
इति निष्ठाक्षयत्वान्निर्गदेव मितिप्रति पिष्टेऽप्यादवस्थानस्थापाद्याहोऽशाङ्करेण विश्वाया।
षाक्ष्याद्वा ददेण त्यापं वदश्च। क्षेत्रेणावायायपैवद्वा क्षरेणायाहिस्युत्यशस्त्ररम्भि-
त्वा ज्ञात्वा दृतीयापक्षानुचर्तु दुष्टादवः अवित्तात्मवायकतरापूर्वा गुणेष्टदमित्वा
त्यैर्ज्ञामपरिशिष्याय यथेत्वान्तिशत्र्वापनिशिष्यशीसतीतिविष्टुदेवतिकारो राहुक्षुलभ-
प्रत्यञ्च वै इमीस्तोमसिद्याग्निमारुतमध्यमा त्रिष्टान्तिकृत्वामस्तु तीयो रक्तम्।
स्वचान्मासूल्लूत्स्तुतिस्त्रिति नोमिसीतामिति विस्तोत्ते ददचार्नीकरात्तत्तीम्।

इच्छान्वितं च उद्योगं प्रयत्नं वाजारं निविलेखा तात्पर्यं च विचमहन्मणितान्
 वद्धमां यं परोऽहम् एष स्वरूपं शुद्धं तद्विषयं क्षमा वर्क्षम् हृष्टं अन्तर्गतं द्विषयं
 छीदासाकृतमस्य वर्णं दोग्य वदेन त्रिविद्यानुरूपाद्या मध्यगायां आसमनमन्तर्गतं मूलं हे
 न तथा विद्युजिति तिव्युवाप्तामां द्वहृष्टं मुन्त्रयसामसाप्तमं व्रद्युक्त्रायेत्याज्ञावे
 द्वृतः प्रउग्मप्रवीर्यात्साध्यो जीवकुराणमत्तानोदेव प्राप्ताय इषुवाहा दस्येति
 प्रउग्महृचानियत्राप्तमस्य प्रतिपद्वन्तु चराः सामाज्ञायस्य त्यर्त्तेदोभेषु रूपरसा
 मर्त्यनिष्ठावचप्रश्नमादेव प्रथम त्याक्षर्णादेमिकस्य द्वितीया हितीयस्य रूपाय
 द्वृतीयस्य तर्त्याहृष्टरस्यालिष्विकस्यावमुत्तरस्येवं स्वरसां द्वार्णक्यमुन्त्रान्तर्गतम्
 षमिति मत्त्रतीयन्मुष्टुप्तित्यामषमिति निष्ठावलीनकरप्रथमेत्यादोनिमन्त्र
 द्वारा स्यात् त्रययोरकोऽप्रतिपद्वन्तु चरावेष्टवस्यात् द्वंद्वोमेष्टावचद्वितीयत चावित्रे
 द्वारा

विरप्य वित्तो यस्याद्याद्य विवाहितं द्वारा द्वंद्वोमेष्टावचद्वितीयात् द्वारा होमासाध्य र्हुणी थ
 तर्त्यान्तित्यस्तिवज्ञात्विकारः विश्वान्तरोन्तरयोव्यान्तरोन्तरागमन्दिभीयस्तर्गत्य
 रप्रश्नित्याक्तन्त्रवाहस्याविश्वान्तरे श्रीगिरजास्त्रोमीदर्शविज्ञानत्राएष द्वितीयस्वर्यमति।
 प्रयदस्त्विष्टुत्तमिषेमितिपूर्वद्वान्तवात्र विवरस्तु त्यामित्यान्तर्गत्यात्तु च विश्वानिषिद्धेभं र
 धीतरस्तु मष्टमप्रमित्योदेवमित्याग्नीविष्टः प्रउग्मः कुपिदीगतिष्ठामाद्वृतीयावाप्ता
 यात्रात्प्रतिकायावत्तरः प्रतिवीत्यर्थात्प्रतिपत्त्वस्तुत्यानः स
 एस्वत्तद्विष्टापेति विष्टउग्महृचानिमहाईकोशुवदिभारत्वापुरत्तमरशक्तरावीरहतिप्रवृत्ते
 च तत्त्वमाः परिवाह्यात् प्रद्युम्निवामप्यद्यावाश्चित्यविश्विमत्तमरशक्तरावीरहतिप्रवृत्ति
 द्विष्टमहाईकोशुवाप्त्यानिं चानवाहिमिमीत्यपितिनिष्टेत्वांहित्यापापि मृत्युरहति
 च तत्त्वमहाईकोशुवानापितरेतिव्युवादेवानामिदिभानुकीवाप्त्याक्तवाहतरप्रतिविष्ट

七

निव्रतं तत्त्वाद्युक्तं कान्तः शैरेषोचिष्ठमिति इति । काचेष्टि पत्तस्य इव्यैतः भारतान्ध्र
तिक्ताद्येति तित्स्वः प्रत्यक्षेष्टपीष्टतस्योत्तासोऽक्षान् ॥४८॥ एवे गाजीतस्य प्रधमा
दीर्घ्याहरणविश्वाक्षांशीपैवाहृतान्त्यामवभाय द्वाच्यां प्रणः तत्त्वास्त्वं द्वन्द्वात्तु गोविं
शति गायत्र्या । कानावारेपवमानाश्रव्यादतिग्रावस्तु तोयाथाक्षामुक्तिष्ठन्नोऽ
प्रायुक्तो विश्वावपश्य तान्त्रिक्षानेविकुडकीयाभितिपन्नस्त्वतीयग्रातस्याः प्रा-
उशाहरणविश्वापौडशाद्वाहरणप्रणत्प्राप्तिशाहरणवपानपौडशाक्षरेण उत्तुविश्वाप-
त्वाहरणविश्वापौडशाद्वाहरणप्रणत्प्राप्तिशाहरणवपानपौडशाक्षरेण उत्तुविश्वाप-
त्वाहरणविश्वापौडशाद्वाहरणप्रणत्प्राप्तिशाहरणवपानपौडशाक्षरेण उत्तुविश्वाप-

२०

आनाज्जीयात् श्रुक्तिय मिति वै षष्ठदोवत्विकारउत्तविष्णवित्युत्तरं ज्ञामि त्रश्तिय
ज्ञेत्पर्निन्द्रहस्तान्त्रिष्ठामन्नाम्नः स्तोत्रियानुरूपावायींगोम्भट्टीधारितित्तेऽविद्यानुरूपोत्तं
प्रत्त्वद्येतित्रये रथायशाबृहत्विष्परिष्ठायप्रजापत्तियजन्मके राधावोद्यारथ्यात्तिति
समूलेत्तित्रिष्ठाको कुंपुरापन्नीसंयाज्ज्ञः संस्थापावागाह्पित्ताङ्गवाप्रविद्याक्षारासदः प्र
पचस्त्वस्त्वधित्पर्पत्तिप्रस्तुपविश्यमानं भैस्तुतश्चायींगोरितित्ता पर्नाङ्गीः पराङ्गुपांश्चप्रणु
वत्त्रघ्वयेरित्यामीत्तित्तुहेयित्तेत्तित्तिसर्ववृष्टपतित्तुलोत्तेंरहोत्तस्त्वायाहोत्तारेत्याचक्षाणे
उत्तुलतित्तारश्रव्येणात्तिदृशादोत्तिविद्यापत्तिरिकामव्यत्तबृहत्तुप्रजाययत्ति
वदमन्तुष्ठाघदिर्कीोचतिसर्वत्तदृशादोत्तारंयशक्तुमपश्टदृश्विलेत्तमित्तक्ता श्च
पांशुवित्तिसुक्षित्तमान्नीवाद्येदिनाधीत्तेलहित्तिविद्यात्तापांशुत्तिर्विद्यामन्न
उपवक्त्राणां द्विः सामाध्यर्यीरतित्तेनान्नोद्धत्तेवाच्यात्ताहेनामव्याच्यर्यनिः

सोममपादाभ्रत्मासुर्वृभाश्वकपांशुतनस्वान्मधुष्ठान्तुराजित्वास्तीत्यान्तजय
 स्वजापतिःसदेषीवाएवंविद्वान्लोकान्नवत्प्रिवसदोत्तम्भुत्तिर्चित्तप्रातयज
 मानाःप्रजयापश्चलिङ्गविधितायषामवंविद्वान्क्षेत्रान्नवत्तीति॥५॥ अध्यये हृतिर्चुर्वेतिरि
 वादिष्ठीस्ते द्वयाएवाचाटवाश्चान्दत्ताश्चमनुष्ठाण पराच्छेष्टास्मादन्तुराश्रमक्षेत्राकाम
 यत्त्वारोमायत्तायनमान्तुरान्तिनावयमितिसर्त्तुर्वेतारंयशक्तुमपश्या
 दश्यपृष्ठीन्मान्माविवरक्षायोपंशुष्टिर्विवेताप्त्वारध्युस्तुष्ठान्मित्रउपचारक्तिर्विवेता
 रोद्यग्नहेताचसातवाचोवार्येणज्ञेतत्तमनाय क्षेत्रेयशपत्तयेवन्तुवार्यमान्तर्कर
 रोवाचस्यातिः सोमैपिच्छुर्वजनदिंदिमिद्वियायस्वाहेत्यापंशुतनेद्वीरमजनयत्तर
 द्विनान्तुरानन्त्रजवत्प्रजापतिः स्यायष्टावाएवंविद्वान्क्षेत्रान्नवत्प्रावेत्यालेत्वीरोडा
 राज्ञातिष्ठायजमानानीबीराजायैवनिविष्टाद्विष्टत्तंत्राद्वीजवत्प्रजित्यजमा

४४

नाद्विषात्त्रावद्यान्तविष्टियपामवंविद्वान्क्षेत्रान्नवत्तीति॥५॥ अध्यये हृतिर्चुर्वेतत्तिर्वि
 द्विष्ठीत्तस्माईकायाद्वत्ताज्ञेष्ठायत्तेष्ठायनातिष्ठेत्तत्तर्वेत्तारियशक्तुमपश्य
 ज्ञात्तमान्त्यानीत्याक्षायोपश्य यित्तेत्तिष्ठिनावधर्त्तिर्वेत्ताद्विष्टत्तिर्विष्टवैत्तिष्ठिनाव
 रोद्यग्नदोवाचस्यात्तक्षिद्वयावाचाक्षिद्वयाजुक्षाद्विष्टेवारुधक्षेवामेवयस्त्वयपांशुत
 तोवारुद्यायाद्वत्ताज्ञेष्ठायत्तेष्ठायनातिष्ठेत्तत्त्रेष्ठायेनविद्वान्क्षेत्रान्नवत्तिर्वेत्तुर्वेत्ते
 तस्मेद्विष्टावस्यात्तेष्ठायत्तिष्ठेत्तत्तत्त्रेष्ठायेन्द्रियामानेन्यः स्यात्तेष्ठायत्तेष्ठायेषामेत्तविद्वान्क्षेत्रान्न
 वत्तीति॥५॥ अध्यये हृतिर्चुर्वेतत्तिर्विष्टद्विष्ठीत्तत्त्रेष्ठायेन्द्रियामानेन्यः स्यात्तेष्ठायेषामेत्तविद्वान्क्षेत्रान्न
 त्तुर्वेत्तारियशक्तुमपश्यत्त्यपुर्वेत्तिर्विष्टद्विष्ठीत्तत्त्रेष्ठायेन्द्रियामानेन्यः सोमैपिच्छुर्व
 अमृकः प्रुक्तस्यापिच्छुर्वप्रावात्तरैत्तोमावात्तपैष्टदन्त्रकात्तरैत्तोमावात्तावेत्तोमावात्त

३४

पतिरोक्षीचायबीचाएवेविद्वाक्षेत्रान्नवच्यन्नादाविसदोताम्बृतप्रिज्ञिलग्नादास्तेयज
मार्गेन्द्रित्वपतायान्नवेतिविषान्नवेविद्वाक्षेत्रान्नवतीतिमा।

पतिरोक्षीचायबीचाएवेविद्वाक्षेत्रान्नवच्यन्नादाविसदोताम्बृतप्रिज्ञिलग्नादास्तेयज
मार्गेन्द्रित्वपतायान्नवेतिविषान्नवेविद्वाक्षेत्रान्नवतीतिमा।

८५

अध्येर्यशतिसभ्वहोतरिवद्धिष्ठांद्वाक्षेत्रकामयंताहासाहस्रसेषुलोकेषुस्थाभर्तिस ए
तंभवहोतारेवशक्तुमपरथ्यविसाम्यमध्वरमित्यहोषापांसुमहाद्विक्षेत्रान्नव
एविष्वेरेत्युरिवितपाजाक्षमीदवित्तमनाउपवक्तानाईष्वापनिष्ठश्चाजिगिराव
याएत्यजातिहोतारोषाग्रहोवाचस्यातविष्वेजामध्येभातनामविष्वेवमस्माकैना।

ममाप्तवानांतुक्षुदिनामनुष्ठारांसजूहिद्वाष्टिष्प्रहनःसोमन्यपिदस्वाहेन्यपीभुत्तो
वेतन्नक्षत्रीदवाःकृष्णाऽप्तेषुलोकेष्वासीन्नविष्वेजाःहेषुमयेषांवाएवे
विष्वान्नहोतान्नवतीक्ष्वातवेतास्महोताचयोगहेमःक्ष्वात्तच्छ्यायजमानन्योद्योजहेत
मोलिवेयहोतास्वर्यंताक्षम्ब्रातप्रन्यस्मिंदोक्षवित्तिष्वेषुलान्नितयजमान्नाःस्वर्यंलो
कम् चातप्रत्यस्मिंदोक्षवित्तिष्वेषुलान्नवेविद्वाक्षेत्रान्नवतीतिमा।

३१

८६

८७

रत्नयज्ञमानन्दवीर्यधृयोदियजीवाश्रमपत्रजापातस्तचेविका
 तात्मा उपतयात्तयजमानाजर्ववृष्टयोदियजीवेचक्षंवज्ञतत्त्वंविश्वाच्छेताज्जच
 तिजडंवितस्त्रम्भोवज्ञवतिज्ञदांतच्यायजमानेच्याजवन्धयेयिष्ठीविकल्याणीप्रजा
 पातस्त्रद्विविश्वाच्छेताज्जवतिकल्याणीवेतस्त्रम्भोवज्ञवतिकल्याणीतच्यायजमानेच्या
 जवन्धयेयिष्ठीवाश्रनिलयंप्रजापातस्त्रद्विविश्वाच्छेताज्जवत्यनिलयोविसहोताज्जवन्ध
 निलयोस्त्रेवज्ञमानाजर्ववृष्टयोदियजीवाश्रपत्तयीप्रजापातस्त्रद्विविश्वाच्छेताज्जवन्धयेय
 वितस्त्रम्भोवज्ञवतिकल्याणीविकल्याणीतच्यायजमानेच्याजवन्धयेयिष्ठीवाश्रनाहंप्रजापातस्त्रद्विव
 श्वाच्छेताज्जवत्यनास्थावेसहोताज्जवत्यनास्थास्तेयजमानाजर्वताधृयेयिष्ठीवाश्रनास्थाए
 जापातस्त्रद्विविश्वाच्छेताज्जवन्धयेयावेसहोताज्जवत्यनास्थास्तेयजनाजर्वत्यन्धयेयिष्ठीव
 वाश्रनाईष्ठीप्रजापातस्त्रद्विविश्वाच्छेताज्जवत्यनाधृष्टावेसहोताज्जवत्यनास्थास्तेयजमा ॥५५॥

नाज्जवत्यन्धयेयिष्ठीदाश्रनाईष्ठीवजापातस्त्रद्विविश्वाच्छेताज्जवत्यनाधृष्टावेसहोता
 जवन्धयनाधृष्टास्तेयजमानाजर्ववृष्टयोदियजीवाश्रपत्तविक्षापातस्त्रद्विविश्वाच्छेताज्ज
 वतिनिवेतस्त्रम्भोवज्ञश्वाविलिंवतिनातच्यायजमानेच्यान्यपूर्वजर्वनाधयेये
 खंवाश्रज्ञार्दयांवजापातस्त्रद्विविश्वाच्छेताज्जवत्यन्नार्द्योविसहोताज्जवत्यन्नार्द्या
 न्त्ययजमानाजर्वतियष्ठासेवीविश्वान्याताज्जवतीति॥१६॥गृहपतिर्चतागृहपतिर्चति
 मध्ययेयिष्ठीवेश्वरपतिशुद्धितिविश्वागृहपतिर्चतिविश्वरूपतीति॥१७॥
 राध्ववंवितयजमानाश्रधयेयिष्ठीवाश्रपत्तपाप्मानामर्द्यवद्वागृहपतिर्चतिक्षणिति
 गृहपतिःपाप्मानीहतपातयजमानाःपाम्नानीव्वतयेषासेवीविश्वागृहपतिर्चतिति॥१८॥
 ॥१९॥प्रजापत्तिमनसायजतिमनसा ॥ वषद्वक्त्रोत्तिमनसा ॥ जानानसोरोत्तिमहीन
 मोदुंदर्शीमद्या रन्नीतग्रेलभिस्त्रानासीनःपद्माशाशारवालियनातिक्षामयुक्तासीपा
 भनस्त्रातुबद्धुरेति॥२०॥

एतीषोत्तमुक्त्वा लाज्जमोस्मा नीचपिक्षाय सहेताद्वारा शालाया ॥१॥ विचमुपावर्त्तिवा
 अन्तःसंमील्यासतश्चानक्तव्याणां दर्शना ब्रह्मावृष्टिरूपमनेन नामादीय त्रित्यत्त्वद्वृत्ति
 तिन्द्रज्ञावृष्टिरूपित्वां तसाविसाम्नोनिधनमुपल्यावरस्य दक्षिणस्याभेदं सप्तर्ण्य
 तरम्भावरेण वायुवैतस्मिन् पवित्रिग्रहावलायां जपितो ग्रेत्वा दक्षिणस्यामणविश्यकामा
 अभयैत्यकामाज्ञवैति ब्रह्मकामानुरुचिः त्यन्तिप्राप्त्यात्मेत्याहृतीर्पिष्युत्त्वं प्रीचउ^४
 देखत्तु म्यवाच्चिक्षायत्तवागैरुचागुणेऽपुचागुप्य मैरुवागितिसुखलग्नप्रतिकं विक्षपी
 चूँचाङ्गन्यवाच्चिक्षुर्जातवाद्वाह्याहः संतिष्ठातवाद्वाद्वादोवाकावदादोवा ॥२१॥ इतिवृत्त्वामे
 थायग्ना ॥४॥ त्रियारथाताकादृशात्प्रवृत्तिः सत्राद्वीनानीव च न लक्षणेत्वावानोहित्यात् ॥५॥
 लुतयोद्दीनाकादृशात्पर्यन्ताकादृशात्प्रत्यन्तिनिकावारणहीनष्टप्रायलीयानविवातम्^५
 त्रिधर्मिक्षा ॥१॥ चतुर्विशिष्टात्मेत्युष्ममुन्नद्यस्मामाग्निष्टामुत्तम्यवलङ्घत्विशिष्टाम् ॥६॥^६

विनेदोत्तमिष्टुग्नात्माद्विद्वान्प्रत्यग्नः प्रत्यग्नः कयाशुनीये मनुष्मनिक्षिप्तिर्भानीयोद्वरः ॥७॥
 विः शास्त्राय वाम्पिधीयातनिविज्ञप्तिदासीयं निक्षेपत्वं द्वितीयाश्राविवश्वावाप्तिविनायावश्वादद्वम
 न लग्नान्तर्वं प्रशाद्वानरीर्थहत्ता याद्वज्ञनवद्वद्वत्तिवातवद्वमीविसामीतक्षणायज्ञायज्ञीय
 शास्त्राविष्याङ्गः शावियात्मेष्टश्चाचुक्त्वा प्रणातुम्भवद्विक्षिप्तिर्भानिः पाद्वक्षवक्षणा
 त्वा मात्त्वं द्वावृद्वमानिन्यामिं द्वाविक्षण्यां संवृद्वितिश्चापरिष्टभवत्यहं तद्वक्षणात्प्रथायात्मा
 यायन्ते त्वा ॥७॥ एकत्रिक वृत्तक्षमेवान्वेयथास्त्रुतोमाविद्यां लुभ्वावाच्चायथास्त्राविद्यमत्तु छपा
 न्मामपगायीश्वराच्चाप्यमित्यायुत्तमोच्चावद्वक्षः गीर्भनिविश्वामानां द्वातायाद्वम
 ग्रप्तस्त्रुत्या ॥८॥ अतिनिविश्वामानां रथ्यतरं हृददितिव्रात्तिविग्यायश्च व्रातिविश्वामः वर्षामधुत्तमेव च च त्रा
 वुक्षणानिमायागीर्भनिविश्वामुन्नीये पौर्वमन्तर्दारथा यामेत्यत्तीयमाया व्यव्वा

क्षा३ नो ५

हितिनि क्षेचर्यं कथादवानामितिव श्राद्वं पंचम च मानुषतमकाद् ॥४॥ तते निज्ञा तवे दग्धी
ये भानुभन्नत्वस्य मेनोक्ता ॥५॥ इसात् उत्तरे तिगक्षतीयं हितीय शुद्धुतश्च निमिश्च अद्वितिनिक्षे
वल्यामकाद्वाच्च विवृतं मद्वात्तिवं दं चाम च द वा द्वाक्षर तिव श्रद्धवे च उद्विशा ज्ञान वदना
ये भानुभन्नत्वस्य द्वितीयोक्ता ॥५॥ अक्षिद्वाविश्वमनसः पठगम्भु तीय श्वायामेआद्विशीवावो अत
ह श्रेतावां विश्वश्वावीवाद्विवेन्द्रः अस्त्राय आशिपामन्ततानादद्वितिमन्तवनः वित्यतिप्र
उगुव्वत्तानितिश्वाहरीद्वितिमन्तवतीयमेकाद्वान्निक्षवल्यं द्वितमन्याद्विविद्वितिप्र
विकाद्वादान्वेव वश्वद्वेवाक्षर श्वामय लताय न श्वामिमानुष्टो ॥६॥ होता जननिध्या
ज्येव उथ्य श्वामधतिथः पृथुग्यायगामीमादतवाय चेद्वाय वेम भनिथ्य श्वव्यामिवंत
ये प्रान द्विजाचा वदेव निरप्य द्वितिवानिवामिश्वद श्वा व र श्वामार श्वतानि श्वमृत्वताम् ॥७॥

५५

तार धामानिक्षविकानामकाद्वायक्षतीय शुद्धो जड्डितिनिक्षवल्यं हितीया आविवद्वा
वा वृथिवीय श्वामेवं द्वितीयादभिरिद्वितिव श्रद्धवेयानि श्रद्धा वृत्त श्वान रीयालि
तामान्निक्षवल्याप्रयेष्वं द्वितीयान्निक्षवल्यामानुष्टो ॥७॥ अमुतिश्वमिद्याप्येवं द्वमश्वामवी
ज्ञात्वसो एविद्या श्वमेवायः पृथुग्याय विवतववायाम वेतान्नुतिवृत्तः ग्रहत नान श्वामा
मिद्यावृद्धानोगमेवं द्वमन्निक्षिद्वितिवाविश्वदवा श्वतावृद्धद्वितिवानिक्षश्वावीर्द्वितिमन्त
वतीयामानायामतिनिक्षवल्यं द्वितीया आविवद्वा वृथिवीय विवश्वानक्षेत्रिक्षिवृद्धिति
वेविश्वमानुष्टो ॥८॥ अस्त्रायः अवैव मम्पदमिद्यात्प्येष्व श्वास दीवामो एविद्याप्रद्वृत्त
द्वायः पृथुलावाय वायाहिद्वर्तीतरश्वनवृश्वपाज श्वायदद्वाद रवद्विविवतिवायूर रवद्विति
इतिवावृद्धविवायानुष्टेवानादभिनिविश्वद वाय श्वाम न तिनार द्वितिवानिश्वद्वात्ता ॥९॥

इंद्रादृशदितिसन्धतीययोजा तदतिनिक्रेव लंगुडितीयाम्भा
 राहवेभगवराह्यमस्मृष्टनिरिग्निमाकृतमिंदृष्टाद्यतिवश्च रथवद्याक्राहितीयनिष्ठ
 वउपमानके निवतीयोग्निरिदृष्टिवत्त्वेशंनडवार्थीदृष्टिवाप्रथमेवावृत्तिमन्तरनहितीय
 युतरेषगवेतद्विष्णुमाण्डलाअद्विष्णुमाण्डलाअद्विष्णुमाण्डलाअद्विष्णुमाण्डलाअद्विष्णुमाण्डला
 वानिष्ठामःववादवाययद्वाद्विष्ठामित्याज्ञयुतोमाध्युद्देहस्तगार्भमाल्पदृष्टिवानि
 ववालित्वानिगार्भमदाकृत्वशालिवश्वदवंवागार्भमदामामकाद्विकंवाप्रतःस्ववनमिंदृष्टिवृष्ट
 अंस्तुतामदायद्वाकृद्विष्ठामिंदृष्टिवतीयाद्यात उतिरितिनिक्रेवत्त्वेऽदृष्टदृष्ट्वाएककृत
 वापिवान्तामगमित्युपुद्दिप्तिपूर्वस्यावमामुच्छजयवाद्याहितीयमन्तेऽणामस्तदराज्ञामात्मूर
 आमानारथंतरंहुत्त्वेष्यमश्च द्वितीयस्तान्तयमामाहितीयोग्नेतरहुभः युवत्त्वाकापीतक

वृद्धदृशंनारपवमानेष्वस्थामापेण्याद्युपाक्षणिकोपीतकेरपर्त्तिवृद्धयोभुत्तिभृमित्यान्पा
 निमन्त्रवाच्चमापेण्यिद्वायायद्युपव्यमस्यातप्रउगाःक्षुद्वारेत्तिप्रथमश्चरमामामन
 वतीयक्षयात्तीयहितीयश्चागायचामनिवतीयश्चामपगायांश्चेष्टाकृदत्पगायान्
 कत्रद्विष्ठमक्षुद्वानिहितीयद्वारवापुरवप्यमाकृत्वत्वयानिवृत्यमाधि
 प्रद्वयवमोपशिदायानीयत्वमित्यवधिमेगायनिवायादितउत्तुनवित्तमद्वितिहितीयइदेविद्वा
 भंवत्वत्त्वेष्युरित्वतीयहित्वद्विर्यनरहितानोयज्ञायथाअवायनिस्याविद्यायुवत्त्वानोयदि
 दविवद्वानिहित्वाईद्वितिहितीयचुक्षपद्मस्यामप्यपायितमद्वितिहितीयश्चाप
 अमाहितीयोकरातिमस्मिन्नावयाद्विवद्वितिहितीयस्वत्वानिवतीयानुकाण्ड्विष्ठामपिष्ठीएतरथि
 वायतीयश्चायत्तीयोकरातीममिंदृष्टुतेष्विवितिहितीयद्विष्ठामप्यच्छायानिविष्ठ
 वृहतीकास्याविष्ठम्यान्ताबुद्धतोकानुद्वाकात्याध्यायोवाच्चाकृत्वात्तरत्वायानिविष्ठ

मनुष्याना हिनीयउनयो सुनेत्रै वृत्तीमर्वदरशंतरसुयमिददधि । अग्रस्थर्तिवृत्ति
हिनीयतासुगोतवारणभूतिवनीयदेहउद्धरमिनाग्रवत्तितवानोत्तिवृत्तिक्रोधादेष्टर्लिं
वस्तुक्तानिवृत्तिवानुवृत्तियोनयानिवृत्तिग्रोनिष्ठवाक्ययोग्यामात्रुतावृत्तिवाद्वापगाथ्य
अंग्रेयतिवृथमाच्छ्रुत्तियसवनानीतिवृहदप्तरवृत्तिमांवतिपादश्वरुत्तिवानोच्चर्यो
नीनानात्रुत्तिवृत्तिमान्धमाव्याहात्त्रैहृष्टवृत्तिवानामुन्मानिवृत्तिक्तानिवृत्तिवृथः
पौनंत्रुत्तिमान्धेष्टवृत्तियाकृदित्तेनिकरायमिदिवृत्तिवाप्यमेवये त्रुत्तेनैतत्तिवामानक्तंदवान्दु
वृत्तिहिनीयउपाभृतिक्तिवृत्तिया ॥१॥ यकविशाङ्कामेवृदत्पृष्ठंगलादिवाकोत्पैकाशिष्टोगाविं
श्रवामुरादियथ्राम्बमयांत्र्या त्रुदित्तपानरसुयाकायथाध्वृतिवाज्ञिमन्यापितरमिष्ठृदित्तप्र
तिपत्त्वात्तरुवाक्यावृत्तिवानुवृत्तिविंशतिशत्तिवानुवृत्तिवाहामिष्ठमाधीमुक्त्वायायःपशुरुपालेत्त्रा

भवनीयद्वाचित्रादवानामितिउगचुवाक्यांश्चिद्वरायाज्ञायांसार्थस्यापांशुमसुदाहृम्पिरत्या
ज्ञेयंप्रचुन्तप्रत्यगमध्यमाङ्गदोमात्रालिङ्गवानिपश्चमवान्मंवपश्चमवील्याभिन्नउच्चाबुमतीवर्तीया
पवान्मन्त्रयदनाहि तिवश्चादवामकादिकंवापातःस्वत्वंप्रवादवायव्येदाहातवदितिवानदाय्यम्
धुक्तेदमथक्याधुनाच्छुमायेन्ननिष्ठाउप्रश्निमस्त्रुतीयेथायेन्द्रवस्त्र्यीमानिष्ठाध्याच्छ्रायानो
ज्ञद्वितियद्वावद्देत्तत्पुरुषामद्वादिवाकीयेवासित्रादवानामितिष्ठायित्रामहादिवाकीव्येष्टाज्ञ
नाम्नायोहुद्वज्ञीषीतिवन्नीयद्विषुकृपाच्छ्रुतप्महातुदत्याद्वितमितिवाच्चायित्रात्तद्वप्यगायानित्र
हुद्वितिवासाविद्याविद्यायोभ्युद्यात्तद्वप्याविद्याद्वैसुमन्मस्तिवावण्डानितिशामप्रगा
यायस्मवादाविद्यालितिवावरथ्यतर्यायानितिद्वायालाभ्युद्यक्तनयोरप्युद्यानोमहादिवाकीर्त
वा॥३॥क।॥त्रेणप्रवान्मान्मामगांक्षेत्ताकियमाण्यायांनदिन्दितिद्वज्ञात्तद्वज्ञीयारामानव
वक्ष्मेमनिमदादिवाकीर्त्यानेयद्विष्टुक्त्यायानोहुद्वितिय॒कृत्य॑या द्वायानोमहा

द्विवाकीर्त्यवत्सु षु द्वीपुष्टतद्वद्धेन्नते निर्यांग प्रसृतवर्जनिवा यद्युत्सवश्च छान्नर्वदातर्वाति
 निरादामग्रोयाद्विश्वजितेऽनक्तमीपरिश्च आकृत्यहोदणोग्रहनिदेश्च युचिष्ठदितिप
 श्वा द्विग्निप्राणवानेविष्णुलोद्विग्निः प्रछत्रमासुपर्यंशश्चापवहृतीः प्रसंगमवभुक
 नेत्रितिगेंग्रमथकोषीतकंसमानमोळमुखीथाया कुड्हर्जनिवीयमुहृत्तद्वद्धर्थतारतम्भा
 विकादशस्त्रायानोनवान्यावेद्याद्विहरिति रितिगेंचदगोहृत्यसायेद्वारारका
 दश च्छान्निविद्मस्त्रारकदितिमाय यद्युक्तानताद्विग्निः द्विग्निः प्रसंगादक्त्रातेनि
 त्वमवत्येष्यमाआविष्वेद्वितीयाधाधाविष्यवाग्यंप्रस्त्रादान्वमाकृतादवान्दु
 व इतिवेष्वादवेष्वनीयाद्वेष्वानरीयं द्विग्नितंस्त्रिविष्वेद्विवद्विग्निप्राणमाम्ब्रस्त्रा
 वियाद्विग्निप्राणावदिवदेविजानावद्याद्विग्निप्राणावद्याद्विग्निप्राणामानः॥१५॥ विश्वजित्त्राविष्णु

खमन्त्रूप

गः सर्वद्वेषो दृष्टस्तुष्टेषावप्निष्टेषो मिन्नरद्यन्याग्नेवंहिक्षतवर्त्तिदृष्टस्तुष्टस्यमाधुर्विद्
 सः बउगञ्जत्रिविश्चन्मध्ये दोनोवराजस्यस्त्रोवियाजुस्त्रोपोशस्त्रास्त्रविष्वेष्वान्नगाढँन
 रस्येतरस्यायानिवृत्तश्चानुचरप्रत्युतिष्ठावृत्तीयस्त्रजनंकथादेवानामिनिविष्वेदे
 वेसाविकस्य दृष्टस्तुष्टस्यानानवीयमकादस्यसर्वद्वेषोविष्वेजित्पुरस्त्रान्मान्तस्य
 द्वृक्षस्यदेवतेवद्वागस्त्रेशीरतिजगतीशंसमन्पूर्वपद्मूर्खीवोन्नेवेवाद्वमन्त्रेन
 शान्नमित्यग्निष्टेषामस्यस्त्रोवियाजुस्त्रोपोस्त्रोवियाजुस्त्रोपो॥१५॥ विष्विएकादेशो॥१५॥
 ग्नामुद्देवकालाङ्ग्रातः सवानकम्भीनामिन्नावक्तरामिवीक्षेजावियैवासित्त्रादरणा
 पुरुहत्तराविस्त्रिविष्वेद्वत्तप्रत्योमिवायद्वस्त्रहर्तिवद्वमित्त्रादत्तानः राजा, राजा
 विस्त्रेवियामेवावद्वास्यायाहिन्दुष्टमेंद्रमित्त्रादिनईवार्दीद्वादवीचत्तुर्तुर्तु
 न्नोजमान्नहितिविष्णुः स्त्रेकार्जीनर्णर्णलीनं तमिंदेवाजयामान्नीईजोद्वद्वत्तुर्तुर्तु

जीतिख्वासितिक्रान्तिपांचेष्ठिनरैशद्वीश्वागतंसुतमैक्षग्रानेत् ॥१॥
 हृषीकेशस्याज्ञना
 नस्ताङ्गावययोर्द्विभिंश्वीयुवामिभयशस्त्राद्विलक्ष्यतिज्ञावामस्यमनन्त्याङ्गवे
 ययोर्द्विभिंश्वीग्रानान्माणहत्यमीलिष्वताहि ॥२॥
 गार्वीतरशनिवालावाक्षया॥३॥क्षिरादपु
 श्रनिष्वटःसंवालात्प्रभुस्त्रपांशु स्तोत्रियाऽमनानस्त्रावियेष्वप्पिपरेवानिच्योस्त्रवाज
 यांकस्त्रापीपश्चिमात्यावहातप्रतिवींस्त्रुतिरतिमेत्रावसराण्डुकावर्णन्तदा
 न्येतिस्त्रावियेवासतिष्वत्स्त्रावियेवोद्घेवत्तीत्रिभालण्डस्त्रिनैश्वाद्विभिर्वेत्यक्षावा
 कस्योत्तरणानुरूपंपर्यात्मीजावापर्णानामक्यावस्त्रावस्त्राममतिस्त्रात्तित्रित्यरात्रि
 हत्यित्वर्षष्टुष्टेवविभिन्नप्रक्षयाद्वामेहनियुवेद्वहसा नोबद्वान्तिशाव्याद्वायरहीतिक
 थाराभामज्जुनीवीनोमाक्षयाङ्गत्वस्त्रमवानोश्वत्यं द्विमहिवोमहन्त्यं द्विम
 स्यमित्रावसरातनःस्त्रुयुगःप्रयोवीमित्रावसरणामहित्रीणामित्रावपान्यःका

४२

त्रि१

अन्तिरदात्यानोग्निमित्तियोसध्ववारिशान्मेत्रावसरणागायत्रीदाशतयीषुतास्त्रामेत्र
 वावस्त्राअत्तिभिरिशादेंद्रियाणिगायत्रालितेषीत्रालणाहेस्त्रिनिष्विष्वयेत्रोशाद्व
 वस्त्रेणात्तिप्रद्वेद्यत्रोत्तमान्त्रुतरातिष्वत्प्रत्यक्षाक्षित्यकाजुपेद्यीयशमितिमहित्यवा
 दिरिशाहेत्रायोगायात्युत्तमान्त्रित्येत्रान्त्रुतपैष्टुपत्तरेषांपैत्रानीत्येत्राविष्वजित्तिस
 वर्षष्टुष्टेष्वप्त्याक्षत्तोत्तियाननुरूपैष्टुपत्तरेषांपैत्रानीत्येत्राविष्वजित्तिस
 त्तोमेष्वर्णानकाहन्त्यप्यप्यमित्रिपरिद्विति॥४॥गाध्यादिनुष्टुविकानेत्यातिरूपान्त्रु
 त्तवत्योःन्तवनयोःप्यस्त्रियावहातप्रिष्वत्तमध्यंदिनान्त्रुतः ॥५॥रहितान्त्रुका
 नाविकावत्तिसदामेत्रात्तमायोक्तमुत्तवीयार्शामदांयन्नरैश्वतिदिवोयेष्वात्मक
 शामहामितिवीयवोमदेमहिष्वेष्वत्तर्ष्वेयजामहृद्वितित्वावेयोद्वान्त्रुद्वात्त
 वान्तमान्त्राद्विवेत्यत्येत्रोन्त्रात्तत्वात्तद्वात्तिवित्वमवर्ष

प्र२

मिर

४३

४४

शायदि इति इत्यर्थमान् ॥ उपचाडो जिहवा वाचाया वित्तिष्ठेत् ददीन सूक्ष्मधैर्मे
याहृद्याग्रस्तिवानीया चक्षुतं यद्यन्तेऽतियाकृत्याकृत्याप्य्यहं ॥ एव लक्षणं देखते
तयस्योयारक्षोः शस्त्रसर्वलंतत्यथमेक्षोभेयहृत्यायपैचमयोः स्त्राधाम्भुत्य
षष्ठ्योऽस्त्रदुर्बलमवैमलां ईकुत्याहतियत्रहेताहीनसूक्ष्मशोभेवह्यपित्तरश्चिन्द्रिष्टते
कविशाति कैदोमेषु पुरस्त्रात्यर्थित्यामविद्याहिशीतमाजेममात्रमित्यस्यस्त्रातिया
नुसूपाग्रग्रायोदशामहन्याधृष्टस्माइतिचहिपदा॥ इक्षुत्रयश्चित्रालणकैदिनोनुसू
दनेतरः प्रगार्थकक्षोनेकाहिक्षम्भानुक्षणात इतिचाकृमुखवीयोऽक्षुलाणीविशदाप
यस्त्रिवयं घट्ताकर्त्तव्येतत्स्त्रोत्रियानुसूपेष्टतयेहनिष्ठियद्योऽक्षुर्दमयोविष्टयस्त्रिउ
मध्यमेयस्त्रिप्रागपागुद्गितिवा स्त्रोत्रियानुसूपेप्रगायावधर्यविजर्तेन्द्रयेत्यका
स्त्रावृत्तायेविश्वाः एव नारतिस्त्रोत्रियस्त्रमित्यज्ञात्वीमिमच्यपायितमहोरामास्रमा
स्त्रावृत्तायेविश्वाः

स्त्रावृत्तायेविश्वाः कदा वसोन्नेत्रयोवाचाविवाच इन्द्रियेष्ट्रियाइति चुरुष्ट्रियोमहा
यमदेमदेहीतिस्त्रोत्रियानुसूपावायाद्विक्षणावामयोनरैश्च जिन्दनितिवृत्योयस्त्रिमस्त्रिः
इतिपैचमेषु सूक्ष्मपृष्ठामिस्त्रोत्रियानुसूपोन्नयावर्यमद्विद्वितिवृत्यमस्माईकुप्रत्वसूति
प्राष्टुतद्वीनसूक्ष्मायायनरक्षस्त्रयं शाश्वपुश्च विश्वावियानुसूपेप्रगायाउत्त्र
मक्षोदामवैमलां ईक्षयााहीनसूक्ष्मश्चान्नरैर्देवादतिद्विदोमषु पुरस्त्रात्यर्थो
स्त्रोदुत्रोमध्यमत्तमातु इतिवृत्यारिद्यनितिस्त्रोत्रियानुसूपेप्रगायान्तश्च महानितिक्षु
केषमहिष्टिवास्त्रोत्रियतमावर्तमित्योद्वीमित्याः एव नारत्यनुक्षणां रायरकाम
इतिचहिपदा॥ एकद्वृष्ट्येत्र्यक्षावाक्षयानुसूपादनीतरः प्रगार्थः कहानिकाहिष्ट्रास्त्रा
ननु रसनितिचाकृमुखवीयान्नितयेवेतिस्त्रदापर्यायित्यामिदाव नवास्त्राहास्त्रोत्तरेन्द्रिय
यानुसूपेप्रगायावपृष्ठपुरस्त्रमानीतिहितीयेत्यरत्तरोत्तरोत्रियानुसू

भगा द्योर्जिष्ठुरतिवृत्तीयेवाराजानकिए मितिस्त्रोवियात्मसोऽयामसचायेस्तिर्हिक्षेष
 ममिम्भिष्ठितिउवैसीवृजम्भुरतिस्त्रुद्येस्वादोरिहृचाहिस्त्रात् इतिस्त्रोवियात्मसुप्तोयवि
 द्यन्यावयवंशातकतवितिश्चयोकद्यन्तुवन्नथहयाणात्पित्वेमउत्तेयद्वितिस्त्रोवियात्मसु
 योविदुष्टेश्चयवीर्यम्यतितिस्त्रः शायदक्षितिष्ठेष्टतद्विनरूपेन नकिएनवाहृदैत्यति
 स्त्रोवियात्मसुप्तोप्रद्यमेक्षेदोमउत्तर्यम्भणवद्वितिमध्याम्भयतस्त्रयामद्यत्यन्त्यमेस्वादेप्र
 जाप्तास्त्रैतिवृत्तिक्षेदोमेष्टपुरस्त्रात्प्रयन्नियायावाऽमितिच्छिपदाद्यशामदन्यका/हृकी
 य पूर्वंप्रत्यन्तरेलाभायाणायाद्यनीयोवर्द्धतोयोकमुरवीयाशनितस्त्रीयचेष्टहृतीकार्य
 यबाहृत्तानामैतरेषोक्षमुरवीयोस्त्रक्षयावापस्तान्नैष्ट्यास्त्रक्षान्यनिवावहीनस्त्रक्षानांस्त्रका ॥६४
 नदितीयाद्यःस्त्रक्षान्यन्तर्मेत्रावलग्नान्प्रथमा गुणाच्चरस्त्रामसुचउर्विशो ॥७५

जि-
 जितिविष्ठुवतिट्टएष्टविष्ठुतिमहाब्रातचषष्ठाहिष्ठुक्षेमवानान्नीनामेत्राच
 सरणःस्त्रोवियात्मसुप्तोस्यग्रायोकद्यन्तेव्रगाण्यविल्लभ्याम्भलाक्षं सीरवतीनामका
 याकोवालद्विल्लाश्रविद्वतामेत्रावरुणःष्टस्त्रक्षान्नैष्ट्यित्वैन्द्रियानाविष्ठुत्यजोषस
 इतिच्छगार्थीद्युषाकप्यमुतकीतपनन्पूर्वव्राम्भलाक्षेन्द्रोद्यानयिर्देवेवयामन्तरुणाने
 विष्ठुनीगमकावाकोन्तरेक्षेत्रामन्तर्मेत्रावरुणस्ययोजातरतिवाम्भराक्षेत्रिन्प्रथा
 चृश्चाग्नकावाकम्भयामस्त्रक्षानिश्च ॥ काहिकीलिःपरिद्येत्रेक्षेत्राम्भस्त्रक्षायाकास्त्रिकाम्भ
 यान्नीगम्भीनस्त्रक्षन्यःइउरुष्टुक्षयागेषुद्यावविलगाह्याकपिविष्ठुनीगम्भित्यु
 हृत्यपन्नेष्ठाम्भध्यान्द्यान्षुशंस्त्रिष्ठसादक्षेत्राम्भन्नाश्चयद्विष्ठाक्षिरेत्तीयम्भवन्नम्भ
 सर्वप्रस्तुद्यनिष्ठविष्ठ्यात्माविद्वतीयाक्षुद्रानिपर्योक्षष्टेष्ट्यतिर्हित्वान्यन्तर्मुख्यात्मा
 लविल्लामेत्रावरुणःपिलाम्भतरुणन्नैष्ट्येष्ट्यात्माद्यान्तर्मुख्यात्मा
 त्वान्नीनस्त्रक्षानिश्चत्वै४

लार्कं नैशो मद्वारेति ॥५३॥ तिरेकीः शीतिविसुन्दर्यगमेवाचाकहतिप्रसोद्धाद्युष्मा ॥५४॥ अथवि
 श्वजिह्विल्लेषेकादिकाद्यगांडस्त्रावालस्विल्लाटषाकपिति ॥५५॥ जानेदिसैचस्वर्व
 शास्त्रावाचाचतुर्वितालस्विल्लानैत्यामस्त्रक्तानामदीनस्त्रक्तानौपयाजानात्रांच्छ्रुत्वा
 तित्तिविकाः शीतिविश्वजिह्वालाविकारोनिविक्षानीयांश्वस्त्रानुवेद्यद्युनिर्विचयेयेऽने
 ५६ इनतिर्स्त्रक्तांस्त्रस्त्रनोजिमानामितिविश्वानीयमेवयामस्त्रत्वं उर्वयद्यात्मोमैत्रातः
 स्ववन्नं ॥५७॥ चिरुद्धशारावस्थाद्युष्मस्वं रास्त्रमाजानामादीस्त्रजीनिविक्षानानामुत्तमानिकेका
 मितिर्षणे स्त्रक्तानीश्वस्त्रानास्त्र एस्त्रुतमानंविश्वजिह्वेनस्त्रिव्यानीनात्मानदिस्त्रैद्येद्याः
 मस्त्रत्वायद्यिगवामयानद्वालाङ्गिनांश्वाविषुवत्तेष्टेषुप्रगायेष्ट्विनावर्तमन्वयान
 १ येयुर्यमित्तिनस्त्रुतवात्प्रस्तोवियास्त्रज्ञावियानुस्त्रुपायद्यिवाष्टप्रगायेनं उत्तीयेहनिट्टु
 त्यस्त्रीवेद्यस्त्रमन्वयायम्भृतिपद्मप्रस्त्रुतमात्मास्त्रस्त्रमामैत्रिद्योराजानकिष्ठेनस्त्राद् ५८

हत्तस्त्रमित्तिरास्त्रुमिद्ब्रह्मस्त्रिषुपिवास्त्रुतस्त्रारस्त्रिनोह्येद्यावयेतिवाविषुवन्नादित्यतीविः
 द्वानामितिस्त्रावियानुस्त्रुपोविकर्त्त्वाबप्युहनुद्यादर्शतिमितिस्त्रावियास्त्रुपोपगा
 येषाविकर्त्त्वस्त्रेष्ट्रज्ञामितिवास्त्रज्ञावियाईक्षत्त्वमित्तिन्नस्त्रुपायःपोरमाल्लैमानवीजनिर्विनार
 श्वेष्ट्रात्मानाध्येष्ट्रान्नीवर्त्तस्त्रानैक्षत्त्वाववाम्बृविषुवतः ॥५९॥ एहु केषुविकारानुस्त्र
 पाद्यनंतराएर्येष्ट्रालिजागतान्नाग्ना नित्यानिवाच्यत्प्रस्त्रान्निष्ट्रवोवादाः ववंसरवायस्त्र
 तिस्त्रोवियानुस्त्रुपोविकर्त्त्वाज्ञान्त्रुद्यिक्षाकोकीवस्त्रेणस्त्रिमेत्रावस्त्रलस्त्राहनिहतीयस्त्रावीरा
 जानावितिपयस्त्रिस्त्रुतीयपेचमेयोमध्यमेवहर्वदोमेपुनीयेवामित्तीतरेषुवर्त्तमैविष्टायगाय
 तप्रस्तोप्रस्त्रहस्त्रिलिहोवियास्त्रुपापग्येष्ट्रावाच्यान्निष्ट्रवोवादाः ववंसरवायस्त्र
 एष्ट्रेत्तस्त्रिमित्तिन्नस्त्रोन्नानिस्त्रावियापोरद्युष्मात्मानीयज्ञरतिचक्षुष्मान्नाम
 अप्यस्त्रुतवायस्त्रुतवायस्त्रुतवायस्त्रुतवायस्त्रुतवायस्त्रुतवायस्त्रुतवायस्त्रुतवायस्त्रुतवाय
 निषेविस्त्रुत ॥ ६०॥ आ१

३

थावसिंक्रावरल्लयुवसधरायत्तिपंचमा॥१०द्विपत्तः पञ्चमार्गमन्तुर्जन्मेत्यस्तोत्रवद्यजु
 तुर्ये हनीयक्रमाच्च ननवसुषक्षेत्रपुनरूपाविहृतास्त्रवात् ॥११० पक्षः प्रसौर्यस्त्राक्त
 विवक्त्या ब्रह्मेण द्विनीयक्रमत्वताय हनवामातिपैर्यश्चदेशामाद्वगाद्वगादासोके वोद्या ह
 रत्नविलासासु प्रतिगृहणायवआनहृवैषणवज्ञने त्राष्ट्रियोत्तमांपत्तिशिष्याह्यहराणीय
 आविष्टुवक्त्वमासु प्रत्यक्ष्यकाहिकाट्वावस्थाकरन्त्रपत्तिरस्त्रामन्त्रार्तितत्त्वैऽप्य
 करुणायुवमध्यरात्तिपष्टुक्रात्वास्त्रामानायमन्त्रपत्तिरगानीविद्वात्रियाचुरुपोष्येन
 खेदोमेवद्यनिर्भातेरपांशुलिपूर्वापेकाहिकानामनिवासागच्छयानीतिपंचयुवानसा
 पश्यमानास्त्रात्तिवाऽप्येष्वद्वत्प्रयोगानास्त्रुविश्वतिस्त्रितिमध्यमन्त्रपत्तिवानहृतपत्तिरा
 अकृतहत्यक्रमेष्वगायाउद्यायमन्त्रिनिधत्तमान्त्रिष्वलानुमरतिवानहृतवृत्तमान्त्रिः
 वालयाः स्त्रवक्षेष्वाभैङ्कोवाँवरुपेष्विमध्यमेष्वद्वृष्टीवाँयदृष्ट्वक्त्वमेष्वमाउवाघृमयर

ए

द्वि १
 लु जायास्त्रिस्त्रः ॥१११ वाद्यस्त्रितर्चु एवान् ॥११२ स्त्रावत्स्त्रोत्रियाचुरुपोयस्त्रत्वेत्तिव
 षद्वास्त्रपणार्थपिनांदनिविनायदत्तते ॥११३ दमयोमध्यस्त्रवानीयाश्रद्धिनितिवै
 षद्वेष्वर्त्रपद्माच्छन्त्रवस्त्रुपत्तरमि ॥११४ मन्त्रतीयपैचमायामध्यमन्त्रद्वेष्वेष्वद्वेष्व
 उद्भिन्नितरेष्वत्तोन मदेत्तमृचित्रभगवत्तस्त्रोत्रियाचुरुपावनवलिष्टपत्तमितिवैत्ती
 यहृद्वृत्तद्वृत्त ब्रह्मेष्वद्वयोत्तमयो ष्वद्वृत्तमयोः ष्वद्वृत्त ष्वद्वयसामग्राय
 तन्मृचित्रगायानविस्त्रेत्रिवानुरूपापद्मेविवर्त्तिपंचमध्यमन्त्रद्वेष्वद्वेष्व
 मितिस्त्रोत्रियायज्ञवामातिविवर्त्तीयानुरूपस्या॥११५ एषाच्च इति इति एषाच्च कीविरिष्टव्वाप्य
 द्वृष्टीश्च ग्रंहजाकपिं भद्रमन्त्रपत्तस्यादित्योत्तमयोनवद्वयो नीद्वयतिविवराजः ॥११६
 त्रिश्चिन्महारुपाकपोतुष्ट्रयर्थः पुष्टुपुष्टुमन्त्रवेळाक्त्वस्त्रित्रिवानुरूपवयतिविवरा
 ज्ञानपरवान्मुक्त्वामद्वावद्वावद्वावद्वावद्वावद्वावद्वावद्वावद्वावद्वावद्वावद्वावद्वावद्वावद्वाव

८१

इतियथाकस्याद्वृत्तान्वयवर्त्तना ददृशु । इति विवरतः प्रत्येन्दुरुदायोऽहं ।

प्रक्षिणीकृतमीमेतत्त्वं स्वनीतिं पाद्यादिस्यादुपातो यतोऽहं ॥३५॥ धूरुत्वं ज्ञात्वा न रु-

र्खत्तिरस्त्वाकृतापादे ॥ श्रुद्भारदेव न उपत्तुलज्जराश्च मत्त्वं ॥ ताष्ठिमहत्वा न वति

चक्रोरमश्रात्तस्यापुष्टब्रह्मायस्यजवाहिणोवधन्नाहृष्टशिवपारश्च अस्यनिज

त्रै ॥ दीप्तिलिङ्गायपमाणात्पसुशः ॥ एष इष्याय मामठेशत्तेनिष्ठाद्वास्त्वजः विग्निशत्ता

विनीयस्त्वाद्वशगोनां प्ररेज्ञानोमनीषाविष्यागावश्वरातां श्वमोत्पुवकार्याममो

त गश्वास्ताप्ररेज्ञायैन्नरस्वगेविद्वं युविहृदेवावभौवाचंश्राप्तीदीपुनविरस्ता

रं ॥ ४५ वयस्वरेज्ञवच्यस्वद्वहृष्टपाकशङ्कानः ॥ नादउडिङ्गाचर्बरीतिकृतोन्नरुरिडिग्गिवि

ईदः कारमज्जुधुधुक्षणविचराजनन् ॥ भामद्वयस्यचर्क्तिमावहित्याद्वलाद्विः ॥ हस्ता

वः यजायधमहाश्चारहपुरुषाः ॥ रहोऽप्त्वाद्वलाद्वहृष्टेषोपित्रातानिष्ठैर्दत्तिनामार्द्दग्नवा

रिष्यन्नोमासांगापवीरिष्यतुमासामप्त्विद्युक्तिर्द्विमास्तनर्दशात्यद्विजादशारो

दो ॥

मानुषीविगाहयाः विद्वपः सर्वक्षमाश्रासी आठवद्वलायपग्नाताः ॥ ५६ ॥ उष्णाद्वलावर्तनमं

मयकिरोरब्दिच्छैर्दिलेलास्याविद्वत्स्यान्निनद्विरः ॥ शुखेभवित्त्वयस्त्रिक्षः अवस्थ

मञ्जुर्वस्वस्याज्ञानार्थमावहस्तुत्रैऽन्नरंगरोवाचद्वितिभवाङ्गवरत्रया ॥ रत्ना

महप्रशस्त्रविरामपलोभतिविभिर्दशमारिणाद्वीपारावत्त्वाः ॥ वित्रायाद्वुवातवस्तु

निदुर्ग्रावत्तेमहाद्विभिर्दशमारिणायस्त्रिवक्षायवर्चाताश्यामाकीपवंपालववारस्याद्व

लण्णर्द्वजः ॥ वत्तस्वेतात्परिद्वित्त्वासां दृतीवपाद्वयमवत्त्वयोरहयाविस्त्वयैः ॥ ५७ ॥ रा

जाविष्यजननीनश्वायादेवामवर्णश्रितिविद्यानरस्यासुष्णिनिमामनोत्तापस्त्रिहृष्टिः पवि

द्विज्ञः ॥ इममकन्तेवभग्नास्तनभाववत्त्वक्षयाद्वृपवद्वीरद्वः ॥ पतिविद्वितिजाय्या ॥ कल्प

दीनप्रचारैप्रजाविसुच्जन्मताप्रभेकाहरिक्षित्किमिल्लिलाप्रपुर्वहिरण्य
 हिरण्यंकाहरिपरास्थःयत्रासूक्ष्मस्तुशीशापाऽपस्त्रिर्गतः शक्तिः स्तुगंधभैत्यास
 नश्च वालुक्त्वा निरवतकोक्त्वारिकोनिरातकाङ्क्षात्तुमध्यायतिकालायंद्वलावादिति
 उत्तर्वनिषेदात्तानवनिषेदैततंकरण्याद्दुर्लिंदनतुविद्विनकेष्टनतपयगार्भे
 पुनःपुन्जामापनपीवनुहत्तामायवननात्तदनी॥१८७ श्रावित्याहजरितरीगीतोन्नोऽन्नोऽन्नं
 इहृणामनयन्नोनीटजस्तिन्प्रवत्यायंश्चामुहजनिःप्रत्यायनीटजनित्प्रव्यग्नी
 स्तामुहजनिःप्रत्यग्नाश्रस्तदेनजीनविन्दनानियशादेजस्तनपुरोगवान्नःआदि
 न्यासदावत्यवःस्त्वं तनहद्वराधःप्रत्यग्नी त्वं शीगिरः१८८ राखेहुहत्तुष्ट्याद्वाद्वत्तय
 हन्तोतामाश्चस्तुत्तोषणंयुग्मश्रवदिवस्तिववत्तेष्ट्यायनउत्ताम्याम्बुपवात्पदानि
 योवष्टुतामामुमानंकृतीयाद्व्याश्रीगिरस्याहजनिःरोथामोद्वत्याहजनित

विचा

लू३

१८८

नोथागादावत्याभीजनिगणाचावत्यानस्त्रवेष्णवउत्तरो॥१८९ चातादिष्ठाँकुष्ठ्राःयसलयो
 विद्यथःसुवायक्षाष्टस्त्वःसूर्यनिशाद्यस्त्वाद्वाःप्रिणेक्ष्यायन्नायज्ञवग्नपुत्रष्टुपु
 त्रेजवनिदाध्युषिःतद्विजोश्रववृद्धुनज्यंखर्विकाम्यवचः।योजाम्याश्रवद्यस्त्वंघवायद्वै
 अन्तिःज्ञष्टेवद्वै॥१९० त्वतास्त्वद्वज्ञत्वाग्नितिःयथापणिरवृद्यायम्बुद्वेक्षंप्रश्वान्तिः
 धाराहीशमातामहंतदपागित्कुष्ट्यवः।यवत्यान्नितायोवेचपराद्वै॥१९१ त्वयोद्विभि
 वग्नवायनद्यवानाविरक्षातोर्पत्तवतोजनकव्याग्नेनाकाहोम्नन्याक्षमपिवाल्ल
 हरण्यवःश्रवन्नाभ्युप्ताणःपूर्वोक्त्वाषुस्तिः।यश्चाकाव्यःस्वद्यन्तकःप्रभणिःसुहिर
 ण्यवःमुद्भाव्यज्ञातःपुर्वोनाकाव्यपूर्वस्तिः।अप्रपाताचावशीतद्वाश्रवरहिष्यतः॥
 अयन्याक्षमाक्षमाक्षमान्निनाकाव्यपूर्वस्तिः।प्रपालादेशोत्तराःत्रमुद्विष्यतःमुद्यन्या
 क्षमाक्षमाएविवाक्षमाक्षमाषुक्षिमितापिरित्कावमाद्यन्याःपूर्वगमः।श्रावामुद्यन्या

वृ२

मः उष्णहेतुकरतोऽनिरुदातुममन्तेनविक्रमार्थी ० ३

यामीताना काव्यपुसमितां वाचानाचमहिषीत्वर्यास्त्रिगमः। स्त्रा त्रुरेत्यायमीले
ताकाव्यपुरीमिता। नवनीतः प्रवक्ष्यकास्त्रयज्ञप्रवनीराधास्त्रिवक्ष्यते॥ २१ विवालोकिर
त्पोद्वानावपिनष्टप्रस्त्रेः नवेकुमारितव्यायथाकुमारिमन्त्रेनिष्टप्तक एक एकाम्भः
निरायकस्मिमध्यामारविकुमारितव्यायथाकुमारिमन्त्राय। उत्तानावेशायानाव्यनिष्टत्वे
वावगृह्णशिनवेकुमारितव्यायथाकुमारिमन्त्रेनेष्टद्वायीत्वक्ष्यतायीस्त्रुक्ष्यतायी
हस्तिनवेकुमारितव्यायथाकुमारिमन्त्राय। अव व्यहृत्वमिवत्रैशमीवाह्यमिवतिक्षादाव
कुमारितव्यायथाकुमारिमन्त्रेने॥ २२ इदैषोगपागुदग्धरागरालागुद्वलवृत्ति। हस्तिन
ओगपागुदग्धरागरालागुद्वलवृत्तिः वृष्टतानातेऽहठोगपागुदग्धराच्छुद्वलवृत्तिः
रहेद्वजागपागुदग्धराच्छुद्वलवृत्तिः तु जित्यलिङ्गतः। शालित्यापकीतः। फलित्यान्तिष्ठितः।
श्रवालूनिजनितः। एषात्तकानिजनितः। पिपीलिकावदोजनितः। अव्युठपत्वाशीजनितः।
आडनितः। पर्मनदोजनितः। गोशाफोजनितरित्याकेनमुच्चानिव्यवतिगर्वी। वामेत्वे ७८

३ ली

वाश्रकरिताध्येक्षिव्यवरासु चन्यमिक्तवामस्यसिष्टुदलिप्तियोग्यस्यमानाजनितरो
यामोदेवद्वानाविष्टामजनितरोयामादेवद्वान्यप्रतिशृणान्यवसानेप्रवृप्तिलवज्ञतं
रस्त्रिनज्ञेष्टद्वानन्याः याप्तवालोयवामगुणप्रविष्टिमिनमाविष्टः। तेषोरेहिष्यानन
रोज्ञत्वस्याक्षज्ञेयद्यायद्यन्याश्रित्येषाः हृष्टस्त्रूद्वमुपात्तात्तुभुजाण्डिद्याएजन
जोशफेशकुलाविवायदस्त्राणनप्त्युपाणेमुक्तावधीत्। विष्टिसावस्याववृत्तिनिति
कनास्त्रेवगद्विलो॥ मदानग्नीभद्रानग्नेभवितमनुभवतिशमास्त्रुतस्यगोरक्षराजमा
कमेष्टमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नम
अत्तिकामदानग्नुपद्वातस्त्रस्त्रावस्त्रितेपसः। इद्वैपत्त्वाट्वद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नम
स्त्रानग्नेवृत्व
विवेमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नमद्वन्नम
श्रूपं २

तिवृत्तासीटनीयोद्देश्यस्यायथारपाकपोवाद्युत्तरितिवृत्तीयदशमयोरहरयोग्यित्वेने
तरामामचरणायसीनानायोरभीपद्मोविश्वैर्विभिन्नियमिदमात्रे उत्तुनुभामादतिविप्रति
गृणता। २४ वृत्तिभिन्नाद्यकारिष्ठमित्यकासुजात्तोमध्यमत्तमां प्रभीदपाद्योद्विजित्विभृति
विकेऽप्तानगद्युक्तमध्येमदित्तरमित्यैष्ठमेष्टोविक्तिक्लौवैमसरवायस्यात्तं गोऽप्तिजित्वै
उत्तरितिउत्तरितिष्ठुवेनस्यभीरतिदित्तावेक्षाचरतिसोवियालुम्बोगासंवृत्तमेहिष्यायप्रधेः
मक्षीदोममैस्तो। इतिविश्वाईममीशानमोडेतिम्भावियानुरूपावनुरूपस्याप्रधुर्वतितुवरे
नुभवेत्यकवाकायेन्द्रियन्तर्महत्त्वायचत्वारियाः प्रथमोहमदोऽग्नवृत्तोमलोविष्णुनुभृती
तारपूर्वीयकायतिउत्तरित्वैरप्यमित्याक्षं वीकमैति सदापद्यास्युधीत्वैत्तरात्तोम
काप्तिम्भावियालुम्बोगात्तीयहममित्यसुत्तमिप्रियेषोभमवायकमविद्येयाविलोम
ईत्तरमित्यसुत्तमिप्रियेषोवदर्द्धेष्टव्यत्तमायविष्णवावन्नितिप्र्युत्तव्यामस्तत्तेषा १००

आ४

स्वायथाट्याकपिमिदमावाहरनिवराजन्त्युख्यमुक्तामदेमध्येभद्रसामहित्यमादेवोर
नुरिन्द्रियामोदावतिविभृतिगृणात्तुजनित्रीचमस्यधावाईविष्णुनुर्क्षप्रवःपीतम
लक्ष्मीदोमजुः चतिस्त्रस्तुप्रधामन्नवामित्ररतिउत्तरेविवरेक्षीदोमयो। ईमित्वः प
रोमायेन्तुत्तमामुहूर्वयषाष्टुद्विष्टविवददित्यत्यत्तरेष्टावियानुस्येष्टप्रथमेष्ट
द्वामेष्टुरान्तुरित्तमध्यामप्रवर्त्सृवात्तुरूपस्तुतीयात्तुप्रथमागायैविष्णवत्तमात्तमा १५८ च
त्रुविष्णोशस्त्वंप्रथमार्क्षदामाचार्वषीयद्वित्तम्भिर्विभृतानीत्तुत्रिसमित्यविकानीटती
यप्रत्तितिश्चः स्वरामामस्यथयवस्त्रिकृतिविष्णुविभैर्विभृतानीत्तुत्रिसमित्यविकानीटती
त्तमानिक्त्युशित्तुविष्णिकान्पुक्तानाथयद्विष्णानित्यवायाः प्रथमेष्टहनीद्वाम
द्विष्णुक्त्यक्त्यानिक्त्युशिकान्पुक्तानक्त्यत्तमानित्यविष्णुद्विष्टक्त्युद्विष्टीयस्याङ्गम
हत्तीम्यवनीत्तुतीस्त्वर्जीत्तुतीयसवना २७ संविश्वावाद्याधिगायत्री। प्राप्ति

उपर्वकामिणीकृष्णभाषणवस्त्रावदनुपदिष्टेद्युमुरतादवशार्थीमानामहावैद्यविषयोंने
 वन्तु उच्चारणमुन्नतायोंचाक्षर्यमिन्द्रियावस्थाविद्येवैज्ञानिकोग्निगणे स्नानविकारेषु
 सोक्षयांवत्प्रथादेवास्त्रविषयाविपरीक्षयमुख्यनवात्प्रिक्तंवाक्यान्ति गादियेत्तद्वामव
 दिवर्यन्दिमनुविद्यधृतमन्तर्मुखनीयात्मादोविकर्षेणपृथ्येतत्यन्तर्यावितीयं सूखनीया
 मृदुवैक्षर्यम् ॥१७॥ गानाविद्येजनानिख्युपेतन् ॥१४॥ आनीतपशोक्तुपाळातन्द्य
 मालजत्तर्विश्वसंकारयोदुपात्रातवेषमानायस्माज्ञीषाविष्णुस्वातानोन्नन्तर्याकृत्ता
 स्वतःनवीनोपायनमोक्षयमिक्षुषेत्याहतितिरुलोकियस्माज्ञीषावाक्षाषाइतिवाऽप्यम्
 नियमाज्ञीषापवायिषाहतिपदायमानयमाज्ञीषाच्चास्त्रद्वयपविष्टयस्माज्ञीषाय
 शज्जास्तिष्ठातन्त्रेष्मातपवायितवाङ्गीतज्ञपृथ्येवप्युमालजेत्तमुक्त्यवधीपुरो
 जाशमवदानानीतीतरश्चवप्यक्षरेष्टुक्त्यात्मारुपेत्तमुक्त्यवयाजाषुतानव
 पा । १०१

त५
 सन्कायमवदानेषुक्तिमध्यात्मांत्रिति न अस्त्रद्वयनाशेन्यमालजेतयदि
 चक्कमप्यतात्मितिमणिग्रहके युर्तिकुविद्येगयवमत्तमामीयेजुक्त्याद्या
 पद्यावशायामद्वैधायां गर्जनावनोवपास्त्रैफलीकरणानीकलीकरणानी
 मतिशामिवज्ञापयित्वतरस्यावप्यक्षरुखुशामिवएवजुक्त्यात् ॥३४॥ पृष्ठेविश्वल्लभनप
 दृश्यत्वाऽप्यक्तस्यमालज्ञपृष्ठीग्रहपृष्ठुन्नत्रोवयोभास्त्रस्वरापमधेषोषयि देव त५
 स्वाषानविवादिस्त्रहपृष्ठिपुरोन्नवाक्याः प्रस्त्रमहेस्त्रशरणाद्यवश्यमन्तर्ज्ञानवद्वाप्त
 यद्वचानुवामम् ॥५॥ आनविष्यायविहिष्याणयोः सुन्यायारज्ञासीनिपा
 तनेस्त्रवश्यावक्षात्प्रश्नविष्णातरनुवाक्यपालन्याहृत्यसंस्कापयेयुः सीमिष्टजुक्त्युः सी
 त्वशायापवशायगायत्रेष्टद्विज्ञान्यस्वावेतिप्रातः सवोनावि ग्रहक्षेत्रप्रश्नति
 माण्डिनेऽजगत्यक्षेत्रमन्तिर्वायसवनेऽधर्यमृतमि ह आजापन्नानि क्षित्युचित्वा

युःप्रातः सर्वानुकूल्याक्षोत्तरं हाता माध्यं दिनं उज्जालमुज्जालारुतीयस्थानं ब्रह्मणे ख
 लानुभवनं देवजमानेवजमानोनुभवनं तवन्मुक्तिविहारं ताविनुभवनं दृष्टं इर्षीत
 प्रकृयुर्सिनोक्तमानीशवमन्त्रिनिधिन् ॥४॥ अस्मीन्नीवर्णवक्तयामुनीयं मस्त्रवतीयं
 जनीयनिषेवल्लंबिल्लेषोवेष्टदेवं प्रवेष्टु संस्कृणपय रस्त्रनां संस्कृतुवैतातिरात्रे
 त्रैकुवाणिष्ठद्विग्रावीष्टिरात्रैकुवलिष्ठिरात्रैतरस्त्रीवर्णं स्त्रायां त्रैयासीद्वैक्षणादधाच्छ्रवे
 त्यावाति हर्त्रिविवायुराकाशङ्का॥५॥ त्रिवातसोमेपश्चतेनन्निनर्यैक्षालमन्माहत्यान्नि
 पुण्यात्रोमाहारायसोमविक्रियिलोकाक्षिविद्वादनधिगम्यमानेऽहतीकीक्रेतपुर्णं एष
 उन्नानिकशाच्चान्निष्ठयत्रिदुष्प्राक्तः सवान्त्रोणीयाङ्गुष्ठनमाध्यं दिनं दृष्टमानीयं
 वनरक्तोगं दक्षिणां द्वचबुद्ध्यादेत्यपुनर्द्वैक्षततत्रक्षत्रव्यक्षिणाद्वाद्वतद्वान्निद
 प्रमुखेच्चगाद्वक्षिणादधात्॥६॥ प्रातः सवनाशोमेतिरात्रस्त्रियोन्नुत्तरविस्त्रियोन्नि

१०३

आ॒

यानुरूपोहेऽदेवावेष्टवीनि लोमातिशीस्तारेष्टावेष्टवीयाजीदामकायिनोहृष्टतो
 दक्षाश्रवेत्तुनश्चिद्वृत्तमयोपरिधायविस्ताः कम्भीणपृथीत्यिडति॥७॥ माध्यं दिनाद
 तिरात्क्षुब्रमहान्नुद्वयदर्शनमिति स्त्रोवियानुरूपोपग्रावेष्टवीन्निस्त्रोममति
 शीग्रे देवावेष्टवीयाज्ञा॥८॥ उत्तीयस्थवनादतिरात्क्षुप्रत
 त्वश्चष्टिविष्टप्रत्यन्निष्टुतिस्त्रोवियानुरूपावेष्टवीन्निस्त्रोममतिशीस्त्रेष्टावेष्टवी
 याज्ञा॥ एष्ट्रिनिनादतिरक्ताश्चन्निनाजिस्त्रोममतिशीस्त्रेष्टाश्चन्निनायाज्ञा त्रुत्वेत्यर्याविराज्ञक
 क्षवपैचनिस्त्रोमर्वत्तिकेश्चन्नुवतानस्त्रोवियानुरूपाकस्त्रोक्षवानीजगतीनीहृष्टवीय
 यानिवा: पत्रिभनीयावेष्टवेष्टियोग्यः पर्यायेष्टवेष्टवाप्रथमानीपर्यायालीमेत्रावक्तलीय
 ग्राहिणाक्षिनिनवस्थगानामङ्गावाकायोत्तमानीत्तिर्पणाश्चन्निनेष्टिशतानि: ३०यद्विक्षितः
 त्रभीयेत्तद्वग्नस्त्रियोन्नुपूर्वज्ञातर्त्तवाद्वाक्षयित्रासद्वज्ञेष्टिपुत्रवाराजानमग्री

१४ माङ्गलिकाद वर्षका विवरणम् २
 याश्वाद्य कुलापरस्तीव क्षेणामास्तुकुर्वन्नि परात स्मिन्दृशे सापरिहीत्तिः पराचाल्लि तु
 वातभाङ्गोद्ययपरित्यात्याद्याद्यरूपाद्वानाः ॥ सापरिहीत्तिः निगदेऽद्यामित्तिसोव मित्तवा
 यवाद्यप्रदाद्यत्वे रेखानियाजययु सोक्तन्त्रोत्त्वं कुर्वन्नुपानिदधत्तिमा झाल्लियेनक्षान्नि
 नर्यत्तिः ॥ १५ कवच्छापार्पित्वं द्वजाणसितिवषक्तनिधाननवाग्नालार्द्धिन्नसुवात्पूर्वत्तु
 चेनुख्यपाशाह्नियार्थित्वं वर्त्ताव्यादोपमारातिहृतानन मासाननवाल्लार्द्धिन्ने
 स्तुवृत्तवरोन्नरूपएत्तावेहूवाजिसोदमतिरीत्येत्वावेस्त्रवीयाभान्नुन्नीतिनाराश्चमित्ता
 द्वृत्यप्य अपर्तक्तन्ना ॥ १६ कृतम्भवेद्यत्वान्निष्ट्रयोद्यात्यनिकुलान्नक्षान्न
 वानेनाराशोम्भवेत्यजवन्नयन्नहृत्तिरात्यरूपर्वित्परववनयेत्वादतिक्षेप
 दोमित्तिजापत्यान्निष्ट्रत्यन्निरहृत्तिरात्यरूपर्वित्परववनयेत्वादतिक्षेप
 माग्नन्नित्याचायन्नवर्णेष्टमालक्कोट्यद्विरिमनागात्यन्नद्विरिमनीपत्योपहृत्योपहृत्यो
 तात्त्वं हृयामीनिवित्तरण्यगर्वित्तनग्नाल्लात्वमयेषुङ्गयादवत्त्वं द्वैत्यविद्यि

तिविवनमदावीरं लिन्नमन्नमित्यवयस्त्रिंशत्त्वावेवतित्तिरेयाइमीयर्द्युव्यधयान्नज्ञे
 तावर्णांकिन्निमामित्यवयस्त्रिंशत्त्वावेवतित्तिरेयाइमीयर्द्युव्यधयान्नज्ञे
 इत्यादिविमन्नाततान्नासव्यस्त्रुद्धमहिमवजायेरायसोपिविष्ट्रमाल्लार्द्धिन्न
 तिविष्ट्राङ्गनांजुत्तातिः ॥ १७ यद्वित्तिः यद्वित्तिः तानाम्भुत्तेसोममपजज्ञराजान्नित्यविष्ट्रि
 ताराविष्ट्रायज्ञत्वावेवत्त्वामेनवर्विष्ट्रेष्टेनवदिविष्ट्रविष्ट्रहिणलागृथ्यवा ॥ १८ श्लाहित्यास्त्रय
 इष्टप्रथमवशाद्वित्तिः गृह्णपतिसप्त्वाः प्रत्यमासीर्वात्तामेवावर्त्तलाक्षीकोप्राव
 स्तुतवल्लालाक्षीपावाग्नीधृतजाताप्रासानाप्रतिलक्षसुवल्लालाक्षीधर्युः यत्प्रस्ताना
 न छान्नत्वाविष्ट्रग्नापिक्षिष्टेवेनाशकोपायागपदेवाह्वानानुष्ट्रेष्टासावर्णीयाजमानं
 मुरयः कुर्यात्पराक्षनिक्षयविष्ट्रतिष्टेवेत्यसांसाधमंक्षितप्रस्ताह्वलाष्टद्विलापय
 नवक्षान्निष्ट्रन्नेत्वरहरूरित्यावेत्युरिद्यमहीमीक्षावर्णीद्वात्त्वायायाव्यालाक्षाया

५८

मृतव्यायादक्षिणान्नयानीरुत्यायचान्त्रिषेषमः सहस्रद्विष्टः इष्टारामनी प्रसाधमरणे
 एकेष्टुष्टामन्त्रयोषादशास्त्रप्रचुत्तिन्याचारिंशक्त्रादेको उत्तरातिगाति रात्रालिनेषु वि-
 नियोषास्त्राहोयेरहोन्निर्विवर्कातिवाक्षक्तव्यस्त्रिष्टामग्ना १४श्च द्विः अदक्षास्त्रादेष्मय्यत
 ब्रह्मतमाहर्विज्ञरस्त्रोमंवातिरात्रमेतारणाष्टुष्टीदेमांश्च व्युत्थेगोश्चायुषाद्वितीयैरुती
 दीर्घानिष्ठविकप्रत्यायातेनप्रीचोदनायीक्षुर्द्विविष्टवार्ण्यनिष्ठविकानिवत्तरष्ट
 श्वेषभिद्वात्तचतुर्थनिर्विचारादर्थेपिचत्वार्थेष्वद्वात्तद्विष्ठवत्तसमाव्येतन्तीन्द्रेय-
 तीर्तीरथ्योपर्यवैत्तरेणात्तायलायीष्टुष्टीवेत्तज्ञः क्षाम्भुत्तुष्टमास्क्रोमलाद्रवत्तर-
 स्त्रान्नै ॥१५॥ आयताग्रपदव्यान्तिष्ठवोन्निर्विष्टविकान्तवार्ण्यत्तर्ष्टविरात्तिलिङ्गावातिरा
 त्राजावन्निष्ठवाचित्यकविंशतिरात्रः शूर्वः ष्टुष्टः त्त्वाः त्त्वरसाजानेविषुवामावृत्ताः त्त्वरसा

१०४

मानस्त्रयात्तिव्यावैज्ञानिकातः इष्टाइकात्तरः उच्चस्त्रोमः एजलस्त्रयस्त्रिंशमहरनिरक्तीतस्त्रक-
 एदरथेतर्माध्यंहिनवयस्त्रिरीनिरक्तीत्तावं द्वैरकविंशतिलवंविद्यस्त्रिशीनिजस्त्रो-
 त्यस्त्रिंशमध्यरन्तर्यस्त्रिंशशैषणः इष्टाः स्तोऽनः जलस्त्रिंश्वरनिरक्तीयो-
 तिष्ठोमोन्निष्टुष्टमइत्तिव्यत्तिर्ष्टविरात्रः र्षीअदामयन्वद्वाताः ॥१५७॥ वालिष्ठविकानिव-
 रुपेत्यविद्यजियतिरात्तरणरत्पूर्वादोदशरात्रशतिवयस्त्रिंशक्षात्रश्वत्तिविष्टमन्निष्ठव-
 इष्टुष्टेनवास्तोगोश्चायुषादश्वरात्रात्रामलावत्तिसप्तविंशतिव्यावैत्तर्ष्टविकान्तिष्ठव-
 इष्टुष्टान्तिष्ठवामानाविषुवानाएत्ताः त्त्वरसामानाविष्टवामानाविष्टवामानाविष्टवामानाविष्टवामाना-
 वद्वात्तिष्ठवावागोश्चायुषादशरात्रात्रामलावत्तिष्ठवामानाविष्टवामानाविष्टवामाना-
 वद्वात्तिष्ठवामानाविष्टवामानाविष्टवामानाविष्टवामानाविष्टवामानाविष्टवामाना-
 वद्वात्तिष्ठवामानाविष्टवामानाविष्टवामानाविष्टवामानाविष्टवामानाविष्टवामाना-

५९

जस्थदीहोषादृशावातेषया मावस्यायाएकाद्युपनिषदाभीत्तरमहस्यवातलीमा
 वस्यामावस्यायामुपवस्यायः पाल्गुनस्यवाद्यादीक्षानुवाणस्तुते द्युप्रस्ता
 त्प्यास्मास्यादीहोर्त्तेषीज्ञौ इत्तेष्यप्त्वम्यीष्यवः प्रायणीयमतिरात्मुपाच्चत्तु
 विशिंच्छुष्टुप्त्वमंजुत्तरोन्निष्पवानुपर्यंतिमास्यस्यायुक्तानीज्ञिमास्यानुपर्यात्मा
 यत्तुधर्मनिष्पवानुपर्यंतिनवरात्र्विद्वित्तित्तिः इस्यार्त्तेज्ञानान्नात्मानुपर्यीत्तुस्या
 निष्पवादेवं इमावत्तीतविष्वाद्वद्यत्तानिवावमानीनिष्पविकानीप्त्वमुपेत्तिवी
 ननिष्पवात्मानः इस्यमुपन्यवत्तरोन्निष्पवान्त्पत्तिवायुक्तान्त्तरोमास्यानुपन्यवत्तिन
 निष्पवानुपर्यंत्यायुग्मित्तिः रात्र्वमत्तावत्तमतिरात्मवेतिगवामयनयाद्येगत्त
 व्यवत्तीनिर्यवत्तरात्मालिवष्टुविकेत्तत्व द्वारावात्मायस्यानिष्पवत्तान्तत्त
 निष्पवायनां। १८७ अगलिमयोनमानित्पार्ष्मास्मीज्ञः सुआन्नानिष्पवान्ति १०५

नक
 त्वुद्यानुद्यजरनुलानीवाद्यशिस्माप्तान्यामकविकेवा स्त्रोभृत्वात्मन्नकेकोवास्त्रो
 वियाणमुक्त्यजरन्कस्त्रार्णयुज्ञीचाह्वद्यजमानाः जाजाः पावनतद्वः पुनायजेरन्त
 हिवतोवान्नदनीयम्यात्वप्त्वन्तिवर्त्तवीथच्यायानर्यीतित्तेज्ञिधमेयिः पश्चतीत्वयेद्यमा
 नानीपरस्याङ्गस्त्रोवियाननुरूपाकुवीरन्यथादीमतिष्पेष्टुव्यायचश्वाद्याह्वानीरन्त
 यीत्तद्यजमानाः नीजद्यमयनां॥२॥ आद्विद्यानामप्त्वन्तिविष्पेच्चावनिष्पवत्तामाद्यद्विस्मि
 न्त्वाद्वेवैत्तद्यवैद्युत्तात्तवरस्त्रिमधेष्ट्यात्मास्माद्वष्टुगामित्तिविष्पवानुपत्त्वृष्ट्यु
 पर्यन्तिनवरात्र्विविज्ञानद्यत्पतिस्वामिंदस्त्रोमांद्यजित्तिः प्रष्टुप्त्वमप्यानिष्पवद्वंच अ
 न्त्वद्यवैद्युत्तात्मात्र्विविष्पवमत्तमत्रिष्टोममन्नस्तुत्तिवलनिष्पवत्तमधेष्ट्यात्मानुप
 त्वमत्तेष्ट्यावनिष्पवउपर्यन्तिगिश्चायुष्टिहृद्यामद्याहेच्च॥३॥ ग्रीगरज्ञानविष्पवत्ति
 ववस्त्रोमः इस्यार्त्तेज्ञानान्नानुपर्यीत्तप्त्वान्तिष्पवद्वलष्ट्यात्मविष्पवान्युग्मित्तिमा

नमच्यद्वितीयान्मयान्ना॥२७द्रुतिवात्वत्तोरथानष्टुलोऽगामामेकद्वेष्टाक्षेमलब्रह्म
 विषुवानाहस्तानीष्टासोमानामप्के केनमात्रमत्तिरात्रावश्वत्तोऽन्तिष्ठेमामधेदशद
 शीर्खंवक्त्रारोजाद्धर्षात्पुष्पवात्प्रवर्षसिवद्ग्रामारमांशंद्वाहाः।कोऽपायिनान्तर्लक्ष्मीचारा
 जानमुपनत्योपदेश्युपेत्यान्निदोवणमार्दीह्यापोर्षमस्त्राच्चीमाङ्गेवात्मास्त्रापर्वणा
 माकेकेनमोर्चिदत्प्रलुतीर्धिवानीष्टाऽमानामप्केकेनमात्रमणाद्वाहैत्यस्त्रिंशो
 नद्वशरावंमदाव्रतमत्तिरात्रेवतियोदोत्तमोध्युःस्तपोतायोमेत्रावत्तणःमद्वल्लायप्र
 तिष्ठत्यितुजातासोक्ताकःप्राणिण्याःप्रस्त्रानोराजाणाढीलीज्ञयावस्त्रुघःप्रतिप्रस्त्र
 तासोसीञ्जुन्नतासुत्तिराप्तेःसुवल्लाप्तेऽद्वपतिर्गृह्यतिर्देशकालमीनिकष्टिवेष्टण
 प्रधानम्यवशीनायद्यादेशमित्तरागणकातःसंवात्मापद्मानेतत्तायमाननुष्ठा
 न्तेऽप्त्वालर्णाधित्तिकादेकाद्वाज्ञवतोऽनिवार्त्तिर्नन्यैयजियातिषेषःस्तपुरोनुवाक्यःस्तुः १०५

स्तोवियाहेत्वकारणकर्दीत्तुक्तमुख्येयाऽनिताणीयमित्तिनायमानस्त्वप्तिगवामेकाद्य
 नस्याहयेगिः॥२८चतुरामामाद्वीक्षाअत्तुएत्तद्वत्तुरःसद्विवितिगवामयनस्त्रिय
 मोत्तमेःभासावल्लाविष्टिनोवाविष्टुवोत्तत्वद्वृद्धिक्तापेष्टितमित्तिवद्वात्ता॥२९स्त्रीव
 शर्वदीज्ञाःसंवक्त्रात्मुपास्तःसंवक्त्रसुवृत्तितित्तत्वापेष्टितमित्तिवद्वात्ता॥३०त्रेशीवक्त्र
 राद्वृद्धास्त्रीनुपसद्वत्त्वानुवृत्तितिमहानापेष्टितमित्तासोबद्धुसंवक्त्ररेगवामयनस्य
 संहार्यवापरिहायात्तिरावःसद्वस्त्रेष्टितिरात्रोम्भास्त्रहस्तसाद्यो॥३१जवामयनेत्रय
 मःसंवक्त्ररोयाद्यित्यानामर्थागिरदीर्घत्वात्वक्त्रस्त्विर्गृह्यत्वजापतिकामानीविष्टिस्त्रृत्तीनी
 चतुर्लिप्तिष्टुमानीमन्तेकेनत्वा रुद्रान्तीत्तवशरात्मजापति इत्तिरास्त्रीवक्त्ररेग
 कृत्वामत्येकेननवनवदशत्त्वानीप्यद्विष्टित्वात्मेत्तिवामावेदैर्वैष्टिविष्टिति
 पेत्तविष्टित्याध्यानांशत्त्वात्मेत्तवद्वात्मेत्तिवामावेदैर्वैष्टिविष्टिति

सहजों सहस्रैं सैव दारं ॥२८॥ सरस्वती विनाशनद्वया नौका वाहनं भूमि
 सरस्वती पवित्रावली यमतिरात्रमुपल्प्य द्वाकाग्रायेत् तद्वयुषी एव तद्वयुषी एव
 बद्धिं सात्रकामश्चात्मवनो यमभ्याद्भाति च त्रिविकारस्तथा शशी भूमि
 सरस्वती वर्षा द्वयुषी एव तद्वयुषी एव तद्वयुषी एव तद्वयुषी एव
 नैतितामन मास्तद्यमाणपद्मामामावाप्यनर्थं तिर्णो योग्यं आग्ने तद्वयो दृष्ट्यामान मत्तमप
 हीय आपदं पोष्मि लोन दीनित ब्रह्ममामावाप्यायामादुक्तं दृष्ट्यत्वामाजनीपैदृष्टेण प
 कृत्यादीत्यामानप्रियदर्शनिस्थितद्वयुषी नैकमस्त्रियद्वयुषो नाप्रियस्याद्यापद्यवद्याः सरस्व
 तीमत्तिर्णीति शातगोष्ठुषन मस्युहृजं तियद्वयुषाम्हस्तीपैत्याकै यो कानैश्चावृष्टिवाएत्तत्पृष्ठप
 तियद्वयुषाद्वयो अपत्रवाणं जायाद्येकामामादुक्तं निर्वर्णं तित्याम्हस्तीच्छुक्तं यो चैत्युक्तं
 २५ द्वा कारपद्मवित्यमुनामवन्तु यमच्यवर्णोत्तिमिवाक्लणयोरन्तर्यैमिति रात्रालिहुक्तं जिते
 माआयुषोर्ईकुक्तो तिरावरत्वं त्रिप्रात्मितिरियुविष्णुजितिवादिकुक्तं
 अ ।

शम्भापरोऽय ॥२९॥
 शहस्रसंवर्तं दृष्ट्याद्युपाद्य विनाशनैव द्वयुषी वाजसंवद्यते
 परीणहृष्मीनैर्घट्यव्याद्विषेन नवीरणो योग्या नाष्टाकपात्व नश्यापयास्त्रं जयमान ए
 तिविक्षव्याधीवियमुनामवन्तु यमच्यवर्णोत्तिमिवाक्लणयोरात्मिति रात्रः सहस्रविष्णुतः सं
 वद्यतामानिति रात्रः त्रिप्रात्मितिरात्रः सहस्रसंवर्तं दृष्ट्यो धमया ॥ अनुष्टिकाद्विष्णुक्तं प्र
 नघ्रतात्मितिकारो यस्मिन्नन्दित्यद्वयुषी द्विष्णुयोजनसवनेवामाहो तदेकाम्हस्तमनादेश
 ॥१॥ श्रद्धाधियन्तु वर्ष्णवद्यस्त्रियोग्यज्ञतत्याम्हस्तस्त्रियोजनस्त्रियोजनस्त्रियोजन
 तात्रावलवद्यस्त्रियोग्यज्ञतत्याम्हस्तस्त्रियोजनस्त्रियोजनस्त्रियोजन
 मएतत्तद्विक्षियत्युद्देन वर्ष्णवद्यस्त्रियोजनस्त्रियोजनस्त्रियोजन
 त्रिप्रात्मितिरात्रम्हस्तस्त्रियोजनस्त्रियोजनस्त्रियोजनस्त्रियोजन
 न्तामानितिरात्रम्हस्तस्त्रियोजनस्त्रियोजनस्त्रियोजनस्त्रियोजन

द्वावकायर्थं तोऽभवनीमानकुरुते उरो वाशा नदाण
 स वनीयान्त्रादित्यादेहानुरूपं धर्मारपालं निर्विभग्नालवेषणवोचित्युक्तालवैतिनद
 न्माखयादजनीतिस्त्रावः सवनीयान्त्रुपुराडाशीत्येपवाग्नामालाक्षणीपुरोडीस्त्रिनि
 वपतिभाधे दिनीयान्त्रुपुरोशानन्दयेत्तुवयत्रावेष्टवेयवनीयोऽपुरोडीशाश्रावपन
 एवतदावपद्यथयदादित्यावशा नुरूपं धर्मारपालं गुलवत्पद्मिवाच्च ग्राघेतीर्णं तिष्ठतय
 व्रग्नाघेयस्यस्त्रिकातामवत्पद्मस्यास्त्रिकात्तरोतिः ररत्पेष्टवेऽपुरोडीशाश्रावायात्यैतद
 विद्येज्ञात्यशस्त्रैवद्वादिष्टमित्तिवमज्जीवाधहेत्याः प्रभुग्रस्यस्त्रैवस्त्रिकादोवकाणां
 व्रावः यवानस्त्रियान्त्रुपापयात्मात्मेदमर्तवैट्पादिमास्त्रिवैमस्त्रैतीर्णेत्तालामुवा
 न्तत्प्रेण्टान्तित्तेत्तिरित्त्वान्त्त्रिवल्लमध्येविरप्रमस्त्रेयुनानामित्तिवैमेवावस्त्राल्ला
 क्तमुत्तरीयस्त्रैवित्ताल्लात्तिन्तित्त्वान्त्रमक्तावाक्तम्पयान्तानामुवमात्तुष्टेत्त्वः यवित्त
 ताहिरल्पयात्तुत्तवत्तिन्तित्त्वानामित्तित्त्वान्त्रमित्तिवैमेवान्तर्मसाप्र

३४३

28

१२०२
यत्रुवाजाः समिष्टमन्त्रिसमिभागिराः एताइति उचानिवेष्टेव मिमासकाणाः स्वृतानीस्त्रनेत्रव
क्षमित्यवस्थी सादनायामवक्ष्येष्टते वाहृत्तद्वामातनान्दितो वैश्वर्या तद्वा
न्नव्यैपद्य इवमित्तं श्रुत्युत्तरस्मिन्द्वैत्यवप्राप्नावचान्तु वैधमयाउपालीचेवेविभाः श्रुतं रात्रे ये
न तजाकामायज वत्स्य पर्वत्युपैर्वद्युत्तेवाप्तिपदार्थं हृः पाकावेयाशाख्यशाश्रयावाच्यो सर्वा
न्नव्यादग्निष्ठुतः शत्र्वं ॥ इत्यर्थमात्माव त्रायिकाम अपेक्षादवावायदणाः सोमस्त्रिआप्रवद्यो वा
हाय एशास्त्रारः सर्वकामस्य महायदास्त्रस्मिन्द्वैत्यमित्तं द्वैष्टुष्ट्यायात्मितपश्ववच्च पर्वत्युपै
वत्स्य एककपाकदेवतान्श्चात्मुत्तेविभास्त्रनिरावायदणाः प्रजापतिष्ठितजा
त्तिकामस्त्रपस्त्राप्तेत्यशत्रुमपश्यादेष्टावृत्वेन महारहनायजनात्मुष्टिर्जियतावनप्यजा
तिकामोयजे तत्विष्टावृत्वपुष्टुक्तपालीन्नाः सर्वनायस्य घावाष्टिष्वीयावशाह वैधमयाउपालीन्न
विविभास्त्रित्तः शास्त्रं वद्युत्तं वावस्थुयादुद्वेत्यावशानीयप्रथमित्तं विस्त्रायजमानशास्त्रं विव

नविग्नेऽप्यत्थसुष्णनामोन्निचार्युस्त्वष्टुः प्राक्तो लिंचर्यमाप्नुयाप्तं हृष्ण सामाजी
वत्तश्वरे षुश्रै औरः सद्गुर्नैजवतिकामृकाप्पेश्वरात्माएव द्विरा गुरुं खंचाचनान्यपश्च
शातशारमयं बहिलधिकाद्यभ्यः परिवयाङ्गावेनोद्दिकोद्यूपउपतपत्ताएनीनांगः माडपमुन्नत्स्वरण्या
जोड्यमाधिष्ठवणीशवनप्याश्रिष्ठिवणपत्तवकेशवत्तवामापः सीखतान्तराजिविषान्वरीः उं
वंतपेतपत्तज्ञाश्रिष्ठिपत्तवानोवाहितोऽप्याश्रिष्ठिवक्षः प्रवाह्युन्निवेनक्षिणान्वीतयत्तेऽ
वादश्वाद्वैजीव व्वद्वेतंकञ्चन्त्विष्णुतयपत्तेः प्रत्याः लिंचरतिक्षणः पाप्तान्निष्ठितश्च
पजिवीसमानस्योपाव्वमात्तशस्त्राणामुच्छैतउपत्तद्वप्तजाकामराप्तुकामराप्तोव्वमात्त
शस्त्राणमुपजायीत ॥२३॥ द्वाद्वासुन्नाः समयत्तत्तद्वाद्वाट्त्वात्तिपुरोहितमुण्डावद्व
पत्तयत्तक्तुजानीहायत्तेष्टासुरानन्निजवत्तमहातिक्षण्यत्तक्तुभपश्योव्वान्वृ
सुरा नन्यत्तवोहत्तनिष्ठिताज्ञाव्वद्वानन्निभुव्वष्टुप्यन्यजिविवश्वेष्टमराह्वद्वशोमाध्य

२४ न्द्रेः पवमान्तुष्टुच्यत्तपर्यपिबाचोममलियमुग्रवद्देत्तमुष्टुहैयाश्रिन्द्रुग्याज्ञा र
तिन्द्राष्टुव्वयाश्रित्वाद्वृष्टुयोगतीनांगलिंवर्षद्वृष्टनैष्ठेणान्निष्ठुष्टुवतीवद्वृ
स्याक्षोर्ष्टुप्य ॥२४॥ द्वृष्टयोहानज्ञ्ञामस्त्रपत्तवाप्त्वत्तयत्तवाक्तुमपश्यान्वीनांगान्वीत्तद्वृष्टु
प्त्वात्तन्त्रज्ञकामायाज्ञत्तपत्तद्वशास्त्रामस्त्वकविश्वाश्रान्विवेः पवमान्नएकविंशोवा
एष्यत्तपत्तिवेदन्त्वेनस्त्रेष्टेष्टम्भयत्तिभाष्टवापुस्तमस्याद्वृष्टवतिनिविक्षान्न
द्वृष्टेणाव्वलुनवस्त्वकार्द्वृष्ट्यः पव्वद्वृष्टवरीलीतिर्द्वृष्ट्यात्तिर्द्वृष्ट्यात्तम्भान्वीपै ॥२४॥ व्विष्टि
ष्टाव्वद्वाघकामस्त्रपत्त्वाप्त्वत्तवाक्तुमपश्याद्वृष्टिग्रांतान्वृष्टान्वाद्वाघमाप्नाहनीचकामा
यज्ञत्तपत्तद्वश्वपैव्वद्वश्वोप्विवमानोन्निहैतीकराणिसविराजमत्तिसंपद्वात्तक्तुविराक्षीनाघंशि
योविरजोन्नाघल्लोपाद्वामहस्तित्वमिष्ठितपत्तांव्वराजीदायत्तवाइत्वारोहत्तविराजनि
विक्षान्नत्तपत्तस्याक्षोर्ष्टुप्य ॥२५॥ क्षेष्ट्राजपकामस्त्रपत्त्वाप्त्वत्तवाक्तुमपश्यत्तराज्ञानेन

षष्ठा वाराजग्रामान्नोऽन्तजः स्वाराज्यकामोयाजनरूपत्वेषामृतमानं द्विष्टीतराणि
 तास्तत्त्वं स्वाच्छियाविराजमनिधीतिताल्पिः स्वाराजग्रामान्नोऽन्तज्ञावराज्ञाचा २५उशा
 हस्कायोऽसुरालीपुणोहितश्रान्तिगतादवागामन्नमणि वापत्तिद्विष्टीमाहेत्वत्कथं च ते
 श्वा ४ नयशक्तु नायज्ञायैयने पापानमपट्ट्या भृत्यिपात्रमुशनस्त्रमयज्ञक्तुमपश्य
 न्त्वा अस्त्रापाभानमपाभृतातिनापाभानमपज्ञदीप्तमानाभ्याजावाद्वरयाधित्य
 विष्टीस्तातः स्वर्वनं द्विलोकविद्युतिरूपो तेवत्प्रलग्नाणापुरस्त्रान्पा भानमपा उत्तरस्त्र
 शोभाधिद्विनः साविराज्ञिराज्ञितत्तेजाधितः पाभानमपा उत्तरविद्युतीयस्त्र वने
 ब्रह्मते द्विष्टिविष्टितेनत्प्रलग्नाणापरिष्टात्पात्पाभानमपा उत्तरचर्यमोद्यानयिष्टेति
 निविज्ञानउशानायाहस्त्रायतेवरिचियान्तुशनकायायेत्पशनवतीतदैतया
 क्षास्त्रौपैः २७ सहेत्वपाक्षान्नमपहत्वकथं न्युत नयशक्तुनाय डेव्याने आना १२२

द्वामास्त्रयाभृत्यस्त्रप्रत्युत्तरमुशनस्त्रोभृत्यज्ञक्तुमपश्यते नेष्ठान्नाघमान्नोऽन्तनान्नाघ
 कामोयाजत्प्रिण्ट्यातः मदनेंद्रियात्तेविद्युत्यस्त्रोभृत्यचिन्तः साविराज्ञाघोविद्युतीय
 यावनेंद्रियात्तेविद्युत्यतेवत्प्रलग्नाणान्त्वा नायं परिष्टात्प्राप्तवृद्धत्वत्तथोषेवेनघा
 ज्ञमानस्त्रिविद्युतेवत्प्रलग्नाणोन्याता न्नायं परिष्टात्प्राप्तवृद्धत्वत्तथोषेवेनघा
 मोऽन्नाघकामग्राम्याङ्गरविराज्ञविद्युत्यस्त्रेशताळं द्विज्ञाना ॥ २८३ ॥ ग्राम्याविद्युत्यस्त्रेश
 यस्त्रेविवादग्राम्यात्तद्वाज्ञद्विविद्युत्यविविद्युतिनिजोऽन्नाघविद्युत्यस्त्रेश
 यस्त्रेविवादग्राम्यात्तद्वाज्ञद्विविद्युत्यविविद्युतिनिजोऽन्नाघविद्युत्यस्त्रेश
 यस्त्रेविवादग्राम्यात्तद्वाज्ञद्विविद्युत्यविविद्युतिनिजोऽन्नाघविद्युत्यस्त्रेश

तिरिक्षिद्वयिमतीतादत्योक्तोरूपं॥२७८मित्रालक्षणोविमेत्प्रज्ञान्यन्तरारक्ष्याराज्य
 मन्यतरस्तावर्त्यराजत्वमपश्यत्वाविराज्ञाराजानन्दाविराज्ञान्दराज्ञान्द्राज्ञाराज्य
 मन्यतरोद्धरविराज्या॥२७९अष्टुत्वामःकनिष्ठुकुलीनयोज्ञेष्ठीकामयमानयप्रसन्न
 हरोबहिष्पवभानएषवेसोमानीज्ञष्टुत्तमवतघश्चरेयुनत्तिज्ञिष्ठान्तिज्ञिष्ठाउत्त्रःस्त
 शत्रुरायप्रवःशतीज्ञष्टुत्तमायसुष्टुतिष्ठाविज्ञेष्ठान्तिज्ञिष्ठान्तिज्ञिष्ठान्तिज्ञिष्ठाय
 तेऽरूपं॥२८०सुरासमयत्तत्तिवालक्षणातिपुरोहितमुपाधावनुपत्यज्ञकुरुत्त्रा
 नाहियन्द्वासुरानन्द्यावयुरितिशरत्तंदशैवत्तमपरयत्वान्द्वासुरानन्द्यवाश्वा
 यस्तात्तावेद्वाश्वन्नवन्नरासुराजवत्तामनापराद्याद्याद्यायरवौवद्यापरपाद्याय
 राणिःश्ववास्त्रावीद्यमायार्यविष्टुद्वालान्नदोनवदःन्नोवस्मिःशतवालाद्येणासुवर्णां
 राजतुर्वरपाद्यासुराजेष्ठृत्यस्त्रात्त्वावैस्त्रुतिशतविश्वत्तंशतवर्णाद्वतिया
 क्लोवः

वक्षयजमानाहिरएषक्षेत्रात्॥२८१त्रैपवित्कामस्तुत्यरक्तमपश्यद्यपवि
 तित्वान्द्वापवित्तिमान्नोत्तमापवित्तिकामोयजन्त्वत्विष्ठापूरवेपिवमानोन्निष्ठित्पंचद
 राज्ञाज्ञान्निष्ठत्वस्त्रोकविश्वानिष्ठुनिष्ठुप्रवत्त्रामविःपवमानेकविश्वमन्निष्ठाम
 मामत्यग्यवीमन्निष्ठानःपवन्नर्योत्तमायवद्योवद्यवस्त्रान्नदोवयुष्वपवि
 तिमान्निष्ठुत्यग्यवद्यस्त्रोक्त्वेनार्यज्ञामलेष्वपवित्तिमन्निष्ठत्विष्ठुन्नंगायान्निष्ठन्नस्त्र
 न्निष्ठुपूर्वस्त्रदत्तेन्नदोक्त्वेष्वपवित्तिमान्नुनिष्ठुर्हृदःक्त्विष्ठयोत्तेनार्येष्वत्विष्ठेष्वप
 निष्ठिमन्निष्ठुत्यग्यत्तीयसदन्त्वजग्न्त्वत्वाद्वित्तायोनेद्याद्वित्तियष्टुपवित्तिमान्निष्ठुत
 गजग्न्त्वत्वाविश्वस्त्रेनार्यविकूपवित्तिमन्नुत्वावान्वाहवावार्णस्तिवाचायजत्वाग्न्त्वत्व
 न्नुदेविष्ठ्यवस्त्रेनेन्नोवैन्नुष्टुद्वाप्त्वपवित्तिमान्नुत्तिष्ठुर्हृदमःस्त्रेनार्येष्वदेष्वा

वित्तिमस्तुत्तरद्यां खक्कक्षेचोवेयाद्विपरिकृष्टाक्षीप्राणं जोडिप्रभवान् रथा वास्त्रोदत्ति
 लोपचित्तिमवास्तुयोपवित्तमप्रवानात्तिक्षेमं सोमपत्तरेत्स्तत्वं तिनिविद्वानेशनय
 होदेवादतस्याक्षास्तुपारम्भवत्त्वत्तेष्टिएकामस्तपस्त्वेत्यराक्षुमपश्यहुण्ठितान्त्वा
 इष्टमाज्ञावत्तन्त्विक्षेक्षीयोक्तुवर्त्तण्युवलीक्षिंश्वस्त्वायुवलीधायन्त्वा
 वत्तत्वान्त्वियाहरेनिविद्वानेवदेत्तस्याक्षास्तुपारम्भवत्त्वेत्यराक्षु
 यराक्षुमपश्यद्वित्तीतन्त्वात्तेज्ञात्तेवेस्त्वेत्यराक्षु
 लानोरध्ययदादियानियाहरेनिविज्ञानत्वदेत्तस्याक्षास्तुपारम्भवत्त्वेत्यराक्षु
 लानोरध्ययदादियानियाहरेनिविज्ञानत्वदेत्तस्याक्षास्तुपारम्भवत्त्वेत्यराक्षु
 लानोरध्ययदादियानियाहरेनिविज्ञानत्वदेत्तस्याक्षास्तुपारम्भवत्त्वेत्यराक्षु
 ११५

वंस्त्रौ विविमत्तास्त्रापलविष्यमाववानाविस्त्रयीनिविद्वानेवदेत्तस्याक्षास्तुपारम्भवत्त्वेत्यराक्षु
 द्याहवास्तुराज्ञास्त्रात्तेज्ञानाविद्वानेवदेत्तस्याक्षास्तुपारम्भवत्त्वेत्यराक्षु
 आन्यामिष्ठास्तुराज्ञानिज्ञावमदानिज्ञानेतोयसक्षमपश्यद्विनिविज्ञानाच्चिन्त
 निविद्वानेवदेत्तस्याक्षास्तुपारम्भवत्त्वेत्यराक्षु
 लत्तेमाविष्यचोवेयस्त्राविद्वानेवदेत्तस्याक्षास्तुपारम्भवत्त्वेत्यराक्षु
 लादत्ताःस्त्राविद्वानेवदेत्तस्याक्षास्तुपारम्भवत्त्वेत्यराक्षु
 शस्त्राविद्वानेवदेत्तस्याक्षास्तुपारम्भवत्त्वेत्यराक्षु

स्थार्षीत्यवर्यैर्सूर्वस्त्वं विद्या कमे शामहत्यादित्यावयमिति न त्वं अशोऽपावृत्त्वा चाच्छ्राव्येत्प्रोत्तु
 स्तः सुतानोयजयतनवृत्तितेष्ठौष्टामिति त्वं श्रावतश्चादित्यावृत्त्वादिवाणत्पूर्वि
 यर्हात्मात्मात्पूर्वत्वं गीत्याकर्मस्त्रियुपर्यवर्यत्वाकुर्त्तज्ञानीमत्तेयेनवयैर्हर्त्त्वैर्यद्वेमहाति
 तपैत्वं साध्यः श्रीकृष्णवृत्त्वात्पूर्वत्वं विकल्पमार्येत्पैत्तेनत्पैत्त्वैर्यकामोदजे
 तत्त्वित्तुर्मार्यधीतर्ष्णुष्टुपैत्त्वात्पैत्त्वं शस्त्रमृग्यामोयोद्यावादिनावित्त्विकरवदउत्तरात
 दिल्लिंगास्त्वा द्वपोद्यवकलापित्यावृत्तमाज्ञानस्युक्त्वाहसयतीव योद्वित्त्वपैत्त्विकनीद्वा
 द्वीत्त्वत्तेयत्रपित्तिदेवित्तनपैत्त्वत्त्वरथः सोमश्ववाकोयोजान्तत्त्वाद्वादक्षिणा
 प्रवृत्तिद्वाद्विष्णीयान्यत्रैकम् ॥ एवत्त्वं त्वं श्रुत्विप्रवृत्तिसः परावीरपैत्त्वदः पुरे
 तात्माद्वाबोमीयद्वचनीयकान्त्यमान्तेत्त्राः पशवश्चाक्षिनीवशानुबूद्धमयास्त्वाने
 मित्रावरुणावापयस्याराजेत्ताच्छापैत्त्विकांतमात्त्वेत्तत् ॥ ४ एषोवैत्त्वपैत्त्विभिः ११५

५ वा
तेऽपि

स्तोमापवान्यथा षादृशाः पवमानात्त्विट्वीवराणिसरप्तुर्लुः प्रशास्त्रोत्त्वो निष्ठोमे
 कामायुक्ताजायारुच्याराघ्नेगोऽप्त्वो वरोगोऽप्त्वमत्वाणा धृमकलापित्यावैकु
 रुपाश्चागोवस्तवतीवर्यत्तिः सोमश्ववाकुत्तुपाद्यैत्तेवडवाद्विणा ॥ ५ एषोवैत्त्वपैत्त्विभिः
 एत्तुल्लोमारवान्यथाद्विर्विशाः पवमानात्त्विट्वीवराणिसरप्तुवाजापयः प्रशास्त्रोत्त्वो ता
 यः जोलशिनिकामोऽवाजेष्येत्तायास्त्वान्तोऽपाप्य त्यादिष्वाद्वयेनुक्तियाजनपरि
 क्रियायजेत्तयत्त्विक्रियोक्त्रिक्रियेक्त्रिक्रिये क्रियेक्त्रिक्रिये क्रियायत्त्वोत्त्वोत्त्वोत्त्वोत्त्वोत्त्वो
 स्तोत्त्वपैत्त्वमप्यस्तोत्त्वालिनवैत्तित्तिस्तोत्त्वकेष्याग्निस्तुत्तरस्यात्त्वात्त्वत्तिर्विशालिस्तोत्तिः
 उत्तरित्यश्वत्यहरागायत्रीत्यज्ञावृत्यवर्त्यिग्नायत्रीत्यन्तांत्तेऽप्त्वोऽप्त्वा उत्तरित्यस्त्रियो
 वल्लद्वृशस्त्रावन्निक्षित्यात्तिर्विशालिग्नायत्रीत्यन्तांत्तेऽप्त्वोऽप्त्वा उत्तरित्यस्त्रियो
 उत्तरान्योन्यास्त्रियत्तिर्विशालिग्नायत्रीत्यन्तांत्तेऽप्त्वोऽप्त्वा उत्तरित्यस्त्रियो

ते वृक्षिगीषं स्तपस्त्रो वैत्यराकुमपश्यौ जितावनं द्वास्त्रवज्ञदेव न च गीषं च्यज्ञ
ता॥४८ रुद्धावेष्टनां जिगाषे स्तपस्त्रो वैत्यरावत्तु मपश्वद्वैतना जितावनं द्वास्त्रव
जमडायत्वन्वैतनां जिगीषं च्यज्ञदेव न च गीषं स्तपस्त्रो वैत्यरावत्तु मपश्वद्वैतना
मपश्यच्च चाजितावनं द्वास्त्रवज्ञदेव चाजिगीषं स्तपस्त्रो वैत्यरावत्तु मपश्वद्वैतना
न्विनषु निविद्वानानि॥४९ ईशो वेष्टने जिगीषं स्तपस्त्रो वैत्यरावत्तु मपश्वद्वैतना
पूष्टवनं मजयात्तन धन्वन्वैष्ट्रियं जत्वचुर्विशमहः॥५० ईशो वेष्टने जिगीषं स्तपस्त्रो
वैत्यरावत्तु मपश्यच्च जितावनं द्वास्त्रवज्ञदेव न च गीषं च्यज्ञदेव इत्वापष्टयत्तु
ज्ञदेव न च गीषं स्तपस्त्रो वैत्यरावत्तु मपश्यच्च जितावनं द्वास्त्रवज्ञदेव
ज्ञदेव॥५१ ईशो वेष्टने जिगीषं स्तपस्त्रो वैत्यरावत्तु मपश्यच्च जितावनं द्वास्त्रवज्ञदेव
वैत्यरावत्तु मपश्यच्च जितावनं द्वास्त्रवज्ञदेव महः॥५२ ईशो वेष्टने जिगीषं स्तपस्त्रो
वैत्यरावत्तु मपश्यदुक्षितावनं द्वास्त्रवज्ञदेव महः॥५३ ईशो वेष्टने जिगीषं स्तपस्त्रो
वैत्यरावत्तु मपश्यदुक्षितावनं द्वास्त्रवज्ञदेव महः॥५४ ईशो वेष्टने जिगीषं स्तपस्त्रो
वैत्यरावत्तु मपश्यदुक्षितावनं द्वास्त्रवज्ञदेव महः॥५५

सहस्रुरायत्तमुषुषु हियोश्च जित्वान्याजारत्विनिविद्वान्बंसाखपिवादुस्तरेतदग्नज्ञति
हस्तयाणं ईषं तानिन एत्युक्तीत्तदत्याक्षोरुप्यां॥५६ ईशो वेष्टने जिगीषं स्तपस्त्रो
अत्रवाच्च नीन्मालादाक्ष्याप्नायद्वयामवैष्ट्रियात्यनिजानुराजनविष्टुपत्तेयर्जुनुद्दिजानीमयेने
रातद्वाक्षुद्यो द्विवाक्ष्यामवैष्ट्रियात्यनिजानुराजनविष्टुपत्तेयर्जुनुद्दिजानीमयेने
नमुपाक्षायमहीतिनपत्तमुपलद्यं यत्तकुमपश्यवानेनमुपाक्षरीतातनावस्थाराज
तायाजत्तराष्ट्रमविजिगीषन्नहविवगद्धतीभारवापुरुतमर्यकारोष्टुर्वीरद्वयाहृवं
तियरक ईश्यद्वर्षणीनामितिक्षतवतीनिविद्वानताप्ततया क्षोरुप्यां॥५७ तमन्येवा
ज्ञोशंन द्वाक्षुद्यविलयावेत्तव्याच्चावाल्क्ष्मासो न्रायस्तवाणिनिवानिप्रायज्ञतरप्याग्निः
मवस्मिनहक्षतिर्तीयर्वीपापीमवह्मीनिरद्वययोनद्वक्षतिश्चार्थदापापीवाननिविदेव
ज्ञोग्निप्रत्यायज्ञतत्तस्याग्निः सर्वमनलक्ष्मासो नर्वावैष्ट्रियामवह्मीनिरद्वक्षतियर्वीपापी

प्रतिबोधनजायजालभिद्वेषेनविष्णोनमेनवावृत्तावर्जुनका पौर्वुष्टे गनपातिष्ठाका
 अंशुनन्दनवाकप्रस्तुतिविशेषोऽनन्तंसर्वगाम्यदयाद्भिर्होक्यनासुया न्नायो श्वि
 मान्यपितरमितिप्रत्यात्मनुवाकस्थलिंगेशुरुत्तरव्येः काव्यारचिश्चाकृतीवप्त
 दद्व एवत्पुष्टवद्वेषोमस्यामतिचुरुद्धशतमोष्ठीरिच्यवनी यमास्त्वावलुगुवदिति
 स्त्रोः वयस्युरुहात्याप्रपर्येतस्त्रीलिशात्तिप्रदमुत्त्रमावास्मिमेयर्त्तियानामन्त्रजुषस्य
 नाहविरितिप्रथमावउद्याप्त्वमावस्यावनोयानोहृतेवोविक्षावद्यामितिविद्यत्यानो
 पाश्चात्यमीदापुरोहितमित्युद्ग्राय मान्त्रेणोऽग्निहृतमितिअत्प्रस्तुतानामुत्तुराकृतस्त्रो
 क्वावाकन्तुत्तास्यास्त्रानामप्तिव्येत्यियाप्राप्त्योपवाजामयोरेतिरात्मकर्त्तेत्तजामि
 नयोस्तपष्टिरेत्तिर्त्तेत्तारण्येत्तुत्पाप्त्येत्तत्त्वात्प्रतिप्रउग्रत्वान्यप्त्यविष्टुनिराग्निति
 रितियजतिकर्त्तेजामिःक्यात्मन्त्रेष्टीगिर्त्तिस्त्रोवियात्मन्त्रेष्टोपामेत्तावस्त्राप्त्यविप

११८

यस्तो तु माध्याद्वेषेत्तिर्त्तेत्तालाकृतिज्ञानाणां हृषिनो श्विष्ठृत्याक्षावाकर्त्तर्वत्तेत्तेत्तिमेत्ता
 वस्त्राम्योत्तर्वाज्ञालाकृतिज्ञानाणां त्वष्टत्वेत्तायतिष्ठलक्षावाकस्योत्तमाज्ञिर्यजेत्तिः ॥५२
 अंशिंवाद्वेषेत्तिर्त्तेत्तायमान्त्रात्मकः शुक्रायेतियज्ञवप्तस्तुतानामुत्तुरेत्तमस्त्रतीयग्रहस्य
 विशेषत्वेत्तेत्तावस्त्रुमायायमान्त्रितिप्रतिपदन्तुचादोमन्त्रवत्तीयत्याप्त्यायात्माग्रुद्धित्वेत्त
 च यज्ञमितिप्रगात्यावस्त्रिन्मामायिर्त्तिव्यमप्त्यप्त्यमोर्त्तीगिरोक्षिपारित्वावपातिनीनाना
 ग्रेयाकृष्णदितिनिविषानमुत्तमायाज्ञा ॥५३पाहिनोश्वरमेत्तिक्यापाहिनोश्वरमेत्तिन्हस्तिति
 स्त्रोवियात्मन्त्रेष्टोपाप्रगात्यानिष्टेवव्याप्ताप्रापत्तेत्तेत्तेत्तिभायेनावाश्वाम्यमहात्म
 उग्गायेयस्यात्मेत्तिनिविषानमित्तिन्मन्त्रित्वात्मविग्रहिग्रमेत्तेजेत्ति
 तरितिस्त्रोवियात्मन्त्रेष्टोपाप्रगात्याज्ञालाकृतिनोक्तानःश्वाम्यमन्त्रकाव्याप्त
 त्रेविवस्त्रुमायग्रहपतिस्त्रुमित्तिप्रद्यास्त्र्यन्मूर्त्तिगात्यायज्ञदेवतरितिवस्त्रुम्

युक्तमाल्पिर्यजीनि॥५५अग्रं नमो हना स्त्रियो पुरो उवाचपा त्वराय अज्ञास्त्रिषु लोक्या अधि
 स्यादेतान्तत्त्वान्वाज्ञाय मानस्य उत्तरायोजन गव्याम दद्धन साय वहति स्वप्न व्रस्ति
 ताना मन्त्रिप्रहोततिक्षा विचग्रह श्वप्ने गुप्ता को व्यायाय यं तन् यस्य द्वैतिप्रनिपात
 तनु चलो विचारद्वयस्य व्यभेद्य विलोहाइति विस्तुः सावित्रिया च विश्वेष्यात्तराहि स्तुत्यन्
 स्त्रीघावाण्डितीयस्य गव्याहिता विचारद्वयस्याको विज्ञान एव तिवाया या अर्जुप स्वप्नव्य
 स्त्रीमात्रसुस्पृष्टं नोः मन्त्रज्ञानात्मद्विवितितिस्त्रिएव प्रातिनिर्नात दद्धवाचरतिपूच
 तनीयायाय शनवर्षीततियज्ञा ॥५६॥ लक्ष्मिवर्तीततिवृत्तस्यावनमोः म्याव्यावाचाज्ञान
 नितिपात्रतिभूनविचमहसमितिमासत्तस्यानोय वीदिवस्मुश मानावाया वित्तिग्निष्ठा
 मसान्तः स्नोव्ययानुरूपेष्वगायो नित्योवास्त्रव्यव्यापाह्विष्यानांतं द्वाषु धृष्टिं
 वेष्वद्याइमन्त्रं वाक्षतिथि पर्वुधमितिवित्तस्त्रीद्वानीपत्रानां राकाया अन्तर्वेद
 ११८

ब्रु मु

दः दुष्टा त्रानमितिविक्षा करणं वीनाविश्वनिभितिविक्षा पेत्रोलीकल्यापक्ष्याप्य अस्तु च
 यनक्षायानितिविक्षा यामनिमधीचादीमितिविक्षः स्वादुष्कलायानमुक्तव्येन्द्रव्येन्द्रएव
 ग्रीष्मितिभिर्यजितिप्रस्थमन्तियायाग्रहष्वविलक्षिष्वाहरत्नमुष्टुप्तिनिविक्षानश्च न
 द्वान्द्विरण्येवाद्वित्तोवधेऽर्थविवर्तन्तमुद्गुणवास्त्रामित्तोवाएष्यविक्षान्त्याद्वतान्या
 एत्यात्मयोज्ञान्त्रिष्टुत्यज्ञाना ॥५७॥ पाद्मार्कोरुच्यवक्षमस्त्रपत्रामृत्युलक्ष्मपश्चद्विदि
 स्त्रुतानतनेष्वावलम्बान्नोत्तनबलकामोयोर्तिक्षियासारेनिविक्षानतादत्यस्यार्दत्यं ॥५८॥ द्विती
 रुद्येतिविक्षज्ञानस्तपन्नोद्वृत्यज्ञन्त्रमपश्यवृक्षस्त्रुतानस्त्रात्मज्ञानात्मज्ञानात्म
 उत्तम्यायज्ञनस्त्रात्मज्ञानियाहरतनिविक्षानतादत्यस्याक्षात्मपूर्वं ॥५९॥ द्वितीहरेताः प्रक्षेपिति
 वामास्तपन्नोद्वृत्यज्ञन्त्रमपश्यवृक्षस्त्रुतानस्त्रात्मज्ञानायतनात्मज्ञानात्म
 ज्ञानात्मज्ञानाप्रतमस्यारणामद्यमैश्विनिविक्षानज्ञोत्तमाय

भिर्जितो नो अववरुण स्वरुपे विवृद्धेवाचिया होता दन्त धोक्का रूपं ॥३॥ ततो दुख हृषि
 र्वचका मस्तु प्रत्यं यश तु मपश्यजो तमस्य बुद्धते रत्नो गीतान् ष्टु अलय र्वसा माप्नो
 तेन त्रिलय र्वचका माय नात चतुर्षु बहिः पवभानो इष्ट छास्वाजा न वाद्शन्मुमाध्यं चित्
 त्रिपतमानः कोडश सुष्टुष्टु निर्विशास्त्रामाचिः पवस्त्रान् ष्टु विशाम विष्टु एम
 स्यामस्यामान् त्रिक्षणा ॥५॥ पवस्त्रारदीयो मन्त्रान् दायेन निर्विशाम पायः स्याद्यावामस्तु यात्मा क
 षु प्रत्युत्साहनानिंदः सोमपायः न्त्रान्त्रिलेस्योनपियोमपायः स्याद्यावामस्तु यात्मा क
 नी सायुज्यमीष्टतेनोन्नन्यजुर्वैकीकाणः पैनशरद्यो मन्त्रान् द्वितीयवन्न
 यम्योपाद्यन्यः ॥२॥ तजितो मायो भोट्टलवर्ष्टिका मस्तु प्रत्यं वृत्तीयशक्तु मपश्यात्मान् ष्टु
 वर्ष्टिवर्ष्टिमान्नोत्तन्यवहा वर्ष्टिका मोयजना ॥३॥ यर धाडो द्विलकामस्तु प्रत्यं वृत्तीयश
 क्तु मपश्यात्मान् ष्टु वलमा ज्ञानववकामो यजना ॥४॥ विशिष्टिक्षिणा तिकामस्तु प्रत्यं ॥२॥

त्रा१

वृत्तं यस्य क्तु मपश्यात्मान् ष्टु वृजापतः तन्त्रजापतिकामोयजना ॥५॥ पवस्त्रिष्टु वाजाद्य का
 मस्तु प्रत्यं वृत्तं यश क्तु मपश्यात्मान् ष्टु वायमानो यकामोयजना ॥६॥ इति मदग्निर्दिपि
 युक्ता मस्तु प्रत्यं वृत्तं यश क्तु मपश्यात्मान् ष्टु पश्यनामो वेनप्रत्युक्तामोयजना ॥७॥ वृजा
 पतिर्दिपजा ॥ तिकामस्तु प्रत्यं वृत्तं यश क्तु मपश्यात्मान् ष्टु वृजायजनानवजा तिकामो
 यजना द्वाय स्यात्मान्यनुश्वरा ॥८॥ ब्राह्मणस्तो मावस्यवो हर्षयक्तिमास्तु प्रत्यं वृत्तान्नगक्ता त्व
 नपश्य द्वाय स्यामान्नो रिष्टु स्वर्गमः पुन्त्रेः स्वर्गक्तिमायजना ॥९॥ मत्रावहस्तण्योर
 मिष्टु नोर्मिनामस्तु तीविष्टु जीवितानीस मूल्यात्मुक्त्वा ॥१०॥ उक्तां तिरतिरावर्द्धविष्टु
 वेस्यगक्तिमौ तपस्त्रिष्टु यश क्तु मपश्यनामुक्तीतिं तनो ष्टु स्वर्गविष्टु क्तिमुद्याक्तिमान्नो
 यजनाश्वर्गक्तिमो याजनेमात्रवा पुन्त्रतम्याद्योनयिरङ्गविष्टु नवस्त्रपतीविष्टु
 मर्मिष्टु पुरीष्टिक्तु वृजायाद्यविष्टु नायनान् ष्टु विष्टु नुर्गेतदेनम्याक्तोस्त्रीपूर्णी ॥११॥ मित्रावस्त्रण

यं भाष्यम् द्वितीयो ना लोकाः ।
 अं तर एष स्थाने रेकोहि शस्त्राः कर्या अन्तीय जदिक्तुः प्राण एव च निरैक्षण्यानहूऽत्र दिर्हाँ न तो मात्रा वा
 तर दिव्यवीतर रहिष्या मर्ही कर दिशीमन् ॥ इति यावायान न वृद्ध वृद्ध शोधमयः नामा स
 इग्ना ॥ ४६३ ॥ शारदी वाजपेयोऽन्नाध्यकामस्यावाजनयह्यमाणः पुरस्त्रावीकर्त्तुव्येद्यजित्प्रे
 नान्निवेज्ञात पानं विषेयामान्वेवाजः पानो विषेषत्वमिथ्या त्रैतयोऽस्तु यो राघ्वेष्वादशाऽप्यन्नेण
 नन्तरा तत्त्वमन्वया चतुरुत्तरस्तो माव्यत्वा स अन्वेषत नापरियोजनेकहृष्टो हेतु न यथा कहु
 न च्छारहस्पति शान्नाद्येवा मोय जता आदेत न वज्ञातो लोकाः प्राण श्वास वोक्ता मानाप
 तस्मादाजपाय स्वयोरस्त्राण्हास्त्रिस्त्रियस्त्रियस्त्रियस्त्रियस्त्रियस्त्रियस्त्रियस्त्रिय
 तिविज्ञापयस्त्रादनं स्वेन स्वपणस्त्रमर्हयतिविज्ञापयस्त्रियतिविज्ञापयस्त्रिय
 शारद्विनिः स्वप्नस्त्रोवेप्रजापतिविज्ञापयस्त्रियतिविज्ञापयस्त्रियतिविज्ञापयस्त्रिय
 यास्त्रेष्वीलमानं चरणमाप्नये इग्नाएङ्गो दृष्टिः यात्तरतीमाप्नीमस्त्रियहृष्टेष्वीयो चाव

१२२

त्रैतीय

शारद्विनिः पैतृभीक्तुपस्त्रानां सप्तस्त्राप्राजापद्या श्यामा स्त्रौपरालस्त्रुदिनउपालम्भा ॥ ५
 वनीया नित्येत्तुपद्यान्विकरणीत्तिविज्ञाप्ता लच्छात विगुरावत्तिस्त्रीका श्वासमान
 चरते विभागो द्विभितिविभवत्वगः प्रयाजः परिवार्यो चोर्ष्विदानं विद्योजनावनसा
 तिष्ठुरुतीन्द्रियानुरुद्धर ॥ विषेषत्वानुयाजुषुस्त्रकालावासप्तस्त्रालोकोविराज
 माज्यं हृत सोनाय वामाखुर्द्दनः प्रतिगो त्रैतविविराहृहृतमन्तरसोमाखुर्द्दनः प्रति
 गो द्वेजनतुद्भागेवाहिक्तवाप्रतिष्ठावारकाहः प्रतिष्ठिनाएव ॥ ६ विकुक्तेषु प्राप्तिष्ठिय
 यवाणिर्त्विष्ठुभिल्लिति द्विद्वामस्त्रवीर्येविप्रतिष्ठावाजापत्तिविरुद्धत्वाप्रजापति
 विज्ञापयस्त्रियतिविज्ञापयस्त्रियतिविज्ञापयस्त्रियतिविज्ञापयस्त्रियतिविज्ञापय
 रुद्धोनुष्ठुप्रजापतिविज्ञापयस्त्रियतिविज्ञापयस्त्रियतिविज्ञापयस्त्रियतिविज्ञापय
 लार्तिमस्त्रवीर्येवाक्षुद्रक्त्यामुन्नीयकोविष्यजापतिविज्ञापयस्त्रियतिविज्ञापयस्त्रियतिविज्ञापय

प्र०

यतिकाहयोनिवारक्षस्त्रद्वशानावः सत्तस्त्रोविप्रः परिवृज्जिपयस्त्रद्वेत्वेन स्त्रेण
स्त्रमर्वयतिक्तो तारणनिष्कवल्य मस्तवतीयेष्टुहस्तिनास्तत्रिविष्यातप्राक्ति
प्रत्यक्तस्त्रस्त्रद्वेत्वान्मृत्युवानप्याप्त्यनित्यनिष्कवल्यं
जाविच्छ्रुतवानषाढ्योगश्च । उत्तेष्टापतिविजापयस्त्रद्वेत्वेनस्त्रेणस्त्रमर्वय
ग्रन्तुचरष्टुतिप्रष्टात्रतयसंवन्प्राजापर्यवेष्टमहःप्रजापतिविजपेयस्त्रद्वेनस्त्रेव
नस्त्रेणस्त्रमर्वयतिविष्युवत्तोवारोदेविष्युवाद्राहोवाजापयस्त्रद्वेनस्त्रेनस्त्रेण
स्त्रमर्वयतेष्टाकाहिकीवाप्रतिष्ठावारकाटःप्रतिष्ठान्याप्त्वा । २८ त्रपुरस्त्रावानांद्री
यन्त्रमधुनाष्टोविष्टेत्विष्पेश्चिभीमेष्टविष्यायोप्यस्त्रःपूर्वा इन्द्रुक्तास्त्रयद्विति
ववतीष्टिष्ठामस्त्रमधुर्वृत्त्वन्निष्टिवर्त्तिस्त्राविष्यात्रुक्तेण

५२

प्र०

५३

१२३

प्रगाथाऽर्थं देउत्तिनातिविक्तोऽक्षतात्तत्रविष्युविष्टप्रतिविष्टुरित्येत्वेनस्त्रेण
ब्रह्मद्वान्त्यप्यभीमेष्टस्त्रावित्ताधधीतीवायन्नर्जयेवाक्षयत्वद्वृत्तानिवृ
तायेनद्वान्नलासीवद्वन्नसुरीयरमन् । नामेष्टेनेत्वेनस्त्रेष्टदिनिर्मायाँवनश्चि
वार्तंप्रत्यन्नेतिवियोदशानामुव्वमांपरिष्ठालःहृयद्वैराहर्णयदाविष्युवन्नुतमामुपर्येशासा
यजोब्रह्मदत्परिष्वायव्रजापत्तियजतिसद्वदशागवीशतानिवृद्वातिज्ञस्त्रद्वश्चवा
ससीन्नप्रद्वश्यानानियुक्तानिस्त्रान्दुस्त्रेनोनिष्ठादुल्लिङ्गानिवृद्वश्यानिजर्वते
सत्रावोवाऽप्येत्वयस्त्रावद्वयन्नप्रत्यन्नस्त्रद्वश्चास्पदवद्वैत्येतिविक्तप्राजापयस्त्र
स्त्रावहस्यातिस्वत्तेजस्कामन्यवलवद्वित्तकामन्यस्त्रावहविवाजपैयस्त्रेत्रोवृद्वत्तस्त्र
स्त्रावहस्यातिस्वत्तेजस्कामन्यवलवद्वित्तकामन्यस्त्रावहविवाजपैयस्त्रेत्रोवृद्वत्तस्त्र
शस्त्रमन्निष्ठामोयाशायस्त्रास्त्रेतिवित्तस्त्रान्द्रीपुरस्त्रामांकेत्वान्निष्कवल्य

अत्र विश्वा

क ४

नरोतेरेवान्ययाना द्विष्टामस्तोमेः सर्वक्रामनुज्ञयनः परिगृह्यतीव अंडिनः
सर्वदृष्टाक्रांतेवं त्रातः स्ववन्नाङ्कक यामुच्चीर्यात्तु उधीयन्ति इका वेकाहिकास्त्रूदीलीति
मन्त्रवतीर्थेवुद्देशो जगतीलितुः ईर्षु ज्ञदतिरथीति रववामादवीशाक्षतरजन्मेवावस
एक्षयेष्यत्वेवेत्पुग्नं त्राप्तान्नामानो नोधस्त्रिवाकालवीरेवतजर्जभक्षावामाना
स्पृश्यन्त्यप्यदितिएतन्नाङ्करथात्मानमन्त्यात्मां त्राप्तान्नामानो वाश्रन्त्यग्नि
त्रैकाहिकात्रोविद्याक्षम्बविश्वजितः अर्वदृष्टालोवियान्तीर्थित आनन्दपूर्णदेवन्
जायां वा ॥ तदिदिवास्मीर्यं च उद्यक्षिकेवेकाहिकास्त्रूदीलीयानिपीचमा
इकान्तिमध्यतत्त्वीलिमवावस्तुण्डियकाहिकाज्यीत्त्वीणितातीयं ईकोव्रामणा
क्षमिनां कावाक्षत्तु ईकलं त्रुवनस्त्रुतिष्ठार्तीसवनमाभिजाप्त्वा ईर्षु मतिरिकोल
निजरावोधज्ञरमाणित्वेष्टात्त्वयात्तु स्फूर्पो वाहु स्वमुवः नवान्यादभितिज्ञानस्तु

छष्टां

स्यकरतया नामनमहवद्विक्षुप्रदात्रितिआललाकोनेनल्लबोद्धायस्तोवत्मिंडा
यगायाततिवद्विविस्तुनिवाकावकस्थोनारवज्ञपीनलुक्ताएवाद्वाद्विवेदी
राष्ट्राभावेहवक्षित्तुस्वर्वनवज्ञन्याजातीतिहोडुक्ततीमेवादस्यगोभाततिबाल
णेव्विद्विद्विवेत्तरमछालकउगाहवस्पतिन्तिवयाणीतिस्तुपरिवेनायाःशाहोदे
वःस्मवितावायमाणस्यचावाकास्यागेयोभान्मसइमेभंडान्मात्यायातै निवेद आ
(नागद्वत्तेषुवान्दियाडाःपुरारामोकः सरवीश्चिद्वामितिवातुप्रद्विचितस्त्रश्चाऽ
यम्भत्तोमोयमोहस्त्वर्वकामस्तपस्त्रावृत्यंयश्चक्तुमपश्यधमकोमी तमाहरवेना
यक्ततातान्ष्वस्वर्यमान्मेविन स्वर्गकामोयाजतमेवियनुस्पानुकस्त्राणः
मुष्ट्यत्पामातानीष्वयावतास्त्रावैतितावत्यस्त्राददतास्त्राद्दृश्यउपजायेतेपरियि
वीशमिहिपनार्नपुरस्ताच्छूक्तानामाकेकाश्चान्द्वान्॥८॥ अवःसर्वंस्वारोम

त्रिविद्याइवेतद्यजमानोयदावस्त्रानेनयजातमवषान्तानाश्रद्धास्वारात्रम्
रणवकस्यस्त्वर्वकामस्तपस्त्रावृत्यश्चुलःसर्वानिधनःप्रतिष्ठाकामस्त्रागत्यार्दिःपञ्चक
मस्यवलुषुनःनर्ववाद्विधनःश्रद्धकामस्त्रावृत्यहीनेषुवान्मुदिस्त्रितिल्लोऽनिः
मानिः। नर्ववकामस्त्रावृत्यावृष्टान्मेष्ट्यान्मात्यापिपत्यंपरयामतिनिर्तीयरु
क्तुमपश्यदावत्तेष्ट्यतमाहरवेनायाजतान्मावृष्टिलुतानीत्रेष्टीस्वाराजमा
क्तुमपश्यदावत्तेष्ट्यतमाहरवेनायाजतान्मावृष्टिलुतानीत्रेष्टीस्वाराजमा
पिपत्यंपैर्वेतिशातवद्विष्पवमानःसच्चस्वात्राज्यमयुतप्रयुतः नियते विद्विवेत्तरम्
दिवनिरवजाद्यामुद्दसलिखेष्ट्यत्तन्वद्वितिस्त्रोऽवाणियवाङ्मवत्तेष्ट्यमान
त्तिस्त्रीयनायामानियज्ञूलिकोऽकायवाहिष्ट्योमःसदस्वेद्विलावावलोमामत्तमदा
द्वित्तिस्त्रोऽवाणियाःसद्विज्ञनिताविद्विजिद्विजितेऽस्त्रिदिववद्वयोरा
द्वेष्ट्यत्तन्वान्मायाःसद्विज्ञनिताविद्विजिद्विजितेऽस्त्रिदिववद्वयोरा
मायेवाणीदेशेष्ट्यत्तिद्विक्षिणानां॥८॥ वस्त्रेकामयत्तस्वावृष्टिरात्रानीत्रेष्टीस्वाराज्य
मावृष्टिपुत्र्यंपैर्वेतिशातवद्विष्पवमानःसच्चस्वात्राज्यमयुतप्रयुतः नियते विद्विवेत्तरम्

देवता यक्षहस्ति नासरक्षतो मिमुंसु त्रामाणमिति खेषः सर्वमिति क्रिता नाम भनीति इथा अल्प
जुया द्वासु रंत्सु च मिति याज्ञा यमस्ति नानु मुचावासरदेव पिता रक्षा रानादिंद्वयो इ
मनं शुक्रं समुंसेत मिति लोभं राजा न इमित्सु तद्वयामिति लक्ष्मी चः स्त्रुतायावास्त्रा एव सुरापं पद
निक्रीणीया दिति लक्ष्मी पनीयाता । ५४ अत्तरव्यं किंश्चावघ्नीयाऽत्र ब्रह्मात्मच्युद्वस्त्र्यनीयाज्ञा
विस्त्रवेण्डाविष्टावावश्च इति तोहिराचार्यस्त्रा मोत्तरावत्त्विवाएतस्मै ब्राह्मणो यत्प्रा
यो वह मनुष्ठात्मदेवताक्षेत्रविद्यायाच्छतियोन्ति योकं प्राप्नो व्यायाम इति न क्रृत्यपाईति नायने
तत्त्वत्रैषो मनवर्णं तत्त्वं रथेषु नामिष्ठामन द्वृष्टकम् ॥ ३४ ॥ नित्रिनारणाई
इति न मुहूर्भाग्नेऽनुद्याज दारनक्तवर्णावृत्तिनाय एष इग्नामवप्ति निमं रक्तरवः कुरुत्वैति
योर्थीति न तिनदुक्तिं उत्प्रवायन्तयो वेन्त्रो वाचत त्रामति ब्रह्मणे वाच्या जिवत्तति
तियक्षानीव उष्माः प्राप्ति स्त्रियाएवायुं दद्धि ॥ ३५ ॥ नदवा एतद्यमीष्ठावृत्तस्यावि
तियक्षानीव उष्माः प्राप्ति स्त्रियाएवायुं दद्धि ॥ ३५ ॥

तिशो चु वाताया युत्तरद्वाते तदयुत्तरम् युत्तरं शति वासहस्राणि ॥ ५५ ॥ इष्ठा द्वया दृष्टिश्चोट
वेधस्त्वा इति शुक्रो नाजा पुत्राज्ञनं तस्यार्शी र्त्वं जायो बहू वुस्त्रा आसु द्वये त्रै न त्यहृपव
तना रादो शुक्रं त्रुवेषु तस्तु नादप्तप्रकाय विभैपूत्रमिति त्वयजानं त्वियचनां किंस्ति
त्युव्रणविद्वाता तन्नभै इत्यनारव्यति याएकयाद्वादशलिङ्गं यवाच ॥ ३६ ॥ एमन्त्रियाजन्त्र
यन् त्रै त्वैव च विद्वावा पिता पुत्रस्यातस्यपश्येष्या इति वाभुखं यावै त एष्यद्यीजोग
यादेव जातावदन्नायावंतात्र शुक्राणि नीत्यानुपाप्तित्वत्वा शश्युवरणपितरो त्या
यं द्वाकृद्वैतमः श्राव्या हिंश्चक्षन्न अन्तः सर्वावत्पतितारपी ॥ किंद्रुमल्लविमृज्जिनं विच्छु
श्वरुता किंतपः पुत्रव्याएश्वक्षेष्यो वोकेव दावदः श्रव्याद्वाप्नाः शारणीद्वयस्ति
रूपं हुरत्पैपशावा वासाः सर्वाहु जाया तपाणं हुद्विताज्ञा तिर्प्तिपूत्रः परमेष्यो भन् ॥ ३७ ॥
तिर्प्तियो विश्वतिग्नित्वाय मातरं तर्मापुननीयो वृत्त्वादशमालिजायाता ता का
याजायां च वति यदस्यीजायानपुनः श्राव्याद्विभिर्जननिधायाता दिवावै न ए

जयः षष्ठितः समन्वयमहतादवामनुष्ठान्तु वाऽप्यावालं नीयनगरजपेष्टवित्तोद्द
 वयानायनाक्तमीत्पुरिणायविद्येषावाः तं पश्येत्पश्येवाक्तीस्तत्रात्मात्मात्मात्मात्मात्मा
 द्युन्त्वरतिः ॥११॥ नापुव्रस्तात्माकोस्तीतित्तक्तार्पणाविद्युत्तत्तात्मात्मात्मात्मात्मात्मा
 धित्तोहनीतिः ॥१२॥ सदोवाचस्वावेमेहुङ्ग्यियथामेषुवाजायात्तित्तेषोवाचस्तुत्तराजानमुप
 ४५ वपुवामजायतांतनवायजाइतित्यत्तिसवरण्याजामुपस्मादपुव्रेष्टक्तस्तमानेन
 तिस्ताहोवाचयदावेप्तुनिर्दृशोनवन्यस्यमेष्टेत्तत्तिनिर्दृशोनवस्तुत्यवायजाइतित्य
 एषत्यदनिर्दृशोनामनीहोवाचनिर्दृशिवाश्वस्तुत्यजस्तमानेनत्तिस्ताहोवाचयदावेप्तुनि
 हृद्वाजायात्यसामधेमत्तत्तिदंताव्वस्ताजायत्तामयत्तायजाइतित्यत्तिस्ताहृद्वाजाइति
 रिः ॥१३॥ तवाश्वस्तुत्यत्तायजस्तमानेनत्तिस्ताहोवाचयदावेप्तुनिर्दृशोनवन्यस्य
 पद्मित्यस्ताक्षमज्ञवत्तिहृद्वाच्यापद्मित्यवायजाइतित्यत्तिस्ताहृद्वाजाइति
 हृद्वाजायात्यसामधेमत्तत्तिस्ताहोवाचयदावेप्तुनिर्दृशोनवन्यस्य
 ममड्डयत्तोत्तेनवायस्तेत्तित्यत्तिस्ताहृद्वाजाइतित्यत्तिस्ताहृद्वाजाइति

त
 तथासामधेमत्तत्तिदंतायापुनङ्गायिनामथत्तायजाइतित्यत्तिव
 स्यहृद्वाजाइतिस्ताहोवाचाङ्गात्तवाश्वस्तमानेनत्तिसाहावाचयद
 वेहृत्यवियः सीन्नाद्यप्राज्ञोत्तथासामधेमत्तत्तिस्ताहोवाचाङ्गात्यत्तायजाइतित्य
 तिस्ताहोवाचाङ्गात्यत्तेषोवाचप्रापदेसीन्नाद्यत्तवायजस्तमानेनत्तिस्ताहोवाचाङ्गात्य
 वर्यायाक्तत्तवायावेभृत्यामद्वद्वृत्यवयाहृमिन्द्रियाश्वत्तिस्ताहोवायजायार
 ण्यमुपातस्तोन्नामनीवत्तारभरत्यवाराश्वाट्वक्तराजानेवन्नलोजग्रहत्यस्यहोद्दृ
 जाश्वत्तद्वाहित्युत्तावयोरणाम्भेयायत्तमिन्द्रियस्तृपेणपार्यात्यावावा ॥१४॥ नानाश्व
 नायश्वरेस्तीतिराहित्युत्तमापापानिष्टवराङ्गेनैक्यद्वन्द्वत्तसरवाचरिवरोहिते न
 चरेवात्तिवेभात्त्रामात्तरावेचदित्यहित्यायंस्वयत्तमरणावचारयोरणामसेयायत्त
 मिन्द्रियस्तृपेणपार्यात्यावावा श्रास्तेनग्नामीनयोद्दृक्ति उत्तिस्तुत्यस्तेत्तिस्ताहृ

विश्व

द्युमानस्यचरात्तिग्रहत्वेन्द्रोवरोहिततिचारे तत्पितैभासामाधरेत्वेभास्तियन्ते
 तीयंसंवच्चरमरण्यवारन्नोरण्णक्रामयायन्त्रिदृष्टिपुरुषस्त्राप्यपर्येत्यावाका ३
 लिःशयानःपुरुषःस्त्रीजिह्वानस्त्रुष्प्रापन्नात्कित्त्वेताज्ञवत्तिक्तवैस्त्रीप्राप्तावत्वरम्भाचर्ये
 वरोहिततिचारेत्वतिभासामाधरेत्वाचदित्तिस्त्रिवृत्त्वंसंवच्चरमरण्यवारन्नोरण्ण
 अङ्गामयायन्त्रिदृष्टिपुरुषप्राप्तेत्यावाचांपुष्ट्याण्णवराताज्ञवृक्षुरामाप्ल
 ग्राह्णःप्रोरतस्त्राविपास्मानःत्रामणप्रायहृष्ट्याःवरेवरोहिततिचारवतिति
 भासामाधरेत्वाचदित्तिस्त्रीप्राप्त्वंसंवच्चरमरण्णवैररथरण्णज्ञामेयायत्तिमिदः
 पुरुषस्त्रेष्णपर्येत्यावास्त्रवरान्नेमधुविद्विचरन्प्रक्षमुद्देबरीस्त्रयपश्यत्रयमाणियो
 नतंद्रयावत्वरम्भाचर्येवरोहिततिचारेवतिवेभासाम्भलेवेनद्वित्तिस्त्रेष्णसंवच्चरम्भ
 मरण्णवारन्नोरण्णक्रामयात्तिमिदृष्टिपुरुषस्त्रेष्णपर्येत्यावाचवरान्नेमधुविद्वित्ति १२८
 स्त्री १

५४
 पवित्रस्पर्शकुपुत्रिष्ठानिहात्तिप्रियन्तिप्रक्षिप्तिवावाचदित्तिचरेवरोहिततिचारेवर्णि
 त्वेभासाम्भलेवेवाचदित्तिस्त्रेष्णसंवच्चरमरण्णवैरोज्जीवंसंक्षिप्तिभिम
 शनायापरात्मपुरुषंपक्षमाणमरण्णप्रयाया १५८स्यहवयःपुत्राश्राम्युन्मुपुक्षं
 त्रुनःशेषःसुनोलीशूलइतिन्तेवाचक्षाप्त्वंताहम्मयामेनामानेनिष्ठीलश्री
 हावगर्वीशतेहतनीतिसाज्ज्ञसंविशेषानुवाचनन्त्रिमस्तिनोरावमस्तिक्तिव
 ष्टुभातातोमध्याभसीपाद्यांचक्तुःभुनःशोपत्तस्त्रात्तद्वात्तमात्तायदोरण्णक्राम
 नामयायप्रितरभयोवच्चत्तस्त्रिमाननाक्षानेनिष्ठीप्राप्तिशत्यन्तक्षावन
 एतराजानगम्भेत्तद्वात्तनवायजाइतिप्रतिष्ठायाद्विक्राम्याण्ड्वात्तयाद्वित्ति
 स्मार्ताराजस्त्रूयंयर्हेक्षुन्तुप्रावाचयारत्तराजस्त्रूयेपुरुषेपुरुषमालन्ते २०८त्तस्यात्म
 न्वामित्रोद्देव्यास्यास्यात्माजामदप्तिरध्ययूर्ध्वविद्युत्तिवाचलवायनि

वि-
 योकारंनविदुःसाहावाचाजीवर्णःप्रोयवसिमध्यमद्वरश्चत्तुला कुमननियोज्ञा
 मीतितस्मानुपरैश्चतंदुप्तेऽनियुयाऽन्तस्माउपादतायनियुक्तायपयीनिरुताय
 विरविशास्त्वार्नेन्विदुःस्त्रोवाचाजीवर्णःप्रोयवसिमध्यमपर्शत्वाट्मेनविशा
 छीतहृतदेवताप्रभावानीति ॥११८॥ सत्रजापतिसैवप्रथमेवेवतानामुपस्थानक
 यच्चनुनकलमस्याम्तानामित्यनयच्चतिप्रजापतिर्वाचाम्भेदिष्ठोक्तिमेवोप
 खावतिज्ञाग्निमुपम्यारामेव्यैष्यन्थमस्याम्भन्तामित्यच्चतिमन्त्रिस्त्रिवाच्यम्भव
 तावेष्यवाङ्मीरेतमेवोपखावतित्रिवाच्यतामुपम्याराम्भिर्वाच्यम्भव
 इवेनवंसवितोवस्ववस्तुणायाक्रिराशनियुक्तोश्चित्तमेवोपखावतिस्यावसंराजा
 नमुपस्थारात्तत्रवाच्यतिरेकविंशतात्तवस्तुणुवाचान्तिरेवाज्ञामुख्यस्त्रिव्यय
 स्तन्त्रुद्युपथ्यवोक्त्वमातिस्यान्तिरुष्टावालतत्रवाच्यतिरेवस्त्रिव्यया तमन्तिरेवा
 ध्यामोतितस्मान्त्रिव्ययस्तुदुपार्पिनायानमाद्यायहमुन्मापश्चामासम्भुष्मिवेसाविशारीति ॥१२०॥

नवावविशा च न्तुदेवांस्तुत्यवोक्त्वामातिसाविशा च वोक्त्वांस्तुएवनमेमहस्त्रो
 नमोक्त्वांनकल्यान्तयच्चतिविश्वाप्यवाजतुरिक्तन्तुद्यवोक्त्वामित्यिङ्कं
 उष्टावेयस्त्रिव्यविश्वासोमपाइतात्तमूलोत्तरस्याप्यवदशनिस्त्रमाईक्त्वयमा
 न्तामनसादित्यरथ्यदोत्तमेनयच्चाप्रत्ययशाश्वदिक्षितितमिन्द्रवाचान्तिरेवा
 चुस्तुत्यवोक्त्वमातिस्योन्तिरुष्टावात्तत्रवेणारम्भनतमन्त्रिनाजन्त्रुद्युपमन्त्रु
 स्तुत्यवेऽवदतिरीष्यत्तेष्टावात्तत्रवेणारम्भनतमन्त्रिनाजन्त्रुद्युपमायीनितरीपा
 श्वामुमुचेकनीये॑क्षाक्ष्योप्त्वेव्यैष्यैग्नेत्रिष्ठाविपाशोमुमुचेग्ने
 व्याकोवस्त्रिव्ययत्तेनस्त्रिव्यज्ञुलामावेत्याक्षःसंस्कामधिग्नेः॥२२५॥ यात्याल्ल
 मंक्षास्यावंनुनःशोपोर्ष्यविश्विवैर्गदेश्वृत्तितामवालित्युवृज्जिरन्तिरुष्मित्यात्म
 उंवेष्ट्रिव्यात्मेत्तोपाकलेष्ट्रिव्यमवनिनायाश्चास्त्रिव्यवृत्त्वात्मेत्तोपाय
 अवैत्यात्मेत्तोपाय

५४२

वाचिक्षितस्मृतिर्हिवोरकारास्थाहेनभवन्त्यमन्त्रवन्निमयः इदोशास्त्रवभस्ते
 न्नाश्वभेवस्ताविद्वानिलंताल्पासुद्यामथाहेनभग्निषुपस्थापयामास्तुन् रेक्षपं
 न्नादत्तेलहन्त्वादित्यतयच्छापरहत्तुनः शोपोविद्वामित्वम्भोपस्तुगासारत्तुले
 वावाऽगद्युम्भोयवस्तिःपुनमेषुविद्वितिवाचविद्वामित्वादेवावाइमंस्य
 मरासात्तिन्नाहदेवरातानामविद्वामित्वामासत्तेवावावाऽगद्युम्भोयदयाम्भं
 वेविक्षयावाहाऽतित्वेवानीजिरसोजन्मनार्याऽगद्युम्भः कविज्ञेप्तेताम्
 लाहैत्वेमपगः पुनादहिमामित्याहेवावाचम्भुनः शोपोत्त्वामित्वाशसदत्त्वन्नयद्युम्भे
 ष्टलश्चतगवीत्रिणिशतानित्वम्भुपाद्यामद्यगिरहतित्वंहेवानाऽगद्युम्भः त्वायव
 न्निम्भुद्वेमावात्तपतिपापकमर्भयाकर्त्तव्यद्वृत्तिर्हित्येत्तुशतागवा
 न्निम्भुद्वेवावाचम्भुनः शोपोयः मर्भत्वापकम्भुयुक्तिर्हित्येत्तुशतोपरीमापगः । १३१

प्रत्याधा

५४३

धर्मव्याकृतमित्यम्भेयमित्वावादित्वहित्यामित्यपाद्यामएवास्त्रोय
 वस्त्रिः शास्त्रेनविशिष्टांस्त्रिष्ट्रान्त्वस्यपुत्रेऽस्त्रमित्वेषोपेषुवत्वामित्वम्भोय
 वाचम्भुनः शोपः अवेयथानः उपयराङ्गुष्ठतथावदायादेवीजिरङ्गः अङ्गुष्ठवप
 चताम्भुतित्वंहेवाविद्वामित्वाऽगद्युम्भुंस्यास्त्रदेष्वाप्तजास्यादुपेयादि
 वीमत्तयीतनविक्रोपमेत्वयुक्तिम्भुद्वेवावाचम्भुनः शोपः संज्ञानानेषुवेद्याः न्नास
 द्वयमेष्वित्येयद्याहंजरतर्षः तोपयातवपुत्रनामित्याद्यज्ञविद्वामित्वः पृज्ञानामेत्व
 यीचाक्तः २५म्भुद्वेवाः शुलोतनम्भुष्ठोरणुरण्डकः यक्तचन्नातरस्त्वान्निज्ञेष्वाः
 यतिष्ठमित्वत्यपेक्षशर्त्तपुत्राशासः पृज्ञाशादवज्ञायीमोम्भुद्वेवाश
 कनीर्यान्त्वाद्यज्ञायोन्नानात्कृशाद्याम्भुनिरेवान्नुद्याजल्लरीतिः त्रान्नद्वीष्टु
 तर्त्वेष्वित्याः पुण्ड्राः शाबरामूलीपारन्कर्द्येवावधामित्वाद्यस्त्रीदुष्टिष्वा

१ इत्यकाहरं द्वयोमधुक्षेत्रं प्रभृतयः कनीपीस र्वेकश वै मेनि अपहृज गिम्भुक्षेत्र
 २ य च ज्ञापिता संज्ञानात तनस्मिन् उस्त्रिष्ठाम हेवर्युपुरक्ता चर्वेकु भृदिव्या मन्त्रवैष्णव्ये एव यस्तु
 ३ ग्राघरविश्वामित्रः प्रतीतमप्यन्ते स्तुष्टावाऽप्यरुपाविषुवाः पञ्चमैत्रः प्रजास्त्रिताचविष्ट्य
 ४ श्वायेभान्तमेतुण्डक्षिणो वीरवैतमकहृष्मापुरारं ब्रावीरवीतादेवरातनगायिनां स
 ५ विराध्यस्तपुवाप्षवस्त्राद्विवाचनः। एषवः कुञ्जिकावारोदेवरातस्तमन्त्रित। यु
 ६ ओश्वद्यायोपाप्ताविद्यायामुनविद्यास्त्रिमूर्त्यवै व्यामित्रः सार्वमाकं सरातयः।
 ७ एव रागायतस्तिर्णे लोचे। त्रिष्ठेत्यगायिनां श्रधीयतदेवरातात्तिर्ण्योक्तज्ञयोक्तिः॥
 ८ जहृनीवाधितरिक्तुपरादेवत्वदेवगायिनां त्रिष्ठेत्वाल्लोकनः त्रैषमारग्यानं परन्तरा
 ९ तगायिमपरिमत्तं द्वात्मान्निष्ठिकाद्यावष्टुप्तिरप्यकल्पिष्ठावायीनश्वाचष्टुप्तिरप्यकल्पि-
 १० ष्ठिष्ठावायीनः कुञ्जिगणात्यामित्युचः प्रातिग्रार्थं वैत्यं तथैतिगायाया नमितिविवेद

۱۲۴

३

तथे ति मात्रं पृष्ठावन विनीतं मात्रं वेणः वस्त्रं लादेन सः संज्ञम् यात तस्माद्यारा
 जाविज्ञिति स्पाति यजमानश्चात्यापयते वेण द्वेषानः रोप मारया नैन द्वयस्मिन् त्र्यव्य
 च नेनः परिशिष्टात् सहस्र मारया त्रिशति गति त्रिशति वायनं पृथक कामात्याप
 रया पयते तत्त्वं तद्युपुवाद्य ज्ञात्त्वा एव इति पीरया यनस्त्वेपं वर्मो ह्योऽप्ययः
 स्य मात्रः ॥५॥ ॥५॥ मात्रं जापनिकामयतस्वर्क्षिभानाप्तुयोस्वर्यात्तिवाच्च वृत्ति
 य लिङ्गार्थं विरात्यशक्तु मपश्य व्यामधं वगाह्वन्नाय डलातान द्वादशवद्यामान
 ज्ञात्यावद्यिष्ठीद्यन्तु तत्त्वे एवेतत्प्रजमानायद्व्यामधेन यजात्यस्तदिक्षास्ताना ग्रोति प
 वदिष्ठीहर्यकुत्तमहर्विद्यानिर्विपत्तिच्छ्रुतः पञ्चान्तर्जलीयस्त्रांश्वद्यात्प्रश्वाना विधाद
 विमाप्ताः सर्वं ज्ञारः स्त्रीवत्त्ररः स्त्रीवाक्षात्रथास्माद्युक्तिष्ठानिर्विपत्तिस्यायमहं त्वे तु
 त्वायीडवनं नगार्पित्यमुद्दीपां तु एतद्विशेषत्वं तारास्त्रुलासीवद्यामानः ज्ञायीक

यमरभ्यर्हं प्रसुकारतिमविता ५
 ननतपेसोमस्तित्रसीवत्रारस्मस्त्रवामहाइनितं प्रात्प्राक्तिं कृतार्थीददायाथा ग्रेयगण
 कपार्दपुरोजाशीनिर्विपत्राप्रोवेद्वानोमुख्यं भुख्यलरवत्ताद्यान्त्याणाच्यथाशुक्ष्मपथि
 व्यात्प्रस्त्रनिरपि विहृषावपश्चीनामधिपत्स्वस्ययनमेवतद्यायकरोतिशत्प्रपम
 क्षुजाद्वस्त्रं पन्ने सीवत्रारस्त्रं जिसर्वकामिनप्रच्यावत्त्वावलचयाक्षनं राजपवाः कवविन
 राजन्यानिर्षिं गिलः सूत्यामणीकं पुवाउपवीनिः कृत्त्वैग्रहीक्षुणीपुवाद्विनोवत्त
 यीताऽस्त्रं रक्ष्यताथ्यसवित्रमवित्रेभ्यामवित्रमवित्रमवित्रमवित्रमवित्रम
 सवित्रावेप्रन्नवित्रावेभ्यामवित्रावेभ्यामवित्रावेभ्यामवित्रावेभ्यामवित्रावेभ्याम
 ममर्मेयस्त्रावित्रावेभ्यामवित्रावेभ्यामवित्रावेभ्यामवित्रावेभ्यामवित्रावेभ्याम
 विश्वानिर्वदवत्तिः सद्यानादेवः सवित्राविश्वादवैनवत्तिः सद्यानिर्वदवत्तिः

१ एवित्र ४.

ध्येयरह्या भवित्वादेयिलतरितिसर्वधिक्षुणोत्तरस्त्रथालोनवित्रावेभ्याम
 नुशुणात्याथाध्युवीणागलग्निनः सोयमितिपुराणेरेनपुर्ण्यवद्वीरा यज्ञः यज्ञा
 यातिश्यमनुर्वेद्वत्तिप्रथमेत्यामनुष्ठाविशस्त्रमर्मश्रासनं विश्वामित्र
 उपत्तिः सुवोवदोवद्योयमितिसूक्तिनिर्गदेव्यमोदेववस्त्रतरपतित्येत्यमापि
 तरेतिश्वात्मासनइतिसूक्तिविराज्ञुपदिशतियज्ञावदिवद्योयमितियज्ञुप
 भन्तुवाक्मितिनिर्गदेव्यमोदेव्यमोदेव्यमोदेव्यमोदेव्यमोदेव्यमोदेव्यमोदेव्य
 नः रोजनाजुपदिशताथ्यविवेदावद्योयमितिनिर्गदेव्यमोदेव्यमोदेव्यमोदेव्य
 चतुर्थेत्यस्त्रास्त्रास्त्राविश्वात्मासनइतिसूक्तिवताः सोन्तनाउपदिशापीं गरसावे
 द्योवद्योयमितिनिर्गदेव्यमोदेव्यमोदेव्यमोदेव्यमोदेव्यमोदेव्यमोदेव्यमोदेव्य
 ज्ञवत्तिशपच्छ्रागविक्षेपावापदिशतिसूक्तिविद्यावद्योयमितिनिर्गदेव्यमोदेव्य

गद्विकुवरोक्षवणशतिष्ठात्मारक्षीलिविरक्षानीमाग्राहतरतिश्चलगन्धापल
 तोवा पद्धिशातिरह्याविद्यावदः सोयमितिरक्षोविद्याक्षिगदेवर्णावाभव्यन्नरतिस्त्रव्य स्त्र
 मत्तम्भाज्ञाविश्चत्वैश्मान्नामत्तन्ननिकुस्त्विन्हपद्धिश्चयस्त्रविद्यवदः सोयमित्तमा
 यीकीविन्दुक्षयमित्तम्भाः सांम दृश्याष्टमत्तम्भाद्वक्षविश्चत्वैश्मान्नामत्तम्भाम
 अच्चाविद्योवापद्धित्तात्तिविद्यावदः सोयमित्तम्भामावक्षीवत्तवाहेविप
 श्यत्तदत्तन्वेमत्तस्यवयांस्त्रिविश्चत्वैश्मान्निक्षलवार्णो वोपद्धि
 श्चत्पुराणवेद्वावदः सोयमित्तपुराणमावक्षीत्तधम्भईदरतिश्चामत्तम्भादेवावि
 श्चत्पुराणवेद्वावदः सोयमित्तपुराणमावक्षीत्तधम्भईदरतिश्चामत्तम्भाम
 जायामावीचेदानाम्भेद्वाविजिराज्ञानिक्षविश्चत्वैश्मावेष्वाम्भाम
 न्नवानावित्तद्यनुनः पुनर्ष्विष्ववनेवस्मात्प्रार्थ्यविष्व।। रएकविंशतिरूपाएकविंश । १३४

त्परज्ञयो ऐषाबेद्वाद्वशरवाद्विः पेतुद्वाहपरस्त्वावानोराङ्गुष्ठाला ग्रिष्ठएकवि
 शतिरक्षीषेमीयास्तेष्वामार्चिवरणं शात्मस्माच्छ्रुत्तरक्षामस्तुवानांप्रथम
 मध्यवर्णनमीवाकमाङ्गोनाकविश्चत्वैमान्वित्तीयमकविंशोवाएष्यएषनपातिन
 द्वनांस्त्रनरपणसमर्षयात्तत्तम्भाद्वशोनिस्त्रैष्ट्रुदेत्तद्वाल्युद्विंस्त्रुद्वयसवो
 निरत्तद्वेवाङ्गोजस्त्रुपरस्तेप्रज्ञापत्तागोरोगवयः शन्त्वुष्टोमायु
 दिष्टुष्टुक्षुर्त्तद्वुक्षुर्त्तरणः पश्चवाद्वयकविश्चतिरकविश्चतिरेकविंशतयेवाउम्भा
 स्याद्वत्तद्वुष्टेत्तावेस्वादिवत्तायच्चाउमस्त्रुदेवत्ताः सावस्त्रोमद्वत्तानीष्ठायाश्र
 लंकत्तम्भमास्त्रवमव्यापर्यन्तिसुगद्यन्ननविष्वत्तियज्ञानेवावेद्ये
 ग्राप्यस्यांनिष्ठेत्तयद्वक्षत्तत्तक्षाद्वश्चिरव्यावाच्चिः अभिष्ठो अंजीनित्ता जियो अष्टि
 गोरत्तपरिष्ठाणामानामित्तरतिरक्षुलमुत्तमेचोहम्भाद्वुष्टुवे अउत्तिं शो

दिनिषुरस्ताईकाणमणाम्बायोपहृतिवाचोधीवा सीहररथीं तेजेन द्वाच्युदि
 तंयदक्षायवत्तु प्रसूजीताद्यावाच्याहरणान्सास्याश्वेष्याग्नेष्यात्पर्यन्ति
 लक्ष्मनारथ्याप्स्तोलात्तेष्वाम्यद्वितमवाप्स्तः प्रथमोनागण्ठावेष्याप्स्तः श्या
 मोनान्यां तदेन दक्षायक्षितमिंडाप्रस्तोः वियमेतिपाथ इतिर्ग्राम्यायग्निष्यामुप
 निकातयीतिनालभीवासेन संवोद्धिततोयजमानो लिमेष्य तुच्छारवगुद्धेष्य
 वास्त्वम् भास्त्ररयस्त्रीलीं जीवनो ऽनश्वितव्वक्ष्य प्रत्यनिजेष्यति ॥३॥ मातानतेष्य
 ताचातप्रटक्षाकीलतः प्रतिलाभीतिते एषितागच्छमुख्यमत्यन्ययद्विनीर्वातवा
 लिमेष्य तम्भासेनामुद्ययनाक्षिराजार्हन्तिवाप्तियामध्येष्यतिरुग्नीतवा
 तेषुन नवितिवनावावातीयद्याकुनेष्याहतकज्ञापरिवक्तां यष्टरिणोदावम
 निनपुष्टेष्वक्षमन्यात् शक्षयदर्थज्ञानपोषायधनारात्तीष्युः पालागलामन्त्र
 या ॥ १२५ ॥

वा लानां भाजातीयाऽशारं शातमनुकूलिताः प्रथमिष्यति व्यष्टत्वात्म
 नादेतुमन्तिवादाक्षु ऊक्षमिन्याहवासोललाभगुर्ज्ञेयरथ्येष्या पञ्चतिप्रत्यन्ति
 मथानविकारः भादस्तिवल्लवच्चावाताष्युष्टुक्षितिविषयाप्रश्नाहरन्यया एकत्ति
 चतुर्थातिव्याप्ताऽकिञ्च्छृण्यमसंज्ञोतिः किञ्चिसमुद्दसम्भवः किञ्चित्युष्टिविषया
 क्रियमावानविद्यात् त्रिष्टुप्तिवल्लवसंज्ञोतिः किञ्चित्युष्टिमन्त्रेष्यादेवष्टाया
 चोस्तुमात्राविद्यालक्षिविकाकीवरतिक्तुमिक्षायात्पुनः किञ्चित्युष्टिमन्त्रेष्यां
 लुमिरालयनंगमहृतिव्रज्जामातारेष्युष्टिविषयाप्रश्नाहरुत्तीयव्याप्तिवित्तुर्थाप्र
 श्नाह ॥ ५७ ॥ मिद्याचितायादवसरवयद्विमत्रनमाऽग्नेष्याक्षुष्युष्टियुष्टिष्युपदेष्यति ॥५८॥
 काष्टुविष्टुवनमाविवशाश्रपितष्युष्युष्टिष्युपदेष्यति ॥५९॥
 पार्थमिष्टिविषयीमुत्तद्यामप्यनीगेनद्विवोश्रम्यहस्तीकेष्टिवाप्तुष्टिष्युष्टिविषयाकान्यीग
 किञ्चित्वप्तुष्टिष्युष्टिष्युपदेष्यतिविषयाकान्यीग ॥६०॥

पुस्तेषापिता निष्ठतद्रुतादपवर्लामस्तिवा किंस्तिनः प्रतिवाचाऽप्यत्रा पैचस्तं तुः पुरुष
 श्राविवशतान्यंतः पुस्तेष्ट्रपिता निष्ठतवात्प्रतिभिन्नानोश्चिनमायथाज्ञास्युत
 रोमद्वितीयसामित्रापरमन्तर्ष्यिथाइतियजमानं दृक्ष्यते रथाप्रत्याहाणाऽसुन्तुत्यं
 त्यः पश्चमम् तु महत्यम्बवै दृष्टेत्तगामभूति यैयातातः प्रजापति त्रितमुहिन्नः पु
 रोनुवाकापादेता यक्षं सुन्तापतिभिन्नेषाः प्रजापात नृवृद्धिनियाप्रापन्नार्था
 वपयाचरित्वात्तद्वन्यावपाजुह्युरितिहेकाङ्गः प्रजापैवान्यादेवतास्तदेनायथा
 यथं शालातीत्येत्ताम्भसावाक्षेष्वद्वरशावाक्षिमुतव्वेरन्तित्वमादेत्तोतः प्योन को
 नानानानाद्वलन्तिः प्रवरेयुः महत्यस्तमानदेवता रथवस्त्रान्तिनानायवस्त्रान्ति
 स्वादनायथाय द्यं तीवा तीक्ष्वस्त्रामहिन्नो यज्ञापुरोनुवाक्यप्रपयित्वाउलोएका
 हिक्षेवपीत्वायश्च देष्वेकाहि केचपीत्वेकान्तेकामस्त्रयोस्त्राउत्ताविकाहिं । १३५
 (अ)

द्वारिशत् ४

वगाहन्तेष्वपुष्टुगेम्भैष्ववायथाएकाहिकेवलाहीनचतुर्गेकामस्त्रयो रुतयोनाह्यो॥१३६
 नाम्भैष्टुष्टं भवतित्तवं वैतद्यमात्माना न्नः सर्वमत्त्वाम् भः सावणिसर्वमात्मान्तिनियानिपां
 च माद्विकान्तिनिष्ठवल्प्यमत्त्वेष्यायाऽस्त्रशानितानिष्ठवणिशास्त्रेत्तुकाहिकेयोनिविदोदध्याति
 प्रतिष्ठावाएकाहुः प्रतिष्ठित्वाएव तदत्त्वं वामधाद्यानस्त्रक्षेत्रस्त्रान्तिर्ष्ट्रमस्त्रतीयते
 एव अश्वनिशात्सव्विशित्वानिनिष्ठवाल्पत त्रहस्त्वैमवैवितद्यशाहस्त्रं सर्वमष्टुष्टः स
 वर्णसद्वमीन्नवानावियानिपीचं माद्विकानिवित्ताद्वायिमारुतयोः शूक्तानितानिष्ठवणिशा
 अस्त्रेत्तुकाहुकेष्वनिविदोदध्यातिप्रतिष्ठित्वाएवोच्चन्तिष्ठातातनांवनिक्षेत्रो
 कमात्रोवियवस्त्रोमोत्तिरात्तुममहः सर्वविसर्वस्त्रोमोत्तिरात्रः सर्वमध्यमेष्वः सावणिप्त
 वर्मान्नवान्तित्वानामुंलोकमान्नो तिहतीयाद्वान्तिष्ठविकाहस्त्रमतेनहेत्तोतः प्योनकोजन
 मज्जयं पान्तिष्ठित्वायज्यर्याचकारतदुलेष्वप्यशगायाणीयता॥८ श्रान्तीद्यविभूत्यान्पाद्यस्त्रिक्षि

ज्ञा

लंहरित सजोऽनुवधी दृश्यं सारेण हेत्वे ज्ञोऽनमेऽनय इत्पालरव प्रेवेक्षादन। तिरतिराचरणे
नोग्रनेनोगस्त्रेज्ञमनेन मग्नुत्तेन क्रत अनेन तदपि रिहृत्वा यस्तु त्रिवृष्णा पियशागाथा गीय
तापारिहृत्वा यजमानान्नाश्चामधिः परोवरीष्मित्रजङ्गः पापकीकर्मपुण्णा पुष्ट्येवं कर्मणो यज्ञनिजित्वा
नहै पन्नो याद्युत्तर इजितदुत्तेषापियशागाथा गीयत्वाप्यत्त्वा त्वं त्रिवृष्णान्यज्ञन्यज्ञात्पुराया हृत्वे रन्ध
पश्चमाधिद्विः यो भेन द्वालराणा ये यितेद्विनिरितिविश्वाजत्वेन दृपर श्रालार्द्वजावेददृष्ट
द्वितेषाप्यिशागाथा गीयत्वा त्वालां दृप रम्यादोष्मेधमब्देत् ता हिरण्यनान्नः कोऽन्नामा
दिशः इष्मित्रिर्भवत्तिमहाउत्तमतिराचरणन्मत्स्तव आविहृत ईजन्तु त्रिवृष्णापियशागाथा
जायत्वामरुत्तः परिवष्ट तेषामत्तर्यावसन्नाहा आविहृत्यामिः क्वताविष्टरेवाः यज्ञा
यददृतिनात्तात्तमात्तदेवताः सन्नामाद्यात्तरुवुः प्राचीद्वेष्टा लाब्लराः प्रतीयाध्येत्तदीश्व
मात्तर्यद्वृमेः पुक्तज्ञश्चात्तवाहाणा स्त्रमववदोत्तकाणाम् त्रिवृष्णात्पुष्ट्येविशाखद
पञ्चवच्चारहृत्वपशावः षवाग्रेयावर्त्तते रेव मग्नीमात्तनाः पार्कन्यावावर्णात्माभेत्रावस्तुणः १३५

न्यृ२

शरद्विक्वार्हृत्याहमनेऽक्षाविष्टवाः शिशिर्नाख्यजापतिरत्त्वामधेनेष्वपुष्ट्यामधेन प
श्वर्वेत्यदनात्तमात्तमधेनात्तीत्त्वावैपुष्ट्यमेष्वेनात्तावेत्तदनानायत्पुरु
पमेष्वेन यज्ञतियदस्यानात्तमधेन त्वतिराचरणविहृत्यावैपुष्ट्यमेष्वेनात्तोतिर्मात्तमधिः
क्षमुपजनस्या यग्नायकामायशावपश्चिमत्तर तिवृष्ट्वात्तान्वेक्षामोदेः वानामीष्वरः स
विष्णामवादवनिंप्रायात्तमधिविदात्तासाएवाम्भेद्यद्वृत्त्यायावैपश्चित्तचारवेनैपुनर्थ
ज्ञपश्चमपिष्ठयत्तिक्षालर्त्ते क्विद्यतायात्तमधेण शनात्तनावक्तीयद्वृत्तवश्चारोयोऽक्षज्ञति
मात्तवक्तामिन्मन्त्रात्तवात्तमधयतिथावैव द्वृत्तरहृत्विनयानुभवेद्यायाएत्त्वस्त्रयेत्तिय
रतिलीवद्वर्त्तहृत्विष्मित्रिविविष्यामेवनेत्तद्वृत्तीनायामेवनेत्तद्वृत्तीयेवाश्रदितिः
शनयज्ञात्तिवावेपश्चात्त्वस्त्रिः त्वस्त्रयनमेवत्तद्वृत्तायज्ञामायकरेत्तीयेवाश्रदितिः
प्रतिष्ठावात्तमधिविरस्यामेवनेत्तद्वृत्तीनायामेवनेत्तद्वृत्तीयेवाश्रदितिः
न्युक्षेत्तपक्षात्तिर्भूत्पनियुक्षोमुम्भावद्वृत्तप्रथमेवन्मूर्त्तनिगत्तकाहौवत्तंहितीय

- X** त्रमेव मृक्ते निगदेष्ठाकर्णं हृतावयद्या स्वावस्थानेनान्योऽवैदृश्मनिश्चिमान्
थाकृष्टीकानोशिजः सूनप्यजाग्रत्प्रभुं स्वानोक्तेषान्नरहति वस्तुकैः रक्षीचतुर्ध्यष्टालाभ
क्षाजाष्ट्वा तद्विषयस्तोक्त्वान्नर्जित्याभिनियासानाधिष्ठुः प्रस्तोकरतिचतुर्द्युम्ब
यथावलिष्ठः अनुरागः पेडवनस्यापुनोटिवाकरूच वेनप्रतिविवरूक्तमेभानिध्यष्ट्वयुग्मा
न्दीं द्वायागित्वान्तिपुमाद्वरूचस्तुहित्वतिवद्यूक्तं वृश्चामष्टमीयथावशोष्ट्वः इष्ट्वद
प्रिकानीतस्तान्त्रियाजात् इति ॥३५॥ इति इति इति ॥३५॥ ४ उयर्विदेतिवद्यूक्तं प्राप्तां
यथा स्करदः पृष्ठध्वमेष्टेमातरिष्ठेयानियसानन्त्रीदिक्ष्यतिवद्यूक्तेनाजानेविष्ठेद्वामीयथाना
नाजानेविष्ठेयामानवो गिरः सूनप्यन्तेस्सानाययासानतिवद्यूक्तेनान्तर्विपुरुषो
विवातासीमस्तादनन्तेनस्तुपाण्यम् द्वयति ॥११॥ पूर्वविंशतिरूपाः पूर्वविंशतिरूपाः पूर्व
त्वेव्वाक्षा स्त्वा ॥ इत्तिः पेतुद्वात्प्रस्त्रावानोराङ्गुप्तालावासारलाभिर्विंशतिरूपाः पूर्व
यास्त्रेषांयमानीवरणमात्मामधिकानीस्तुत्यानाप्रथमवोत्तमीवैविंशतिः खोमीहितीयं ॥१२॥
२-३
X पूर्वविंशतिरूपस्त्रेवन्त्येनस्तुपाण्यमर्जयतिपुरुषो गोमुगोऽस्त्रूपरस्त्रेप्राजापत्यग्ने ॥१३॥
पूर्वविंशतिरूपस्त्रेवन्त्येनस्तुपाण्यमर्जयतिपुरुषो गोमुगोऽस्त्रूपरस्त्रेप्राजापत्यग्ने ॥१३॥

पुरुष

दिवदिविश्व

प्रागवद्यः षारच्छर्ष्णमाद्युः किं पुरुषइवत्पुरुषरणाः पशावस्त्रपूचविंशतिः पूर्वविंशतियेव
उपश्चिप्रदेवताच्य एतावेसावोद्वजायवात्मस्याद्वलाङ्गदवायामोमेवाद्वत् ता
नां प्राप्नोन्नाश्रवेत्तत्पुरुषमात्तवमवज्ञापेत्तरनामवरइत्याकाद्वाजिरप्रलवाप्तिरस्मि
सुच्चित्याप्तियोगेनमन्मनरत्याधिगोताथवाद्यपुरुषोपस्त्रृपतिकाशीताप्तिमामीराव
मिति श्रीशब्दियामन्यान्नाङ्गीपत्तिष्ठात ॥ १४॥ पुरुषेणानारायेनहोनाद्योहेनमृति
३-४
जपुतपतिष्ठते परेयितीर्मित्वान्नाहोतावलोङ्गता धर्युरथयजमानं लिष्टां चुतद्वाक्ष
वहितमुंचामित्वाविषाडीवनायकमक्षीन्नातनाल्पिकाग्नीवत्तमा वाऽन्तर्ष्टमित्वान्
सूर्वस्त्रृक्तेः प्रताययिरतिनेत्तत्तिनामामकेक्षातिस्त्रिस्त्रित्वान्नातीयानैर्मित्वान्
यमहषीमुपनिपात्यैतिनावधीवादेनस्त्रीप्रोप्त्ववातान्नोनाथ्यवयेजमानोच्चिमेष्टिप
रिवक्ताप्रपाणायोनाक्षान्तेत्तोयस्त्रोमशस्त्रियन्त्रित्वान्तरान्तिरूपत्वान्ति

प्रथमित्येतद्विद्याभ्युक्तद्विग्नार्थीविष्णुनिःपतिवल्लुदीर्घीत्वा वसोऽवतान्तु कापि
न्यामानावस्तुनीतयाज्ञयमेयद्युगमितिवेचन्तुमैत्रयपत्रलालुवासयनिश्चदपिद्विल
दीर्घावायवामानिहोऽध्येष्ठुक्तिमृतीययाप्रवाद्वितीयवाष्टुतिवेत्तर्थाप्रन्यात्कृद्दुर्ती
॥३४॥ इषावंपितृलामितिवेलानातारुक्तिमृतीययाप्रव्याहेकीवरयाएक्तन्तुत्तरयाप्रत्या
प्रहृण्ण१२श्चामधिकमाज्ञादुज्जेरकाहिकीवस्तुविक्तंवाज्ञार्थीश्चेष्टाएकाहिकेवमध्याव
तिकेवाव्यपकामस्त्रयोस्त्रयोराज्ञात्तेवकाहिकीवस्तुविक्तंप्रजागोऽप्यवयेवारका
हिक्त्वमहावतिक्त्वत्तुगेवामस्त्रयोस्त्रयोराज्ञामहावतानाथान्द्विनोराजनंष्टुभूय
प्रत्यन्ताद्विपुरुषविवेद्यामयज्ञात्तेवेनप्रामाण्डिग्निश्चवरप्रहृतिषिष्ठात्तुतप्य
व नैर्गीराशस्त्रावेष्टुमहृपुरुषोवेनाराशीप्रस्तावन्त्वेनस्त्रापान्त्वियतिमात्तिवाकी
वृद्धिमन्त्रेषोमन्नामनवात्तात्तिप्रस्त्रविवेद्यामयन्नात्तद्विवात्तेनार्मस्तेनामाम्नायम

१२८

अन्तु उवाच नामाततत्त्ववच्छुन्पत्त आत्मा नं त्

द्वियतिषोलश्चेत्तीनिष्ठुतेषोड्चकालाविपुरुषस्तुदेनस्तेनस्त्रेणमधिद्यनिष्ठुम्य
स्त्रेवमेवत्तुर्थमिदःप्राप्तुप्रत्येवद्यात्तव्याप्त्विष्णाखद्योषाद्वाद्वात्तुपिंशत्वः॥१४
ब्रह्मस्त्वर्थेत्तुतपोनयततत्त्वप्रस्त्रावेष्टुक्तनावेतप्रस्त्रानंत्पमस्त्रिद्विनार्वपुरुषात्तप्त्वात्ता
ज्ञात्ताम्यवर्वाणित्तृतानिभार्वीमधेज्ञुष्टवांचकारनात्तोवेतत्ताविष्णीत्तृतानांत्त्रेष्टुस्त्रात्तर्य
माधिपत्यंपत्येत्तप्त्वारेवत्तघजमानायज्ञार्वामधेनयजात्तसार्वपुरुषात्तामान्जवात्तर्य
दीर्घिलूतानिभार्वीमधेज्ञुज्ञवीक्त्रोतितात्तविष्णीत्तृतानांत्त्रेष्टुस्त्राराज्ञप्रभाधिपत्येत्त
तिषोल्लभेष्टुक्तवीक्त्रोतितात्तविष्णीत्तृतानांत्त्रेष्टुस्त्राराज्ञप्रभाधिपत्येत्त
मधिकीष्टुममहस्तुप्रपुरुषमालनीतवाज्ञाप्यःप्युभात्तायमःमत्तमेत्तत्रश्ववान्तेत्त
ध्यानालज्जीतायाक्त्वा प्राणिनोवपाँवतांजुक्तिवेचेवपाकानीभीवश्वामाषधिवनस्प
तीनीप्रक्रित्तिनिवेलवत्तप्रगम्भिन्नेष्टुमनव मेष्टुत्त नार्विष्व जित्तवस्त्रोमःपाव
एषात्तिरात्तउत्तममहस्तुविष्णुतिविष्णुतिविष्णुतिविष्णुतिविष्णुतिविष्णुतिविष्णु

द्वय

एन्नावर्मान्नवानातिविंशतिप्रमुखविशेषसूपच्छुट्टिंशतित्युत्तिविशतिक्षणंपश्चावो च सर्वमे
धेयंतिष्ठानंप्रहृष्टमिवदीयाता॥१५गार्हिपात्यधरारणिमनुप्रहृष्ट्याहृवनीयुत्तराणिमा
न्नान्यात्मीयमारेश्वारणंप्रत्रज्ञाहित्वकमर्हित्वावना तत्तद्विजन्त्युत्तमसुवाचनमाम
त्व्रिःक्षणदाउभर्तिविश्वकर्मज्ञावनमीहिदान्तिष्ठापामंक्षाद्विलस्यामधेयमृष्टाष
गतमींगरःकश्यपायेतिरीकर्ष्यपुंज्ञवारा॥१६वाजपाप्यवालाहुवर्नथत्वकमारोह
तिवाजलाहृत्ववित्तिन्यावस्थावहस्यात्तुवर्त्तनाक्षरोहेयमन्तिप्रस्त्वितिक्षुचिये
यंजमानेमस्ताभित्वेष्येवस्मिन्नुपविश्याविहृष्ट्यचाकर्मप्रेषित्विःशामगायन्य
पिवाजपाप्यविमर्यश्वावाङ्गाजिनाकर्मनदेवग्न्यावित्सेवेस्वर्गाश्रिवैताय तातति
चातनिवर्त्तवाप्रत्यवरोहन्तोनोदभित्वित्ववरोहेयोविकारोहित्प्रयेनपात्रेणमधुग्र
हस्यप्राणन् लज्जयित्रोपयक्तपात्राद्विमर्यजमानोरात्तिस्वर्गमर्ययजमानारो
हतातेवायूपैस्त्राहन्तमूष्पुर्वेर पर्येति॥१७राजमृष्येचिषिक्तायजमानेष्वत्तिपैव १४०

३१

३३

त्वेऽब्जाण मार्गवयात्त्वेवला गीत्यावसर्वत्रत्विष्टुएतिराचिवास्तिस्वयत्वमवहतिप्र
थमईदोग्यविष्ट्राजाइतिवित्तियेवरुणेन्निधर्मपूर्वतित्वोयेत्ताक्षास्तिस्वयत्वेचिं
उल्लाज्ञीत्यवपेचामसम्पाद्यमाहित्प्रयौपदात्तादत्तातित्तोमनस्याष्टविग्न्याच्युत्तमेधत्त
विज्ञोरश्वा नाधारयेत्तात्तेहस्योन्मन्यांद्वनोस्त्रायेत्याननायमात्त्वनमथेनराज्ञावि
ज्ञयतामत्तलण्डिनायाइतियदिविनंयजमाननद्वेष्टिमशोयस्युरस्त्रैवितिजपैस्त्व
तेमथामहन्याहृवनीयमन्तिताहृद्वुप्रामाद्यविमुर्वंतितानुपराणात्तियावेःप्रकारं
परिवृत्यवैष्णवमृत्वित्रोरात्मित्रुक्तिप्रत्यवरोहतिप्रिक्तम्भिष्मश्वा
रोहतित्तद्वल्लाह्याह्याह्याव्ययेस्यहस्तेलावक्तायाःसुक्तःपिंगाव्यावसिनस्तिलकावदो
खंडोर्वज्ञरवत्तिस्तमादायन्तद्वीत्याश्चनमुद्देश्यप्रगात्यथास्याहृक्तमु
त्तमाल्यांदेताधामाश्वर्यमृद्दिन्यायतद्वन्तुद्वेतित्रूपाह्यत्वादेव्यथत्विःप
त्वमाल्यांदेताधामाश्वर्यमृद्दिन्यायतद्वन्तुद्वेतित्रूपाह्यत्वादेव्यथत्विःप

स्तुपाठः॥

चंतिनिष्ठा इपमानापयामानवनीति ॥१७॥ शान्तएकोवाराश्रद्धीनायादत्वाचिक्षेत्तादकरा
 ज्ञिणान्नाचित्ता ॥१८॥ द्वयिक्षिविधेवद्विराचणाद्वाप्रसोराचाहचावाईचिर्दीद्वयेषति षेवघकिं
 चद्विविधमधिदेवतमध्यमन्तेतश्चर्वामाननान्नोक्तिकोठः पंद्रानोस्त्रा रात्रमधिकवृग्ना दिते
 वद्वानंतस्यातिरात्रावाऽवृद्धिक्षिणाद्वक्षिताद्वहतीयजटीतिमापापवगात्रिणाः अत्प
 तिक्षिणात्राक्षिणाविवर्द्धाप्युभिंवद्वरदीक्षितायमलब्दतर्णीयेन्नापीवद्वरमेतो लोयनि
 यमाप्निष्टेष्टमिर्षिद्यममद्यादितिएकशाङ्कुर्मुख्योवा रषयसन्तुयदिष्टिष्टमोय
 शमुख्यप्रानवरात्मेत्तिपात्रान्तर्नीमयसोनवद्वितत्पार्जिज्ञातवेद्वस्त्रोयेव
 तीयन्यात्तिरात्रावन्निष्टिद्व्यागतोवत्तुविंशमलात्र विगोश्रायुषीवायहिविधन्द्विरात्र
 लान्नोन्निरात्रावन्निष्टिद्व्यागतोवत्तुविंशमलात्र विगोश्रायुषीज्ञातीष्टिष्टवलाय
 रा स्वद्विक्षिंचत्रिविधमधिदेवतमध्यमन्तेतश्चर्वमेनेनान्नोतित्रिविध्यत्तयस्योमा ॥१४॥

श्रद्धामस्याङ्कः पञ्चदशाप्रष्टतयोहितीयस्योदेशं ब्रजणश्चायामकविशाप्रशुतयस्त्वतीय
 स्याद्विष्टेमः प्रथममध्यमाद्यक्षितीयमनिरा उत्ता प्रश्नेतर्णुखुप्रथमस्यावामादयोद्दिक्षि
 तायस्तुष्टुतीयस्यायेवोक्तारस्तीतरमन्तिष्टिक्षिलोकावामादयमन्त्योवोक्तारस्त्वेते
 यामवलाकान्तुपास्येमस्तुष्टुतायानिमध्यमाक्षिदोमावेष्टुन्नः प्रतिगोद्दियस्याङ्कस्त्रय
 मतिमस्तवतायस्त्वितीयस्याकोमस्तवतीयेत्तुती येष्ट कर्त्तोतितिद्विमीवोक्तान्त्योगिनः
 कर्त्तोतितिस्याद्विमावलाकाश्चान्या न्यमतिर्ज्ञनात्यहन्तावाचिपर्यन्देक्षत्तमिंडेति सामप
 गायोनिष्ठेवल्लस्यगोषुद्वावायन्द्वान्तिस्त्रोनियन्तुर्स्तोपोत्रजायोमेत्रावसानस्योगा ॥१५॥
 हिपदीकंन्द्वाइतिकाद्वाहितीयादक्षस्त्रक्षिताविमान्नान्तर्यशुणावादित्तिवाहणाक्षिज्ञिनः
 कश्चत्येतिक्षिणायात्मायेत्तिवस्त्रयं शास्त्रपूर्वापत्तिस्त्राकावाक्षयायदिं प्राणपागुदणि
 तिक्षिणाक्षयात्मायेत्तिवस्त्रयानिवद्वानेत्तियस्यान्तर्पत्तिष्टात्तीयस्याव

नं॥२१॥ पोच्चसहस्रसोवियो यजप्रजापति रयजानेव मेव गर्जा विरावर तावक्षते विनीयो
त्रिविरावो मध्यामहंश्चमावन्नातविगोवश्च सोमायैर्तीय श्लीदोमः पवमानः परा
कस्तुर्द्युष्टुत्तेऽमास्त्रेणोमानिवीत्यप्युपराकारतनास्मात् त्यजित्वामन्यजे
तपुतिष्ठाकामस्याद्वैपराकहस्याङ्गर्यां श्लीकाजगतीतामगायत्रावर्योकोगायत्रस्त
दस्त्रिं लोके त्रिविष्टुतिः त्रिविष्ठायामव्यव्यन्तान्नातिगेरियुरुविद्विरावस्त्रीलिशवा
निविष्टमेहन्ददातिव्यस्त्रिं शनं पंच कलाएवं द्वितीयेत कलास्त्रहस्तम्या
गोः पद्मविष्णुष्टातनामन्यागवानिष्ठीयाभ्युक्तीतामाकार्यताङ्गर्यलमानस्येवम्यन्दु
त्याइति यायीनीनीप्रथमोपरभेदामादित्याङ्गस्त्रिपूर्णयास्त्रीति ईनीनीप्रथम
ग्रोपविशेषामादित्याङ्गस्त्रिपूर्णयाद्य श्लीनामास्याद्वित्याङ्गस्त्रिपूर्णयोग्रहाय
यैषामाद्रमास्याद्वित्याङ्गस्त्रिपूर्णयोग्रहाय
स्त्री॥

तत्परावणष्टुकतवः पश्चामास्त्रगक्षियष्टुधमधिदेव तमधमत्त्वं वत्त्वावीमानन्वा
ज्ञाति शाश्वतिश्लीष्टुजिद्विशक्तितोद्यानरञ्चमासावर्तवानीतरवानिजित्तोमासावर्तविष्ठुजि
त्त्वाविष्ठुत्यवायेष्टुविष्ठुत्यवरावणप्राप्तिः ॥२५॥ अथयत्प्रविष्ठुत्यस्त्रावरावणम्
त्यष्टुष्टुत्यवायेष्टुविष्ठुत्यवरावणप्राप्तिः ॥२६॥ अथयत्प्रविष्ठुत्यस्त्रावरावणम्
वप्राप्तिः सद्वैष्टुत्याज्ञित्यकिंवस्त्रविष्ठुमधिदेव तमधमत्त्वं वत्त्वावीमानन्वा
ज्ञिद्विशुज्ञित्तोमासावर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्य
मत्त्वावर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्य
सप्तवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्य
तंकथयत्प्रविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्य
रागायत्रीत्यकिंचाष्टुविष्ठुमधिदेव तमधमत्त्वं वत्त्वावीमानन्वा यज्ञित्तोमासावर्तविष्ठुत्य
कानीश्वरमाविष्ठुज्ञिद्वित्यर्णीविष्ठुत्यानरञ्चमासावर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्य
स्त्रीमोयेष्टुविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्यवर्तविष्ठुत्य

राजस्तुविस्त्राहनीयमवर्णप्राङ्मानवतिरावस्तीवेष्टान्तरदग्नाचक्षात् लिपिदाज्ञिष्ठविकानं १
 चतुर्थीविभृतिरेषांवेष्टान्तरामहावर्त्तायज्ञविधिंतस्त्रूराचणाप्नोति॥२५३४थय
 संचविधेनदीचरावत्तेष्वपदापेष्टिर्णीकोयरावत्तद्यक्तिंचैवविधमधिदेवतमधात्मनं
 अर्वामाननाप्नोति चिरत्यथममदः पैषद्वर्णहितीयलकर्विंशांस्त्रीयेष्वपदस्त्रंस्त्रु
 ष्टचतुर्णामोविरावत्तुरवममहस्त्रवद्मासामवस्त्रपेतोपामविवृतोस्त्रेते ॥
 यैर्विवस्त्रायोथामकविंशत्येयप्रवद्वा-स्यार्थंस्त्रुष्टामस्याविरावत्त्वय त ५
 ददकविंशत्येमानांव षिष्ठुस्त्रस्यादियमाप्नोति षिष्ठायव्यवत्तुष्टोमोतिरावत्तुरवमम
 हस्त्रस्यादवमगुणः ग्रावंशुलीः प्राप्तातिनश्चराशस्त्रूरावत्तुर्धमानिवृतिर्णीविमर्या
 यवदेशवनेष्वलास्युष्टुभ्यापेष्टुतीयप्रवन्पर्वमालिष्टविकानुपत्रमानेष्वामडतीय
 स्ववन्मालिष्टविष्टविकानोवेष्टान्तरावत्तरामाप्नोति॥२५४३४थयत्त्वद्विधि १४३
 योक्तिनिष्टुर्णीविष्टिर्णीमायत्तेवविष्टनंवरावत्तरामाप्नोति॥२५४३४थयत्त्वद्विधि

भवदेवता

इदिष्टुदेवद्वादवस्त्रुष्टामोविष्टिनिष्टिर्णीतोपामहावतीवेष्टानर्ण
 आवाना निष्टोमोनवामा एमोवाविष्टिदिष्टशमोद्यहस्त्रोराचणाप्नोति॥२५४३४थयदेव
 दशविधेनदकादशरावत्तेष्वकादशाहरा निष्टोव्विष्टज्ञाः पशवत्तस्तद्यक्तिंचेष्वादशवि
 ष्टिविधमधिदेवतमधात्मनीनश्चर्वामाननाप्नोति शुल्कुर्णेष्वद्वान्तःसामूष्टिकोवावेष्टान
 दशविधमधिदेवतमधात्मनीनश्चर्वामाननाप्नोति शुल्कुर्णेष्वद्वान्तःसामूष्टिकोवावेष्टान
 दशविधमधिदेवतमधात्मनीनश्चर्वामाननाप्नोति शुल्कुर्णेष्वद्वान्तःसामूष्टिकोवावेष्टान
 एष्टुरुष्टुर्णीतरद्वष्टोविष्टिनिष्टिर्णीदशस्त्राणोउरीकइवाम्बद्वात् युर्तेष्टिर्णीलह
 स्वमेकादशमामिन्यत्तुत्तोषाद्वादप्रदिष्ट्वादतिरावत्तुरवत्तरोत्तरि
 णएकोत्तराक्षाद्वानुप्रत्येष्टिर्णीमवत्ताक्षियंविराजमन्नाद्यमाप्नोतियाएवेवेदयाएवेद
 इतिष्टीर्णायनस्त्रुतेष्टोऽर्णाद्यायः त्तेष्टुप्तः ॥१॥ ॥१॥ सीवत्तु१५१४वेष्टेष्टाप्नोति
 श्रूमो श्रीरुद्गनगरवान्नद्वद्वेष्टोविष्टिनिष्टिर्णीस्त्रूर्णीडोष्टोप्तिनोष्टुत्त्रिष्टोत्तरामदेवत्तुरुद्गीडः नीडः गोत्तेष्टीशीकप्ततस्मिष्टि
 नागरलातीयक्षुद्गीयोजावेष्टीज्ञाशीरामदेवत्तुरुद्गीडः नीडः गोत्तेष्टीशीकप्ततस्मिष्टि

अन्तर्गत उपर्युक्त वर्षों में आगरा काली नदी के दोहरे बांधों को इन हेतु नदी की ओर से जमाया गया।

॥३८॥ दुसरा क्रम ही अपार देव नदी नदी का नाम है।

१५८